

MAGYAR POSTA

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M.KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG
MEGBIZÁSÁBÓL A M.KIR. POSTA JOGÁSZ-ÉS MÉRNÖK TISZTVEISELŐI
ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr.FORSTER KÁROLY M.KIR.POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. PÁZMÁNY ÖDÖN
M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY
M. KIR. POSTAMŰSZAKI TANÁCSOS

A hatáskörök kialakításának alapelvei.

írta: Dr. GALLYAS ISTVÁN m. kir. postasegédtitkár.

Les principes de la formation des attributions. Par M. ISTVÁN GALLYAS, Aide-Secrétaire de poste.

Les principes fondamentaux de l'économie privée, en premier lieu de celle des grands établissements, sont applicables également à l'Administration publique. Les autorités publiques peuvent le mieux réaliser leur but si la plupart des affaires leur sont attribuées déjà en première instance et si elles peuvent y donner suite définitivement. La question des attributions est en connexion étroite avec la question de la centralisation et de la décentralisation. Le développement récent de la science administrative prend parti pour la décentralisation. L'organisation de l'Administration postale de Hongrie se résume en trois degrés, soit: a) le Ministre du commerce et des communications, b) le Directeur général et c) les directions régionales (à Budapest une direction télégraphique et téléphonique). L'auteur fait connaître leurs attributions. Il est de l'avis d'élargir les attributions des bureaux de poste de l'Etat et il énumère les affaires qui devraient être confiées à ces bureaux. L'auteur termine l'article en faisant une comparaison entre les avantages et les inconvénients de la réalisation de sa proposition.

Minden vállalkozás vagy szervezet, legyen az akár a legkisebb üzem vagy kisiparos, vagy pedig nagyvállalat, állami hatóság vagy hivatal, vég-eredményben ugyanazt a célt törekszik elérni. Ez a cél pedig: az érdekkörébe tartozó embereknek minél jobb, gyorsabb és pontosabb kiszolgálása minél kisebb ellenszolgáltatásért, — magánvállalatoknál a kellő nyereség biztosítása mellett. Végeredményben ez a cél az államvezetésben is: minél kisebb megterheléssel (adók, illetékek stb.) biztosítani az állampolgárok életének zavartalan folyását, hivatásuk nyugodt gyakorlását, szükségleteik kielégítését, létfenntartásukat, valamint védelmüket külső és belső támadással, rendbontással szemben, mindezt pedig jól, gyorsan és pontosan. Az újabb tudományos vizsgálatok is kidomborítják ezt a célt az államvezetésnél és az állami hatóságok és hivatalok szervezeténél és munkájánál. A közigazgatástudományban mindjobban kialakul az a felfogás, hogy az állam vezetését is

a magángazdaságok, elsősorban pedig a nagyüzemek vezetésénél szem előtt tartandó elvek szerint kell irányítani, s hogy csak ezen elvek szerint lehet a gazdaságosságot és eredményességet biztosítani. (Gazdaságosság alatt főként az olcsóságot és gyorsaságot, eredményesség alatt pedig legvégső fokon az állampolgárok megelégedettségét az igazgatással kell érteni.)

Ezt a célt az államvezetésnél és a közigazgatásnál igen sok oldalról lehet megközelíteni. Egyik oldal a közigazgatási hatóságok (illetőleg a hivatalok) alá- és fölérendeltségi viszonyának helyes megállapítása és a hatáskörök (munkakörök) helyes kialakítása.

Közigazgatási hatáskör (hatósági jogkör) alatt a közigazgatási hatóságnak azt a munkakörét, illetőleg ügykörét kell érteni, amelyben jogosítva és kötelezve van — kényszerítő szabályok vagy hátrányok kilátásba helyezésével, illetőleg érvényesítésével — feladatának, kitűzött céljának érdekében határozni és intézkedni. Valamely legalsóbbfokú hatóság akkor tudja legjobban szolgálni az eléje tűzött célt, ha közvetlen, vagyis elsőfokú hatáskörébe minél több ügy tartozik és ezek közül minél többet tud végérvényesen elintézni. Ezáltal tudjuk ugyanis a gazdaságosságot (vagyis az olcsóságot és gyorsaságot) és az eredményességet (vagyis az állampolgárok megelégedettségét) minél jobban biztosítani. Természetesen szükség van az alsó, illetőleg legalsóbbfokú szervek felett magasabbfokú szervre, amely az alája rendelt hatóságok munkáját adott esetben (pl. fellebbezés alapján) felülvizsgálja, hogy így a hibákat és tévedéseket helyreigazítsa.

A „hivatal”-nak hatásköre (hatósági jogköre) elvileg nincsen, csak munkaköre, feladatköre van, vagyis hatósági utasítás alapján reábizott munkákat végez, határozási jog nélkül. Hivatalnak nevezik azonban gyakran az egyes hatóságok, különösen egyéni hatóságok mellett működő szervezetet is, amely az egyéni hatóságnak munkájában segítségére van és utasítása szerint dolgozik. (Pl. Miniszter—minisztérium, alispán—alispáni hivatal.)

Megjegyzem, hogy a hatóság és hivatal elméletileg tisztázott fogalma a gyakorlatban nem mindig érvényesül. Vannak hatóságok, amelyek hivatali munkakört is ellátnak s vannak hivatalok, amelyek részben hatósági jogkörrel is bírnak. (Pl. adóhivatalok, sőt részben a postahivatalok is.)

Ugyancsak összevegyül a hatáskör és munkakör fogalma is. Általában a hivatalok munkakörét is hatáskörnek nevezik, bár ez — véleményem szerint — helytelen.

A hatáskörök kérdése a legszorosabban összefügg a központosítás, illetőleg széttagolás kérdésével. A közigazgatás-tudomány újabb fejlődése teljes határozottsággal a széttagolás mellett foglal állást. Azonban, hogy a széttagolt hatóságok helyes munkát tudjanak végezni, szükség van erős és ügyes központi irányításra és ellenőrzésre.

A széttagolás azonban nem állhat egyedül a területi széttagolásból, vagyis helyszíni hatóságok felállításából, hanem szükséges, hogy ezeket a helyszíni hatóságokat az ügyek intézésében minél nagyobb hatáskörrel ruházzuk fel. Csakis így tudják maradéktalanul teljesíteni feladatukat.

Szükségtelennek vélem részletesen tárgyalni a széttagolás, különösen pedig a párosult területi és hatásköri széttagolás előnyeit. Bizonyára kétségtelen mindenki előtt az, hogy milyen nagy jelentősége van annak, ha a hely-

színi szervek minél több ügy tárgyalására és elintézésére bírnak hatáskörrel. A fejlődés tehát az állami élet és a közigazgatás minden ágazatában, így a m. kir. postánál is odairányul, hogy — az észszerűség határain belül — minél több helyszíni szervnek, minél nagyobb hatásköre legyen.

A magyar postaigazgatás hatósági szervezete három fokozatból áll:

1. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter,
2. a postavezérigazgató és
3. a kerületi igazgatóságok (a budapesti táviró és távbeszélő igazgatóság).

Ezenkívül, mint a kezelési szolgálatot ellátó és hatósági jogkörrel csak részben és a legcsekélyebb mértékben felruházott szervek állanak a postahivatalok és egyéb kisebb postai szervek. A központi hivatalok közvetlenül a postavezérigazgatóság alá vannak rendelve, hatósági jogkörrel azonban általában nem bírnak.

Lássuk most azokat az alapelveket, amelyek az említett postai hatóságok (és hivatalok) közt a hatáskörök (munkakörök) kialakításánál számításba vehetők:

1. A miniszter hatáskörében csak a legfelsőbb irányításnak, a postapolitikának és a sarkalatos alapelvek megállapításának szabad maradniok. Ide tartozik a legfőbb vezetők kiválasztása, kinevezése, illetőleg megbízása, a törvényjavaslatok végső szövegmegállapítása és az országos érvényű (univerzális) és az az állampolgárok összességét érintő (generális), valamint a legjelentősebb személyzeti vonatkozású rendeletek (szabályok) kiadása, új hatóságok szervezése és régiéek megszüntetése, továbbá a nemzetközi tárgyalások és a nemzetközi szerződések kötésének előkészítése. Miniszteri hatáskörbe tartozik még a nagyobb jelentőségű diszkrecionális és méltányossági jogok gyakorlása, valamint a magasabbrangú tisztviselők kinevezése is. Ez általában jelenleg is így van.

2. A postavezérigazgató hatáskörébe kell tartoznia a szolgálat felsőbb vezetésének és ellenőrzésének, az elvi ügyeknek, a miniszternek fenn nem tartott diszkrecionális és méltányossági jogok gyakorlásának, a rendelet- (szabály-) alkotás előkészítésének, illetőleg a rendeletek (szabályok) végső szövegezésének, a szabályok magyarázatának, a nagyobb összegű anyagi ügyeknek, magasabb kinevezéseknek, magasabb állású tisztviselők nyugdíjazásának, magasabb megbízásoknak, a költségvetési és pénzügyeknek, az általános statisztikai ügyeknek, a postamasteri elvi ügyeknek, a nemzetközi ügyeknek, a táviró-, távbeszélő- és rádió-műszaki és fejlesztési ügyeknek, az építkezési ügyeknek, az anyagbeszerzési ügyeknek, az általános személyzeti, illetmény-, szakoktatási, szociális és kulturális elvi ügyeknek, valamint az általános üzembiztonsági ügyeknek. Bizonyos ügyekben, — azonban csak a legkisebb mértékben, — fellebbezési jog adható a miniszterhez.

3. Az igazgatóságok hatáskörébe tartozik általában a szolgálat közvetlen vezetése és ellenőrzése, valamint ide adható első fokon minden, a szabályok keretében elintézhető ügy (ha csak a miniszternek vagy a vezérigazgatónak fenntartva nincsenek), továbbá kisebb jelentőségű diszkrecionális és méltányossági, kinevezési, nyugdíjazási stb. ügyek. Fellebbezési jog adandó álta-

lában minden ügyben a postavezérigazgatóhoz és esetleg — a legkivételesebb esetekben — a miniszterhez.

A jelenlegi helyzettel szemben tehát az igazgatóságok hatáskörének nagyfokú kibővítése lenne szükség a postavezérigazgató hatáskörének rovására. Minthogy azonban ez a kérdés jelenleg a postavezérigazgatóságnál tárgyalás alatt áll, annak további részletezését mellőzöm.

Ezenfelül azonban szükséges lenne — véleményem szerint — bizonyos ügyekben a kincstári postahivataloknak is hatáskört (hatósági jogkört) adni. A hivatalok részére adandó hatáskör gondolata első pillanatban talán kissé merésznek látszik, minthogy a hivataloknak — mint már fentebb említettem — általában csak munkakörük van, tisztán végrehajtó, kezelési szolgálattal foglalkoznak. Ezt a jelleget és elvet azonban máris áttörte az a szabály, amely szerint egyes kincstári postahivatalok kártérítési ügyekben elsőfokú hatósági jogkörrel bírnak és az általuk megállapított kártérítési összegeket folyósíthatják is. Ezenkívül minden hivatalvezetőnek van közigazgatási büntetések kiszabására joga, ami szintén hatósági jogkörbe tartozik. Véleményem szerint tehát nem lehet akadály a annak, hogy a hivatalok eme csekély hatáskörét legalább némiképen, fokozatosan bevezetve, tágítsuk.

Nem hozható fel ez ellen érvül az, hogy a hivatalvezetők hatósági jogkörben való határozásra és intézkedésre kellő jártassággal nem bírnak. Egyrészt ugyanis csak olyan ügyek lennének a hivatalok hatáskörébe utalandók, amelyek szigorúan megszabott szabályok szerint bonyolódnak le. Önálló kezdeményezést tehát nem, hanem csak technikai szakismeretet kívánnak. Ezenkívül pedig a hivatalvezetők kiválasztásánál már eddig is szigorúan szem előtt tartott követelmények, — vagy esetleg még azok fokozása, — lehetőséget nyújtanak arra, hogy hivatalvezetéssel csak olyan tisztviselőt bizzanak meg, aki a hivatalok hatáskörébe utalandó ügyek viteléhez is kellő képességekkel bír. Az az előny pedig, amellyel a hivatalok hatáskörének kibővítése, illetőleg részükre bizonyos hatáskör megállapítása, anyagiakban és erkölcsiökben járna, úgy vélem nagymértékben túlszárnyalná azt a képzelt hátrányt, amely a hivatalok hatáskörnélkülisége elvének áttörésében mutatkozni látszik.

Az alábbiakban felsorolok egy-két olyan ügykört, amely — véleményem szerint — a kincstári postahivatalok hatáskörébe lenne utalható:

1. Névszerint kijelölt új alkalmazottak (forgalmi díjnokok, díjnokok, óradíjjátalányosok, kisegítő munkaerők, havibéres kisegítőszolgák, órabéresek, napibéresek és napszámosok) felvételének teljes lebonyolítása, járandóságai folyósítása, mindennek jelentése a havi létszámkimutatás mellékleteként felterjesztendő személyváltozási kimutatásban, bevont okirataik, kiállított szolgálati okirataik (törzslapjaik) felterjesztése ugyanezen alkalommal.

Ebben az esetben az igazgatóságok munkája a felvételekkel kapcsolatban a legcsekélyebb lenne. Az igazgatóság kijelölné a felveendő egyéni, orvosi vizsgálatra s egyúttal — az orvosi bizonyítvánnyal — a megnevezett hivatalnál jelentkezésre utasítaná. Erről egyidejűleg a hivatalt is értesítené. A havi személyváltozási kimutatás beérkezésekor kimutatásában előjegyezne, hogy az új alkalmazott az orvosi vizsgálaton alkalmasnak bizonyult, a hivatalnál jelentkezett s járandóságai mely naptól kezdve folyósítottak. A szolgálati

okiratok felülvizsgálása és egyik példányának a személyi okiratokkal együtt r. u. a hivatalhoz történt visszajuttatása és a szokásos adatoknak a személyzeti nyilvántartóban való előjegyzése után az ügyirat irattárba helyezhető. (A szolgálati okiratok felterjesztése a vezérigazgatósághoz — a jelenlegi eljárás szerint — csoportosan történnék ezután is.)

A hivatalok részére ez általában nem jelentene különösebb megterhelést, mert egy-egy hivatalnál egyszerre rendszerint csak egy-két alkalmazott felvétele történik. Amelyik hivatalnak több új felvételt juttat az igazgatóság, ott rendszerint külön személyzeti előadó van, aki ezt a munkát is elvégezné.

2. Altiszti, üzemi tisztviselői és I. o. tisztig bezárólag forgalmi tisztviselői, valamint a felsoroltaknál alacsonyabb rangú alkalmazottak áthelyezési kérelmeinek előzetes tárgyalása az érdekelt hivattal vagy hivatalokkal, ha az alkalmazott áthelyezését saját költségére, az igazgatóság kerületén belül kéri (esetleg más igazgatósági kerületbe irányuló áthelyezési kérelem esetében is), majd a tárgyalás eredményének jelentése — véleményezéssel — az igazgatósághoz. Ha az áthelyezést az igazgatóság engedélyezi, erről a hivatalt r. u. értesíti, a hivatal az áthelyezést végrehajtja, az illetmények átírása iránt intézkedik s a végrehajtást a havi személyváltozási kimutatásban jelenti. Ha az igazgatóság az áthelyezést nem engedélyezi, vagy a maga részéről további tárgyalást lát szükségesnek, a jelenlegi helyzet marad érvényben.

Ezzel az eljárással az igazgatóság igen sok írásbeliségtől és tárgyalástól mentesülne, a hivatalok részére pedig — tekintettel az egyes hivataloknál előforduló csekélyszámú ide tartozó áthelyezésre — különösebb megterhelést nem jelentene.

3. Igazolt házaságkötés vagy törvényes gyermek születése esetén az igényjogosult, tényleges szolgálatot teljesítő alkalmazott részére az előírt összegű családipótlék folyósítása. Jelentés a havi személyváltozási kimutatásban.

Mínthogy a felsorolt két esetben a családipótlék folyósítása a legszorosabb szabályok keretei között történik, — véleményem szerint — ennek az ügykörnek a hivatalok hatáskörébe utalása nem lehet aggályos. A gondolat megvalósítása esetében az igazgatóság szinte teljesen kikapcsolódnék ebből az ügykörből s mentesülne a felesleges munkától.

4. A vonatkozó szabályok szigorú betartásával az igényjogosult alkalmazottak részére fizetési előleg folyósítása.

Az eljárás a családipótlék folyósításánál követett eljáráshoz teljesen hasonló lenne.

5. A hivatal szolgálatával, vagy személyzetével kapcsolatban felmerülő mindennemű panaszok tárgyalása I. fokon, abban az esetben is, ha a panaszt a vezérigazgatósághoz vagy igazgatósághoz nyújtották be.

6. Minden kincstári hivatalnál, — a hivatal személyzetén kívül, — a megállapítandó körzetbe tartozó postamesterek, postamesteri alkalmazottak és postaügynökök részére csomagszállítási kedvezmény engedélyezése. Ez az eljárás az igazgatóságnak komoly könnyítést, a hivatalok részére pedig csak csekély munkatöbbletet adna.

7. Postai és pénzügyi értékcsökkentési engedélyek adása és visszavonása, bizományi hitelek engedélyezése a 6. pontban foglaltak szerint meg-

állapítandó körzetbe tartozó postamesteri hivatalok székhelyén. Jelentés havonta (nemleges esetben nem) az igazgatósághoz.

Mint hogy a 7. pontban foglalt hatáskör a kincstári hivatalok székhelyére vonatkozó területi illetékességgel jelenleg is a hivatalok hatáskörébe tartozik, nem tartom aggályosnak ennek kiterjesztését a postamesteri hivatalok székhelyére. Az egyes hivatalok munkatöbblete ezzel sem növekednék elviselhetetlen módon.

8. A talált és többletként megállapított összegek kiutalásánál, valamint a pénztári többletek visszafizetésénél az eddiginél nagyobb hatáskör. Előnye ugyancsak az igazgatóságok tehermentesítése a hivatalok figyelembevehető megterhelése nélkül.

Első pillantásra talán a felsorolt ügyeket lehetne — esetleg kísérletképpen — a hivatalok ügykörébe utalni. Előnye lenne a megvalósulásnak — az igazgatóságok már többször említett tehermentesítésén kívül — a gyorsabb és — az intézkedő szervek számának csökkenése következtében — talán pontosabb ügyintézés, anyagmegtakarítás, a szolgálati levelezés csökkenése (tehát a gazdaságosság, vagyis gyorsaság és olcsóság), továbbá az érdekelt személyzet és felek nagyobbfokú megelégedettsége az igazgatás működésével (vagyis az eredménvesség).

Hátránya lenne a hivatalvezetők feltételezett járatlansága és tapasztalatlansága az ilven ügyek intézésében, ez az ellenvetés azonban — mint már fentebb említettem, — véleményem szerint nem állhat meg. Ellene vethető az is, hogy a hivatalokat terheljük meg így újabb munkával. Azonban a hivatalok amúgy is foglalkoznak ezen kérdések legtöbbszörével, jelentést, javaslatot stb. készítenek, így tehát — az egy hivatalra jutó ilyen ügyek aránylag csekély száma következtében — újabb megterhelésük aránylag csekély lenne.

Ellene vethető lenne a gondolatnak, hogy a folyósítási jog átruházásával igen fontos elvet kellene áttörni. Ez azonban a felsorolt előnyök mellett nem számbavehető ellenvetés. Egyébként is egyszerűsíteni, gazdaságosságot és eredményességet elérni legtöbb esetben csak merészséggel, elavult elvek feladásával (vagy elfelejtett elvek felújításával), átszervezéssel és az egyéni felelősség előtérbe helyezésével lehet.

Végül ellenérv lehetne az is, hogy pénzügyi szempontokból nem biztonságos és megnyugtató a folyósításnak a hivatalvezetőkre való átruházása. Erre kettős választ adhatok. Először is: a hivatalvezetők folyósítási joga a legcsekélyebb mértékben sem diszkrecionális, hanem mind ügykörszerűen (illetményügyek, családipótlék stb.), mind pedig körülírt összegszerűen, számszerűen meghatározott (a legalsóbb minőségben felvett új alkalmazottak legkisebb összegű illetményei, a szabályszerű családipótlékok, az érdekelt alkalmazott egy vagy két havi fizetésének megfelelő fizetési előleg, a kérdéses többlet összege stb.). Másodsor: ha az elfogadandó elvi álláspont úgy kívánja, megnyugtató a hivatalvezető (vagy az állandó helyettes) ne önállóan, hanem csak a hivatal létszámába tartozó egy másik tisztviselővel együttesen legyen jogosult az összegeket folyósítani. Bár a magam részéről az egyéni felelősség kifejlesztésének vagyok híve, az aggályoskodók megnyugtatósára ezt az álláspontot — legalábbis az átmeneti időszakra — elfogadhatónak tartom. Ezáltal a biztonság is fokozódnék s minthogy valószínűleg, illető-

leg remélhetőleg mindkét aláírásra jogosult gondosan áttanulmányozná az általa aláírandó ügydarabokat, a szakszerűség érvényesítése és a szabályok betartása is fokozottabb lenne. (Esetleg azonban a felelősség megoszlása felületességre vinné mindkét aláíróét s ellenkező lenne az eredmény.)

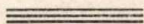
Az előadottakban még távolról sem merítettem ki a tárgyat, különösen, ha csak tudományosan, illetőleg elvi síkon óhajtanám azt részletezni (pl. a hatóság és hivatal, hatáskör és munkakör fogalma és viszonya egymáshoz, a hatáskörrel kapcsolatos szervezeti kérdések, a hatáskörök rendezésének és széttagolásának eredményei az egyszerűsítésben, stb.). Ugyancsak tág tere nyílnék a kérdés részletesebb tárgyalásának gyakorlati vonatkozásokban is (munkamozzanatok taglalása, anyagmegtakarítás részletezése, előadóív- és ürlap-minták készítése, az időnyereség részletezése, stb.). Minthogy azonban a céloom csupán felhívni a figyelmet a hatásköri kérdéseknek a hivatali hatáskörök kiterjesztésére is, a közelebbi tárgyalásra ezúttal nem térek ki.

Forrásmunkák:

Dr. Magyary Zoltán: A közigazgatás gazdaságosságának és eredményességének biztosítása.

Dr. Magyary Zoltán: A magyar közigazgatás racionalizálása.

Dr. Ladik Gusztáv: Tétéles közigazgatási jogunk alaptanaí.

Adatok a posta és távírda egyesítésének történetéhez.

III.

Írta: Dr. CSÖSZ ANNA okl. középiskolai tanár, m. kir. postafőellenőrnő.

Données historiques concernant l'union des services postal et télégraphique. Par Mme ANNA CSÖSZ, Docteur en philosophie, Dame-contrôleur de poste.

L'article ci-dessous fait suite à ceux parus dans les numéros précédents de notre gazette. Il traite de la division de l'Administration de la poste après l'union des services postal et télégraphique et des questions relatives au personnel et au budget.

Hátra volt még a Közmunka és Közlekedésügyi m. kir. minisztériumban a posta és a távírda szakosztályok egyesítése.

Amint már megemlítettem, Baross a posta és távírda egyesítésére vonatkozó, a királyhoz intézett felterjesztésében azt írta, hogy a két szakosztály egyesítéséről majd később fog előterjesztést tenni. Ez az előterjesztés az akkori iratok közül eddig még nem került elő, de megbízható adatok alapján ismerjük, hogy az egyesítéssel kapcsolatban a két szakosztályt Baross mi módon szervezte át.

A miniszter a két szakosztályt IV. szakosztályként egyesítette, de szakosztályvezetőt nem nevezett ki, hanem a szakosztályt felosztotta IV/a és

IV/b alosztályra és mindegyik élére egy-egy osztályfőnököt állított. Az egész szakosztályt pedig öt ügyosztályra tagolta. A felosztás 1888-ban a következő volt:

1. IV/a alosztály, osztályfőnöke: granzovi Koller Lajos miniszteri tanácsos. Ehhez az alosztályhoz tartozott a szakosztály 1. ügyosztálya: posta és távirdai személyzeti és közigazgatási ügyek és a 2. ügyosztálya: posta és távirdai nemzetközi ügyek.

2. IV/b alosztály, osztályfőnöke: Heim Péter miniszteri tanácsos. Ide tartozott a szakosztály 3. ügyosztálya: posta-üzleti és műszaki ügyek, a 4. ügyosztálya: távirdai üzleti és műszaki ügyek, az 5. ügyosztálya: postajáratok ügyek, végül a különügyosztály.

Az 1889. évi XVIII. t.-c. alapján 1889. évi június 15-től a Közmunka és Közlekedésügyi m. kir. minisztérium Kereskedelemügyi m. kir. minisztérium lett. Ide tartozott mint a minisztérium V. szakosztálya a posta és távirda. A szakosztály felosztása 1890-ben a következő:

V. szakosztály:

Posta és távirda ügyek.

V/a alosztály.

Főnök: Koller Lajos min. tan.

Nemzetközi és személyzeti ügyek.

V/b alosztály.

Főnök: Heim Péter min. tan.

Üzleti, műszaki, továbbá postajáratok ügyek és a különosztály.

Baross ezzel az érdekes átszervezéssel a posta és távirda miniszteriális vezetését két ember kezébe adta. Koller Lajos és Heim Péter tehát saját alosztályukban egymasmellé rendelt hatáskörrel bírtak.

A miniszteriális vezetés után természetesen a kerületi igazgatóságoknak jutott jelentős feladat az egyesítés keresztülvitelében. Erre való tekintettel az igazgatóságok vezetőit Baross nagy körültekintéssel válogatta ki. Ugyanis igen fontos volt, hogy ebbe az állásba olyan emberek kerüljenek, akik feltétlenül hívei voltak az egyesítésnek, megértették annak nagy jelentőségét és a miniszter bizalmát minden vonatkozásban bírták. Ahol pedig olyan vezetők voltak, akik nem értettek egyet Baross terveivel, vagy esetleg koruknál fogva már nem rendelkeztek azzal a friss szellemi erővel, amely az egyesítés nehézségeinek elhárításához, illetve keresztülviteléhez szükséges volt, ezeket az ügy érdekében a vezető állásokból el kellett távolítani, illetve a vezetőállások betöltésénél mellőzni kellett.

Ennek folytán a külső igazgatásnál a következő személyi változások történtek:

Az igazgatóságok vezetői az egyesítés előtt:

Budapest postaigazgatóság: Raschka János,

Temesvár postaigazgatóság: Petheő János,

Nagyvárad postaigazgatóság: Zobel Lipót,

Nagyszében postaigazgatóság: Bene Róbert,

Sopron postaigazgatóság: Jekelfalussy Sándor,

Kassa postaigazgatóság: Sztankovits Géza,

Pozsony postaigazgatóság: Baudler Vilmos,

Zágráb postaigazgatóság: Follért Ferenc.

Budapest távirdaigazgatóság: Szalay Péter,

Debrecen távirdaigazgatóság: betöltetlen,

Temesvár távirdaigazgatóság: betöltetlen,

Zágráb távirdaigazgatóság: Vukovic Adolf.

Az egyesített igazgatóságok vezetői lettek:

Budapest posta- és távirdaigazgatóság: Raschka János,

Temesvár posta- és távirdaigazgatóság: Pethő János,

Pozsony posta- és távirdaigazgatóság: Vezlerle Gyula,

Sopron posta- és távirdaigazgatóság: Jekelfalussy Sándor,

Kassa posta- és távirdaigazgatóság: Sztankovits Géza,

Nagyvárad posta- és távirdaigazgatóság: Sztupka Antal,

Nagyszeben posta- és távirdaigazgatóság: Bene Róbert,

Pécs posta- és távirdaigazgatóság: Opris Péter,

Zágráb posta- és távirdaigazgatóság: Follért Ferenc.

Azoknak az egyesítés előtti igazgatóknak további sorsáról, akik az egyesítés után nem lettek vezetők, a következőket sikerült megállapítani:

Szalay Péter már 1887 elején a minisztérium IV. szakosztályában mint osztálytanácsos, a személyzeti és gazdasági ügyosztály vezetője.

Zobel Lipót miniszteri tanácsost 1887 július 16-án a miniszter ideiglenesen nyugdíjazta.

Baudler Vilmost 1887 június 8-án 40 évi szolgálat után végleg nyugdíjazták.

Nézzük most már, hogy az egyes szerveknél az egyesítéssel mennyi volt a személyzeti, valamint a pénzügyi tényleges megtakarítás.

A minisztérium volt IV. és V. szakosztályának a központi igazgatási létszáma összesen 38 főből állott. Egyesítés után a IV. szakosztály, tehát a posta és távirda összes központi igazgatási személyzete 39 volt, azaz eggyel több, mint egyesítés előtt. Ez érthető is, mert a két szolgálati ág egyesítése következtében, — annak ellenére, hogy kisebb ügyeket, melyek eddig a minisztérium hatáskörébe tartoztak, az igazgatósághoz utaltak, — a minisztériumban a munka tetemesen megsaporodott. Nemcsak az egyesítést kellett ugyanis keresztülvinni, illetőleg az erre vonatkozó rendelkezéseket kiadni, hanem az egyesítéssel kapcsolatban is folyton merültek fel kérdések, melyeket a minisztériumban behatóan kellett tanulmányozni és az átmeneti időszakra szükséges intézkedéseket is meg kellett tenni, nehogy a szolgálat fennakadást szenvedjen.

Ezeken kívül és pedig elsősorban a tervbe vett reformok jelentettek a posta és távirda miniszteriális igazgatásánál nagyarányú munkatöbbletet.

A minisztérium többi posta és távirda szerveinek egyesítésénél azonban volt személyzetmegtakarítás, így a központi számvevőésnéél 8; a központi pénztárnál 2; a gazdasági hivatalnál szintén 2, összesen tehát 12 fő.

Ha tehát az egész IV. szakosztály 118 főből álló létszámát vesszük tekintetbe szemben a volt IV. és V. szakosztályok 129 főből álló létszámával,

végeredményben a központi igazgatásnál az egyesítéssel 11 tisztviselő megtakarítást értek el.

A külső igazgatásnál és a kezelésnél elért személyzeti megtakarítások:

a) Igazgatási szolgálatnál

	1887-ben:	1888-ban:
Igazgató	14	10
Tanácsos	—	12
Titkár	36	17
Felügyelő	44	25
Fogalmazó	25	22
Segédfogalmazó	—	20
Összesen	119	106

A megtakarítás 13 fő volt.

b) Külső számviteli és pénztári szolgálatnál:

Számtanácsos	2	1
Számvizsgáló	10	8
Számtiszt	12	20
Kerületi pénztárnok	12	9
Kerületi pénztári ellenőr	8	9
Összesen	44	47

Ebben a státusban mutatkozó emelkedésnek az a magyarázata, hogy az egyesítés előtt a postánál a külső igazgatáshoz tartozó számvevőségi tisztviselők közül a számtanácsos és számvizsgáló a közigazgatási státusba tartozott. A postánál számtisztek nem voltak, hanem postatisztek voltak beosztva a külső igazgatósági számvevőségekhez.

c) Kezelési szolgálatnál:

	1887-ben:	1888-ban:
Főtiszt	98	100
Tiszt	1523	1440
Segédtiszt	340	360
Gyakornok	104	100
Kezelő	327	327
I. osztályú szolga	960	710
II. osztályú szolga	1440	1450
Kazánfűtő	1	1
Kapus	1	1
Házmeister	1	1
Összesen	4795	4490

Az egyesítés következtében tehát a posta és távirda személyzetnél a megtakarítás:

A központi igazgatásnál	11 fő
A külső igazgatásnál	13 „
A kezelésnél	305 „
Összesen	329 fő.

Ha ebből a számból levonjuk a külső igazgatási számvevősnél előállott 3 szaporulatot, megállapíthatjuk, hogy a tényleges személyzeti megtakarítás 326 alkalmazott volt.

A létszámnak ilyen nagyarányú apasztása következtében az igazgatóságok igen nehéz helyzetbe kerültek.

Ezt nemcsak az okozta, hogy a posta- és távirdaszolgálatot az eddigi létszámnál 326 alkalmazottal kevesebb személyzet volt kénytelen ellátni, hanem főleg az, hogy az egyesített személyzet nem volt még jártas mindkét szakban. Viszont ugyanazt az egyént mind a postánál, mind a távirdánál rendszeresen kellett foglalkoztatni, hogy ezzel is kényszerítsék a személyzetet mindkét szak alapos ismeretére.

Az igazgatóságok a létszámmegállapítás után azonnal kérték annak felemelését, Baross azonban egyelőre minden létszámemeléstől elzárkózott.

A pénzbeli megtakarítást megkapjuk, ha az 1887. évi költségvetési előirányzatot összehasonlítjuk az 1888. évvel. Ezek szerint:

1887-ben a posta költségvetése:

összes bevétel: 9,737.500 frt.

összes kiadás: 7,568.200 frt.

Tehát a költségvetési év 2,169.300 frt.

többlettel zárult.

1887-ben a távirda költségvetése:

összes bevétel: 2,148.400 frt.

összes kiadás: 2,140.300 frt.

A távirdánál tehát csak 8.100 frt.

a felesleg.

Igy a két szak az 1887-iki költségvetésben 2,177.400 frt. többlettel zárult.

1888-ban az egyesített posta- és távirda költségvetésében:

összes bevételként 12,300.000 frt.-t

összes kiadásként 9,290.000 frt.-t

irányoztak elő.

Tehát az egyesítés első évében 3,010.000 frt. többletet reméltek.

Baross a két szolgálati ág egyesítésével korántsem fejezte be a magyar posta és távirda reformját. Ez csak alapját képezte az útnak, amelyen továbbhaladhatott.

A következő terve volt a posta és távirda kezelési szabályok és tarifák reformja. Ugyanis mind a postánál, mind a távirdánál elavult, nehézkes szabályok voltak érvényben, amelyek az egyöntetű kezelést sem biztosították. Baross a változott viszonyoknak megfelelő, egyöntetű kezelést biztosító és fejlődést előmozdító szabályokat és tarifarendszert akart életbeléptetni.

A kezelési és tarifareformok előkészítésére a IV/b alosztály keretében a már említett új ügyosztályt a „Különügyosztály“-t szervezte, amelynek vezetésével 1888 januárban Heim Pétert bízta meg.

Elrendelte, hogy ezeket a munkákat sürgősen kezdjék meg. Legelőször vegyék a kezelési szabályokat revízió alá és az újakat dolgozzák ki, hogy ezek az Ausztriával megkötendő posta- és távirdaegyezménnyel leg-

alább egyidejűleg elkészüljenek. Ezekkel kapcsolatban az volt a célja, hogy a magyar posta- és távirdának az egyezmény megkötése alkalmával Ausztriától 1867. egyességgel szemben több engedményt szerezzen. A magyar postát és távirdát ugyanis szabad rendelkezésében kötötte az 1867-ben a magyar posta- és távirdának az osztrák postától, ill. távirdától való elválásakor kötött egyesség. Ez az egyesség kimondja, hogy az osztrák postától és távirdától való elválás után is mindkét országban a posta és távirda szervezete, szolgálati szabályzatai, műszaki berendezése, tarifák, kezelési és számadási utasítások, valamint a külfölddel kötött szerződések változatlanul fennmaradnak. Ezeket változtatni, — az egyesség értelmében — csak a két minisztérium, az osztrák és a magyar kereskedelmi miniszter közös meg egyezése mellett lehetett.

A helyzet tehát az volt, hogy ha magyar részről bármely szervezeti, kezelési, tarifális stb. újítást kezdeményeztek, és ez Ausztria érdekének nem felelt meg, annak keresztülvitelét megakadályozhatta.

Ebből a megkötöttségből akarta Baross elsősorban a magyar postát kiemelni.

E tekintetben első eredmény volt: sikerült kivívnia, hogy az eddig magyar és német nyelven megjelenő „Postai Rendeleték Tára“ és a „Magy. kir. Távírászati Rendeleték Tára“ helyett az 1887 szeptember 15-től megjelenő „Magy. kir. Posta és Távirda Rendeleték Tára“-t már csak magyar szöveggel szerkesztették.

Sürgős megoldásra váró fontos terve volt Barossnak a kézbesítésnek általános elvek szerint való rendezése.

Eddig a kézbesítést a kincstári postahivatalok díjmentesen, a postamesteri hivatalok pedig kézbesítési díj szedése mellett eszközölték. A kézbesítési díjak a postamester jövedelmét képezték s azért e díjak szedése ezeknél a hivataloknál nehezebben volt megszüntethető.

Ez irányban bizonyos intézkedések már az egyesítés alkalmával is történtek. A postamesteri kezelésbe adandó kincstári postahivatalokra nézve kimondották ugyanis, hogy a kézbesítés ezeknél a hivataloknál is díjmentesen történik. A postamester ilyen helyeken a kézbesítésért díjatalányt kapott, amit a hivatal jövedéki bevételeinek 2%-ában állapítottak meg.

Nem volna teljes a posta és távirda egyesítéséről adott kép, ha nem emlékeznék meg arról az erős visszhangról, melyet az a sajtóban kiváltott. Valóságos hírlapi vita fejlődött ki.

Az egyesítést ellenzők főleg annak személyi rendelkezései miatt támadták Baross, de az egyesítés szükségességét általában ezek is elismerték.

A hírlapi vitában az egyesítés pártolói Baross híveiből kerülhettek ki és valószínűleg sugalmazás alapján írták az egyesítést és annak személyi intézkedéseit helyesnek tartó cikkeket. Sugalmazottságra mutat az is, hogy a cikkek hangja olyan, mintha úgynevezett „félhivatalos“ helyről a közönség felvilágosítására és ilyen módon befolyásolására készültek volna.

A Budapesti Hírlap 1887 augusztus 4-iki számában megjelent támadó cikk főként a nyugdíjazások, elbocsátások és végkielégítések miatt pénzügyi szempontból bírálja Baross intézkedéseit.

Az egyesítéssel kapcsolatban ugyanis 117 nyugdíjazás, 7 végkielégítés és néhány elbocsátás történt. Elítéli, hogy sokat nyugdíjaztak és ugyanakkor új felvételek történtek. Támadja Baross, hogy nyugdíjazási intézkedésével bizonytalanná tette a tisztviselők helyzetét és azok ambícióját elvette és hozzátéve ehhez azt, hogy nem növeli és acélozza az ambíciót a miniszter azáltal: ... „ha a tisztviselők iránti jó indulata jeléül megmutatja, hogyan lehet az államhivatalnokot ideiglenesen (?) s akkor nyugdíjazni, ha a miniszternek kedve tartja“ ...

Felveti a kérdést: hol kezdődik a pénzügyi szempont, mikor egész csomó, a férfikor delén levő tisztviselőt nyugdíjaztak, akik még 20—30 évig szolgálhattak volna, így pedig százezreket nyel el a nyugdíjuk. Felhossa azt a sérelmet is, hogy az egyesítés előtt 1200 frt. fizetést élvező tisztek, az egyesítés után 900 frtos fizetésbe kerültek és a különbözetet személyi pótlék címen kapják. Mindezekből — mondja — a hivatalnok nem meríthet ambíciót, pedig Barosznak az egyesítés csak úgy fog sikerülni, ha a tisztviselőket meggyőzi, hogy az igazság vezet, nem pedig a protekció.

A Budapesti Hírlap 1887 augusztus 5-iki számában már megjelent erre a cikkre a válasz, amint az ujság mondja: „illetékes helyről“ vették a cikket.

Ez a cikk az augusztus 4-iki számban megjelent vádakot visszautasítja és egyebek között a nyugdíjazásokra a következőket mondja:

Az, hogy 117 nyugdíjazás, néhány végkielégítés és elbocsátás történt, ez még nem bizonyítja, hogy nem volt szükség a nyugdíjazásra. — Arra azonban, hogy miért volt rá szükség, nem nyilatkozik.

A nyugdíjazottak kiválasztásának magyarázására ezeket mondja: ... „az bizonyos, hogy a nyugdíjazandók közé a minden tekintetben kifogástalanok, szolgálatbuzgó hivatalnokok nem kerültek; azt sem akarom állítani, hogy a nyugdíjazottak teljesen használhatatlanok és nem megbízhatók; mert különben a szolgálatból való elbocsátás következett volna be; minden esetre azt hiszem azonban, hogy ceteris paribus egy vagy más tekintetben a szolgálatban megmaradottaknál a nyugdíjazottak valószínűleg gyengébbnek találtak ...“

Az új kinevezésekkel kapcsolatban pedig megállapítja a cikk, hogy azok az addigi létszámból kerültek ki, új ember, kivéve a technikusokat, nem került a postához.

Erre a cikkre a Budapesti Hírlap 1887 augusztus hó 6-iki számában már megjelent a viszonzás.

Itt már a nyugdíjazásokra azt írja, hogy nem akarja bírálni azok jogos vagy jogtalan voltát, de a kinevezések sem történtek igazságosan és sokat ért sérelem. Ilyen sérelmes esetek: tisztekből lettek tanácsosok, titkárok, felügyelők, ugyanakkor, mikor egyesek ilyen magasra jutottak, mások: aligazgatóból tanácsos, számtanácsosból kerületi pénztáros, számtanácsosból számvizsgáló, igazgatósági titkárból pénztári ellenőr, illetve raktárfőnök lett. Ezek — az aligazgatót kivéve — már mind a VIII. díjosztályban voltak s most a IX-be kerültek vissza. Ugyanígy a volt számvevőségi igazgatót a VI. díjosztályból „számvevőségi főnök“ címmel a VII. díjosztályba sorozták. Aggályát fejezi ki, hogy amint a már szerzett fizetést át lehetett változtatni személyi pótléokra, úgy lehet egyszer csak a pótlékokat egészen eltörölni, amint ez Orosz- és Törökországban meg is történt.

Végül kérdezi: milyen alapon „... lett a szervezés személyi része fogantatva...?” és gúnyosan megjegyzi: legvalószínűbb, hogy „sorhúzás útján.”

Erre a cikkre azonban „illetékes helyről” választ nem adtak.

Természetesen majdnem minden akkori ujság megemlékezett a posta és távirda egyesítéséről. Voltak, melyek minden kritika nélkül egyszerűen csak a tényt közölték és a kinevezéseket a hivatalos közleményből átvették.

A következőkben még néhány cikket ismertetek, mert bennük megtaláljuk Baross intézkedésének korabeli hírlapi méltatását.

A Nemzet 1887 július 10. száma foglalkozik a posta és távirda egyesítésével. Ez a cikk azért érdekes, mert felemlíti, hogy az egyesítés „örökemlékeztető” lesz közel 4000 postamesterre, mert helyzetüket jelentékenyen javította. Elismeréssel méltatja Baross érdemeit és rámutat az egyesítésből származó eredményekre.

A Pesti Napló 1887 július 28-iki számában ellenben egy támadó cikk jelent meg, hogy Baross tömeges nyugdíjazást rendelt el. A válasz erre nem a Pesti Naplóban, hanem a Nemzet 1887 július 29-iki számában, azaz a támadást követő napon jelent meg.

Hivatkozik a Pesti Napló cikkére és megvédi Baross, hogy bár a nyugdíjazottakra ez az intézkedés fájdalmas, de a miniszter a közügynek szolgált. A miniszternek... „kötelessége volt az új szervezetet akként létesíteni, hogy az államra nézve előnyös, lehető megfelelő, lehető célszerű s lehetőleg költségkímélő legyen...”

Ha nem ezt tette volna, akkor érhetnék joggal támadások, de Baross már az államvasutak igazgatásának átalakításával is megmutatta, hogy... „céljai öntudatosak, határozottak, a közügy érdekeivel egyezőek...”

Majd azt írja, hogy a sajtónak kötelessége: várja meg mi lesz az eredmény, s ha az egyesítésből nem lesz előny, akkor érheti a minisztert vád, de ha „az új igazgatási rendszer be fog válni, javítani fogja e téren a közszolgálatot, s a mellett pénzügyi eredményeket fog szülni; akkor igazán nem vád, hanem elismerés illeti meg a férfiút, aki bele mert és tudott nyúlni ez ügyek darázs-fészkébe, s a rég szükségesnek érzett és mondott reformot itt is megvalósította...”

Az ismertetett ujságcikkekből láttuk, hogy a támadások csaknem kizárólag a személyzeti intézkedések miatt jelentek meg. Ilyen gyökeres szervezésnél azonban elkerülhetetlen, hogy bizonyos sérelmek elő ne forduljanak, mert az egyén érdekét, ha a szükség úgy kívánja, a közérdeknek alá kell helyezni.

Hogy a nyugdíjazásoknál a kiválogatás milyen alapon történt, azt megállapítani az erre vonatkozó hiteles adatok nélkül, csak találgatás volna. Úgy látszik, ilyen írásbeli utasítás nem is volt, hanem a miniszter erre vonatkozó utasításait szóbelileg adta meg. Az biztos, hogy a személyi kérdéseket kielégítően megoldani nem volt könnyű feladat, főként ha tekintetbe vesszük az alkalmazottak között az egyesítést ellenzők táborát, amelynek létezését a legutóbb említett cikk „darázs-fészkek” kitétele is bizonyít.

Mindezek a nehéz körülmények növelik Baross érdemeit, aki jól átgondolt tervei alapján, az igazi nagy emberekre jellemző céltudatossággal valósította meg a posta és távirda egyesítését, amivel a magyar posta és távirda fejlődésének új korszakát nyitotta meg.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK

Articles techniques.

Távbeszélő áramkörökön mért áthallási csillapítások alapértékeiről.

Irta: Dr. TOMITS IVÁN posta műszaki igazgató.

Valeurs de base des affaiblissements diaphoniques mesurées sur les circuits téléphoniques. Par M. le Dr. IVÁN TOMITS, Directeur technique de poste.

Les causes de l'action dérangeant de la diaphonie. Exposition de la valeur de base des affaiblissements diaphoniques caractérisant la diaphonie produite entre deux circuits à deux lignes. Définition de la valeur de base de l'affaiblissements diaphonique. L'application des principes exposés à la télédiaphonie et aux sections partielles des circuits. Les circonstances des diaphonies compréhensibles. La valeur de base des installations internes des stations amplificatrices et le calcul de celle-là. Les circonstances de la diaphonie compréhensible sur des amplificateurs à quatre fils et sur les circuits de fréquence porteuse. Le fixation de la valeur de base de la diaphonie compréhensible entre circuits téléphonique et radiophonique ainsi qu'entre deux circuits radiophoniques. Les causes des diaphonies non-compréhensibles et la grandeur de la valeur de base de affaiblissements diaphonique.

Távbeszélő vagy rádióműsor-közvetítő áramköröknek, vagy azok egyes részeinek áthallás-vizsgálatainál, ha az áthallás zavaró hatásáról akarunk ítéletet mondani, nem elég egyszerűen a zavart áramkör egyik vagy másik végén az áthallási csillapítást megmérni. Az áthallás zavaró hatása az említett csillapításértéken kívül még sok egyéb tényezőtől is függ. Ilyenek:

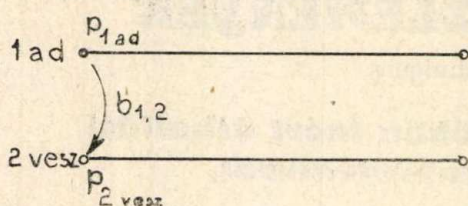
1. Milyen az áthallott beszéd, vagy zene erőssége a zavart áramkör végén megérkező üzemi beszéd vagy zene erősséghez képest (áthallott teljesítmény viszonya a hasznos teljesítményhez képest).

2. Az áthallott beszéd érthető-e vagy sem. Ha érthető, fontos-e a beszéd titkosságának megőrzése (pl. áthallott távbeszélgetések, rádióműsorba átjutó privát beszélgetések), vagy az csak másodrendű fontosságú (rádióműsor áthallása távbeszélő áramkörökre, vagy más rádióműsört közvetítő áramkörre).

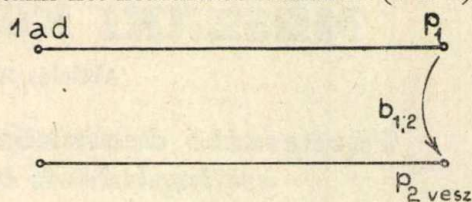
3. Ha az áthallás nem érthető, milyen természetű a zavaró hatás (pl. távbeszélgetéseknél rontja az érthetőséget, vagy csak idegesíti a beszélőket, vagy a rádióműsor élvezhetőségét zavarja).

4. Lépnek-e fel a távbeszélő vagy zeneközvetítő áramkörökben olyan zörejek, vagy zúgások, melyek zavaró hatása a tűrhetőségi határon ugyan belül fekszik, tehát az üzemi beszélgetéseket nem zavarja, amelyek azonban alkalmasak arra, hogy az áthallott gyenge beszédszöveget annyira fedjék, hogy annak érthetőségét gyakorlatilag megakadályozzák.

Az alábbi 1. sz. ábrában szemléltettünk két kéthuzalos áramkört (1 és 2),

1. ábra.

2. ábra.

melyeken az üzemszerű beszélgetések ellentétes irányban folynak (pl. négyhuzalos áramköröknél). Az 1-es áramkör elején belépő üzemi beszédáramok abszolút nivója legyen $p_{1\text{ ad}}$, míg a 2 áramkör elején megérkező üzemi áram szintén abszolút nivója $p_{2\text{ vesz}}$. Az 1 jelzésű áramkör elején beadott mérőáram ($p_{1\text{ ad}}$ nivóval) energiájának egy kis része áthallik a 2. jelzésű áramkörre olyképpen, hogy a $p_{1\text{ vesz}}$ nivóértékkel megérkező üzemi beszédáramok a „vesz” jelzésű végen összekeverednek az 1. áramkorról áthallott beszédenergiával. Az áthallás nagyságát jellemzi a b_{12} csillapításérték, amely a következőképpen számítható ki.

$$b_{12} = \log_e \sqrt{\frac{\text{beadott energia 1-re}}{\text{átlépett zavaróenergia 2-ön}}}$$

Az AB vezetékszakasz áthallási viszonyainak zavaró jellegét azonban nem ez karakterizálja, hanem az a b_0 áthallás-csillapítás, mely a vételoldalon kapott hasznos energiából (üzemi beszéd vagy zene $p_{2\text{ vesz}}$ nivóértékkel) és a 2. vezetékre az 1-ről átlépett zavaró energiából számítható ki. A b_0 definíciója tehát

$$b_0 = \log_e \sqrt{\frac{\text{megérkező hasznos energia 2-ön}}{\text{átlépett zavaró energia 2-ön}}} \dots 1 \text{ a)}$$

Ezt az értéket nevezzük a „2” áramkörben az „1” áramkör részéről előidézett áthallásra jellemző áthallási csillapítás „a l a p é r t é k é n e k”.

Mint hogy az 1-be belépő leadott üzemi energia (hasznos) bemenő abszolút nivóértéke $p_{1\text{ ad}}$, és a 2-be átlépett mért hasznos üzemi energia hasonló abszolút nivóértéke $= p_{1\text{ ad}} - b_{12}$, annálfogva a keresett alapérték 1a) szerint.

$$b_0 = \log_e \sqrt{\frac{\text{megérkező hasznos energia 2-ön } 1 \text{ m W}}{\text{átlépett zavaró energia 2-ön } 1 \text{ m W}}}$$

$$= \log_e \sqrt{\frac{\text{megérkező hasznos energia 2-ön}}{1 \text{ m W}}} - \log_e \sqrt{\frac{\text{átlépett energia 2-ön}}{1 \text{ m W}}}$$

$$= p_{2\text{ vesz}} - (p_{1\text{ ad}} - b_{12}), \text{ tehát}$$

$$b_0 = b_{12} - (p_{1\text{ ad}} - p_{2\text{ vesz}}) \dots 2\text{a)}$$

$$\text{vagy } b_{12} = b_0 - (p_{2\text{ vesz}} - p_{1\text{ ad}}). \dots 2\text{b)}$$

Az áthallás-csillapítás alapértékét a 2a) formula alapján még a következőképp is definiálhatjuk:

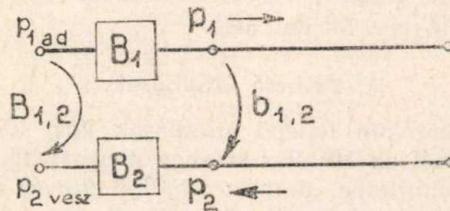
Az alapérték az az áthallás-csillapítás, melyet azonos adás- és vételnivó-

érték mellett mérünk (áthalláscsillapítás azonos nivókra vonatkoztatva). Ez a fogalmazás könnyen megérthető a 2a) formulából, ha ott

$$p_{1\text{ ad}} - p_{2\text{ vesz}} = 0. \text{ Még egyszerűbben:}$$

ha az adás abszolút nullnívóval történik (1mW) és a vétel hasznos energianívó-értéke abszolút nagyságban szintén null, a mért áthallási csillapítás 1-ről 2-re azonos a keresett alapértékkel (áthallásmérés nullnívókra vonatkoztatva).

A fenti esetben közelvégi áthallásról volt szó. Hasonló eredményt érünk

3. ábra.

el távlevégi áthallásnál is. A viszonyokat mutatja az alábbi 3. sz. ábra. Itt a mérőáram beadása az 1. vezeték elején történik („ad jelzés“). Ez a mérőáram a vezeték végén p_1 abszolút nivóval érkezik meg. A 2. vezetéken haladó üzemi beszédáramok abszolút nivója a végén $p_{2\text{ vesz}}$ (hasznos vételnívó).

Az 1-ről 2-re átlépett zavaró vételnívó értéke a fentiekhez hasonlóan

$$p_1 - b_{12},$$

a hasznos vételnívó pedig ugyancsak a 2. vezeték végén $= p_{2\text{ vesz}}$. E két értékből a már tárgyaltak szerint ismét

$$b_0 = p_{2\text{ vesz}} - (p_1 - b_{12}), \text{ vagyis}$$

$$b_0 = b_{12} - (p_1 - p_{2\text{ vesz}}).$$

Ha a vezeték elején vagy végén műcsillapítások vagy erősítők (negatív csillapítás) vannak B_1 és B_2 csillapítás értékekkel, melyek 1-ről a 2. áramkörre és viszont magukban áthallásmentesek, úgy ki lehet mutatni, hogy az említett szerelvények előtt mért áthalláscsillapításból (B_{12}) ugyanolyan alapérték számítható ki, mint a szerelvények nélküli állapotban mért és kapott értékből (b_{12}).

A szerelvény előtti mérésből ugyanis 2. a) definíció szerint (l. 3. ábra)

$$B_0 = B_{12} - (p_{1\text{ ad}} - p_{2\text{ vesz}}) = B_1 + b_{12} + B_2 - (p_{1\text{ ad}} - p_{2\text{ vesz}})$$

Míntthon azonban a nivóértékek változásának törvénye szerint

$$p_{1\text{ ad}} - p_1 = B_1 \text{ és}$$

$$p_{2\text{ vesz}} + B_2 = p_2$$

$B_0 = b_{12} + p_2 - p_1 = b_{12} - (p_1 - p_2)$ azért és így a szerelvények nélkül mért alapérték definíciója szerint

$$B_0 = b_0$$

A 2. a) alatti törvény azonkívül érvényes az áramkörök egyes részzakaszaira is (pl. kábelszakaszok, erősítők, stb.). Ezek vizsgálatánál az áramkörreszeket az áramkörből leválasztjuk, megfelelő, a továbbfutó vezetékeket jól utánzó impedanciákkal lezárjuk, s gondoskodunk arról, hogy a levá-

lasztások helyein ugyanolyan üzemi nivóértékek legyenek, mint üzemszerű állapotban.

Valamelyik távkábel erősítőszakasz egyik és másik végén mért és kiszámított alapértékek a gyakorlatban egymástól nem nagyon különböznek, ha a kábeláramkörök egyes pontjain fellépő áthallást okozó csatolásértékek az egész szakaszon egyenletesen vannak elosztva; ez a gyakorlatban hibátlan és helyesen konstruált kábeláramköröknél tényleg így is van.

A b_0 alapérték tehát ilyen esetben annak a mértéke, hogy a kábelszakasz áthallásmentesítése részben a gyártás közben, részben pedig a fektetés folyamán milyen mértékben történt meg.

1. Érthető áthallások.

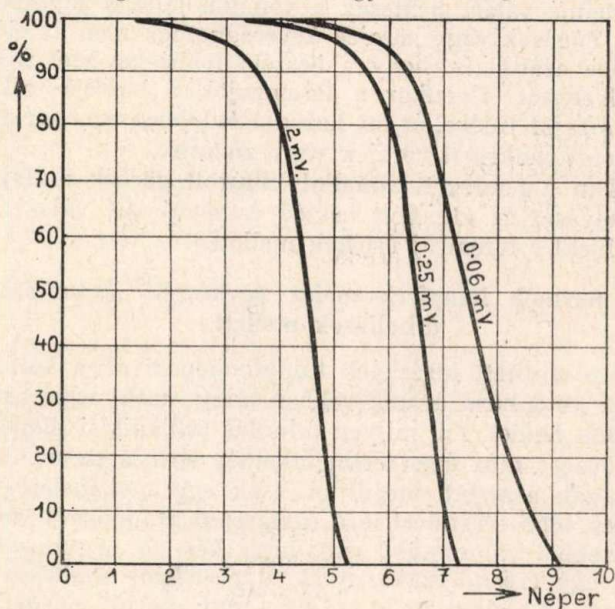
Távbeszélő áramkörökön fellépő áthallások közt különös jelentőséggel bírnak azok, amelyeknél az áthallás szövege megérthető. Ezek közt is elsősorban azok jönnek tekintetbe, ahol az áthallott szöveg megértése a beszélgetések titkosságának követelményébe ütközik. Ilyen pl. előfizetők által folytatott beszélgetések megértése más távbeszélő áramkörökön, vagy, — ami még sokkal kényesebb, — rádióközvetítő áramkörökön. Fordítva, közvetített rádióprogramok érthető áthallása távbeszélő áramkörre, vagy különböző rádióműsorokat közvetítő áramkörök kölcsönös érthető áthallása a titkosság elvébe már nem ütközik; itt a beszélgetések folytatásának zavarása, vagy a kisugárzott műsor élvezhetőségének rontása az egyedüli szempont, ami tekintetbe jöhet.

Gyenge, de érthető áthallások érthetőségének gyakorlati megszüntetése két úton lehetséges. Lehet elsősorban azáltal, hogy az áthallási csillapítás nagyságát annyira megnövesztjük, hogy az áthallott beszéd formansainak legnagyobb része a fül hallhatósági küszöbe alá kerül, ami az érthetőségnek megszűnését eredményezi. Lehetséges az értéktelenné válás még abból kifolyólag is, hogy a zavart áramkörökben idegen eredetű zúgások vagy zörejek lépnek fel (erősítők tápherendezéseinek géphangjai, erősáramú befolyások... stb.), melyek a különben is gyenge áthallott szöveget annyira „fedik“, hogy az érthetlenné válik. Természetesen ez az utóbbi jelenség egyszersmind az üzemi beszélgetéseket is zavarja, ha a zúgások erőssége egy bizonyos határ fölé emelkedik; ez a határ a C. C. I. F. normák szerint 5 mV. zúgásfeszültség, megfelelő mérőműszerrel (Psophométer) mérve.

Annak megállapítására, hogy a tűrhető zúgások milyen mértékben csökkentik az áthallott gyenge, de érthető beszéd érthetőségét, a berlini Siemens laboratórium végzett kísérleteket. (L. v. Susani u. Haselhorst Grundwerte des Nebensprechens in Fernsprech- u. Rundfunkkreisen: Siemens Veröffentlichungen aus der Gebiete der Nachrichtentechnik, 1940. X. kötet).

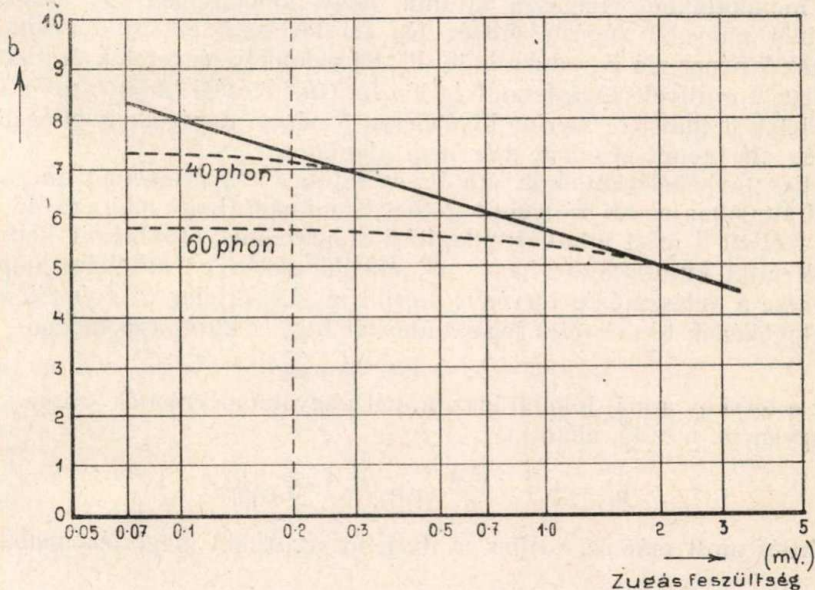
E kísérletek eredményeképpen az áthallás érthetőségének a zúgásfeszültségi érték növekedésével előállott csökkenését láthatjuk a 4. sz. ábrában. A függőleges koordináta az ú. n. mondatérthetőségi $\%$, másszóval az a szám, amely megmutatja, hogy 100 db. rövid, egyszerű mondatból vagy gondolatból hány érthető meg helyesen a megadott áthallási csillapításnál. A külön-

böző görbék különböző fedő zúgásfeszültségi értékekhez tartoznak millivol-
tokban mérve; a zúgásfeszültségi értékek az egyes görbék mellé vannak írva.
Az áthallott szöveget a kísérletezők gyakorlatilag érthetetlennek minő-

4. ábra.

sítik akkor, ha a kapott mondatérthetőségi % szám egyenlő 10-el. Ennek
alaján van szerkesztve az 5. ábrában látható diagramm; a teljesen kihú-

5. ábra.

zott egyenes vonal mutatja azoknak a különböző zúgásfeszültségek által fedett beszédáthallásoknak csillapításértékét, melyeknél az áthallott szöveg a fenti definíció szerint épen érthetlenné válik.

Az érthetlenné válást nemcsak a vonalon fellépő zúgások fedő hatásai okozhatják. Zúgások vagy zörejek keveredhetnek még az előfizetők telefonbeszélgetéseibe azáltal is, hogy a beszélő többé-kevésbé zajos teremben folytatja beszélgetéseit. Ilyenkor a teremzajok a beszélő mikrofonján át jutnak a beszélő saját fülébe, és ott hasonló fedőjelenséget idéznek elő, mint maguk a vonalon keletkezett zörejek vagy zúgások.

Az 5. ábrában a pontozott vonallal kihúzott görbék mutatják az ilyen teremzajok befolyását az áthallott beszéd érthetlenné válására és pedig 40 és 60 phon szubjektív teremzaj értékek mellett.

2. Tűrhetőségi normák hangfrekvenciás távbeszélő áramkörökön érthető áthallások mellett.

Az előzőkben említett kísérletek tulajdonképeni célja volt annak megállapítása, hogy különböző áramkörökben vagy azok egyes részeiben, hol érthető áthallások lépnek fel, milyen áthallás-csillapítási alapértékek teszik az áthallott szöveget már épen érthetlenné; természetesen ezek az alapértékek különbözők aszerint, amint pl. csak egy távkábelerősítőszakaszról, vagy pedig teljes, több erősítővel bíró üzemszerű áramkorról van szó. A már említett kísérletekből valószínűvé vált, hogy két- és négyhuzalos távkábel-áramkörök egy-egy erősítő szakaszának alapértékül általában 7 néper fogadható el; ebben az esetben az 5. sz. diagramm szerint, normális távbeszélő készüléket használva, az áthallás érthetlenné tevését nagy részben az áramkörben jelen lévőnek feltételezett 0.25 millivolt értékű zúgásfeszültség és 40 phon teremzaj eszközli.

A mondottakból világosan kitűnik, hogy, amennyiben egy áramkörön a fentinel nagyobb zúgásfeszültség lép fel tartósan, az áthalláscsillapítás alapérték 7 néper alá is redukálható. Pl. ha valamely légvezeték-áramkörben állandóan 2 millivolt zúgásfeszültség lép fel (tűrhetőségi határ 5 mV), akkor a kísérletek eredménye szerint kivételesen 5 néper alapérték is elfogadható. Ez érték alá menni azonban már nem ajánlatos.

Teljes távkábeláramkörök áthalláscsillapítási alapértékeinek megállapításánál általában az az irányelv vezethet bennünket, hogy több erősítő használata mellett a mért áthalláscsillapítási alapértéknek csökkennie kell. Számítások által kimutatható, hogy „n” erősítő esetén az áthallási alapérték csökkenése a valószínűség törvénye szerint megközelítőleg az erősítők száma névzetgyökének természetes logaritmusától függ a következő módon

$$b_n = b_0 - \log_n \sqrt{n}.$$

Ez a törvény annál inkább igaz, minél nagyobb az erősítők száma.

Legyen pl. $n = 10$, akkor

$$b_n = b_0 - \frac{2.3}{2} = b_0 - 1.15 \text{ néper.}$$

Kérdés most már az, vajjon az ilyen megcsökkent alapérték mellett, te-

kintve, hogy az áthallás megnövekedett, nem lesz-e az áthallott beszéd érthetővé. Ki lehet mutatni, hogy, amennyiben az egyetlen erősítő szakasz áthallása 7 néper alapértéknél már nem volt elérhető, a sok erősítővel bíró áramkörnél sem lesz elérhető, annak ellenére, hogy az áthallási csillapítás-alapérték 7 néper alá süllyedt. Ugyanis a zúgásfeszültség is kb. ugyanolyan szabály szerint növekszik, mint az áthallás, miáltal a megnövekedett zúgásfeszültség az áthallás alapértékének csökkenése miatt előálló érthetőség-javulást kompenzálja, sőt túlkompenzálja; ezáltal az áthallott beszéd érthetlenné válik.

Lássuk példaképen az említett 10 erősítővel bíró áramkört. Itt a fentiek szerint az alapérték 1.15 néperrel csökkent, a zúgásfeszültség viszont $\sqrt{10} = 3.16$ -szorosra növekedett, ami kb. 0.9 millivolt zúgásfeszültséget jelent. Ehhez az értékhez az 5. diagramm szerint kb. 5.7 néper áthallás-csillapítási határérték tartozik, mint olyan, amelynél az áthallás épen érthetlenné válik. Világos tehát, hogy ha az áthallás már 5.7 népernél sem érthető, még kevésbé lesz érthető a fent kiszámított $b_n = 7 - 1.15 = 5.85$ néper alapérték mellett.

a) **Erősítő állomások alapértéke.** A fenti 7 néper normát alapul használhatjuk annak a megállapítására, hogy milyen áthallás-csillapítási alapértéket lehet megkövetelni egyetlen erősítő állomástól. Valamely erősítő állomás belső szerelvényeinek áthallására nézve az a tűrhetőségi elv lehet irányadó, hogy annak áthallás-csillapítási alapértéke kisebb legyen a teljes erősítő szakasz alapértékénél, éspedig úgy, hogy az erősítő állomáson fellépő áthallott energia nagysága kicsiny legyen az erősítő szakasz 7 néperrel definiált áthallási energiájához képest. Ha tehát az erősítő állomás áthallási csillapításának alapértékét $7 + b_x$ vesszük fel, hol b_x a keresett áthallás-csillapítási többlet, úgy a mondottak szerint kell, hogy legyen

$$e^{-2(7+b_x)} < < n^{-2.7} \quad \text{azaz} \\ e^{-2b_x} < < 1$$

Vegyük fel példaképen, hogy az erősítő állomáson átlépett energia üzemi viszonyok mellett az egész erősítő szakasz áthallási energiájának csupán 1%-a, vagyis

$$e^{-2b_x} = \frac{1}{100};$$

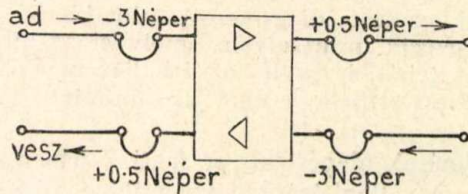
$$\text{innen } b_x = \log_e 10 = 2.3;$$

ebből kifolyólag az erősítő állomás áthallás-csillapítási alapértéke a legutolsó egyenletből kiszámítva $b_{\text{erős}} = 7 + 2.3 = 9.2$ néper. A C. C. I. F. 8.5 néper ir elő.

b) **Négyhuzalos erősítő egységek belső áthallása.** Ismeretes, hogy négyhuzalos erősítőknél a beszélgetések két ellentétes irányának erősítő egységei egy közös dobozba vannak szerelve; ezáltal az erősítő ki lehet téve annak a veszélynek, hogy nem teljesen gondos szerkesztés következtében az egyik átviteli irány a másikra áthall. Itt az áthallásnál azonban az eddig mondottaktól eltérőleg nem az áthallott beszéd érthetősége a döntő, mert az áthallás az összeköttetés áramkörében marad. Zavarokat okozhat ellenben az áthallás

az előidézeti echó-áramok révén, melyek az áramkört begerjedésre hajlamosá tehetik, a folytatott beszélgetéseket torzíthatják, s egyáltalában az áramkör stabilitását ronthatják. Annak ellenére, hogy itt érthető áthallásról nincs szó, a kérdést az a) pontban tárgyaltakkal való szoros összefüggés miatt mégis itt célszerű megvizsgálni.

Egy négyhuzalos erősítő sematikus rajzát mutatja átlagos üzemi nívóértékek mellett az alábbi 6. sz. ábra. Hogy egy ilyen erősítő áthallás-csillapítási alapértékét meghatározhassuk, meg kell először határozni a megadott nívóérték-viszonyok között az „ad” irányban az erősítőbe belépő és a „vesz” irányban visszaforduló echóenergia nagyságát, helyesebben az ehhez tartozó echócsillapítást. Természetesen az áramköröket az erősítőről le kell kapcsolni és a leválasztási helyeken megfelelő lezárást kell alkalmazni.

6. ábra.

Annak a megállapítására, hogy milyen echócsillapítás engedhető meg négyhuzalos erősítőknél, iránvelvül szolgálhat az a követelmény, hogy a keresett echócsillapítás nagyobb legyen, mint az erősített áramkör bármely pontján a gyakorlatban egyáltalában elérhető legtökéletesebb echócsillapítás érték. A tapasztalatok szerint kb. 4 népernél nagyobb értéket üzemben ritkán lehet elérni. A keresett echócsillapítás érték tehát 4 népernél jobb kell, hogy legyen; kísérletképen választhatjuk 5 népernek.

A lerögzített 5 néper értékhez azonnal megállapíthatjuk a keresett echó- vagy belső áthallási csillapítás alapértékét, ha a 6. ábra nívóérték viszonyait a mért oldalon tekintetbe vesszük. A 2 a) egyenlet szerint ez az alapérték

$$b_0 = 5 - (-3 - 0.5) = 8.5 \text{ néper.}$$

Az eredményből megközelítőleg azt a következtetést lehet levonni, hogy négyhuzalos erősítőknél kb. olyan belső áthallás-csillapítási alapértéket kell megkövetelni, mint amelyet erősítő állomások különböző erősítőitől és szerelvényeitől a CCIF. előírásai alapján kölcsönösen megkívánhatunk.

c) **Érthető áthallások vivőáramú áramkörökön.** Vivőáramú áramkörökön csak akkor várható érthető áthallás, ha különböző vezeték párokon azonos vivőfrekvenciájú és oldalsávú üzemáramok futnak. Ilyenek általában a következők:

Négyhuzalos könnyűterhelésű távkábeláramkörökön üzembevett egyetlen vivőfrekvenciás csatorna 6 kc. vivőfrekvenciával és alsó átvitt oldalsávval (jelzése a német technikai irodalomban „L” rendszer).

Terheletlen távkábel-érpárokban alkalmazott 12 vivőcsatornás rendszer (a német irodalomban „U. rendszer” néven), ahol az ellentétes irány azonos 12 db. csatornája külön kábelben halad. Itt érthető áthallás várható nemcsak

az azonos irányban haladó érpárok között, hanem esetleg még az ellentétes irányok között is. Vivőfrekvencia 12—60 kc.-ig.

Azonos típusú vivőáramú rendszerek azonos vivőfrekvenciával és oldal-sávval különböző, különlegesen kikeresztett légvezeték áramkörökön, melyek közös oszlopsoron futnak (AEG és Siemens vagy Standard rendszerek 6—150 kc. közti vivőfrekvenciákkal).

Ha az áthallásmérést a moduláció előtti és a demoduláció utáni beszéd-frekvenciás áramokkal végezzük, vagyis egy vezeték szakaszt vizsgálunk végerendezésekkel együtt, akkor a fentebb tárgyaltak alapján közelfekvő, ha az érthető áthallás csillapításának alapértékéül ismét a 7 néperet választjuk, mint tűrhetőségi normát. A német technikai gyakorlat is ezt az értéket találja megfelelőnek az „L” rendszereknél és a mérést úgy végzi, hogy a jelzett vivőfrekvenciát (6 kc.) egy olyan zümmögővel modulálja, amelynek frekvencia-eloszlása megközelítőleg a beszédét utánozza (L. H. Schmid: Entstehung u. Wesen des Nebensprechens zwischen Fernsprechleitungen: Der Fernmeldeingenieur I. Jahrg. 11. füzet).

Ha azonban vivőfrekvenciás áramköröknek csupán a vezetékszakaszait vagy az egyes erősítőszakaszokat akarjuk áthallástűrhetőség szempontjából vizsgálni, akkor a vizsgálatot valamilyen egyszerű v. összetett sávfrekvenciával kell végezni, vagy esetleg magával a legmagasabb vivőfrekvenciával. Így pl. Az „U.” rendszerénél ilyen alapon a mérés 60 kc.-val történik; a német gyakorlat az alapérték normát az U. rendszer áramkörei közt 8.0 néper értékben rögzíti le.

Légvezetékek hasonló vivőfrekvenciás vizsgálatához még hiányzanak a tapasztalat által igazolt alapérték normák.

d) Érthető áthallások egyrészt távbeszélő és rádióközvetítő áramkörök, másrészt pedig különböző rádió áramkörök közt. Az áthallási alapértékek normáinak lerögzítésénél jóval szigorubb mértékkel kell mérni, ha a zavaró és zavart áramkörök egyike, vagy mindkettő rádió műsorközvetítő áramkör. Különösen kényesek a viszonyok akkor, amikor előfizetők távbeszélgetései jutnak át érthetően rádió áramkörökre és azok útján a rádió-adóállomás által kisugárzott műsorba. Közönséges távbeszélő áramkörökbe átjutott beszélgetések érthetőségének ugyanis már az is határt szab, hogy az üzemi távbeszélő készülékek hallgatójának érzékenysége korlátozott, vagyis a beszélgetések szüneteiben áthallott igen gyenge szövegek még akkor is érthetetlenekké válnak, ha az áramkörben semmi zúgás nincsen; a rádiókészülékek tulajdonosainak ellenben módjukban áll a készülék erősítését nagymértékben emelni, miáltal a műsorok szüneteiben az áthallott magánbeszélgetések érthetőségét elérhetik. A rádióelőfizetőt még a saját helyiségének zaja sem befolyásolja, ha a beszélgetéseket le akarja hallgatni, mivel az egyik fülét egész közel teheti a hangszóróhoz, a másikat pedig kezével befogja.

Az áthallási tűrhetőség normájának megállapításánál és az áthallás érthetőségének megszüntetésénél segítségünkre jön az a tény, hogy a rádió vételnél még akkor is lépnek fel kevésbé gyengén zúgások, ha a rádió közvetítő vezeték pl. teljesen zajtalan. E zúgások eredete:

- α / rádióadó ú. n. géphangja,
- β / légköri (esetleg erősáramú) zavarok,
- γ / vevőkészülék tápberendezése által okozott zúgások,
- δ / a rádiókészülék lámpáinak susogása nagy erősítésnél.

Enyhébbek a viszonyok akkor, mikor a rádióprogram hallatszik át az előfizetői áramkörre. Itt az érthetőség kérdése csak másodrangú, fontosabb a hallott beszédnek v. zenének zavaró hatása.

Ha különböző rádióáramkörök egyes erősítő szakaszai kölcsönös áthallásának túrhetőségét akarjuk megítélni, ismét csak az áthallásnak zavaró hatására kell tekintettel lenni. A gyakorlati tapasztalatok szerint az áthallás-csillapítási alapértéket biztonságból elég magasra kell választani, mert a különböző műsorok abszolút nívóértékei a közvetítő vezetékek végein nagy ingadozásokat mutatnak a műsorok természeténél fogva (zenés „pianok“ és „forték“, szavalások, hangjátékok stb.), miáltal az előfizetők rádiókészülékeiben fellépő áthallások szubjektív nagysága úgyszólván pillanatonként változhatik.

Az alábbi táblázati összeállításban közöljük az erősítőszakaszra vonatkozó áthallási normákat a német műszaki körök tapasztalatai alapján (l. a már idézett közleményeket).

Zavaró áramkör	Zavart áramkör	Alapérték (néper)
2 v. 4 huzalos távkábel áramkör (beszédfr.)	Rádió közv.	8.5
Rádió közv.	Távkábel áramkör	8.—
Rádió közv.	Rádió közv.	9.5

3. Nem érthető áthallások.

Nem érthető áthallások főként a következő okokból keletkeznek:

a) Az „L“ rendszer vivőfrekvenciás sávja (6 kc., alsó sáv) áthallatszik a rádió közvetítő áramkörök 50—8000 Hz-ig terjedő hangfrekvenciás sávjának közepére;

b) a rádióközvetítő áramkör sávjának az „L“ rendszer vivőcsatorna sávjával azonos része áthallik magába a vivő sávba;

c) vivőfrekvenciás áramkörök különböző vezetékeken futó csatornái egymásra áthallanak olyankor, ha e sávok egymást csak részben fedik, vagy egymást ugyan teljesen fedik, de vivőfrekvenciáik különbözők;

d) azonos vezetéken futó különböző csatornák vivő sávjai áthallanak egymásra az áramkörben valami ok miatt fellépett nonlinearis torzítás következtében.

A már említett kísérletek és az üzemben szerzett tapasztalatok alapján a nem érthető áthallások csillapítási alapértékei általában 1—2 néperrel kisebbek, mint az érthetőké.

Az idézett irodalomban található néhány norma értékét az alábbi táblázatban közöljük (érvényesek az erősítő szakaszokra).

Zavaró áramkör	Zavart áramkör	Alapérték (néper)
Radio	L	6.0
L	Radio	7.0

A Lecher-vezeték alaptulajdonságai.

írta: Dr. techn. MAGYARI ENDRE műszaki tanácsos.

Les propriétés fondamentales du Lecher-système. Par. Dr. Ing. ANDRÉ MAGYARI, conseiller-technique.

L'auteur fait connaître les propriétés des ligne-systèmes de Lecher, Il s'occupe avec la possibilité de l'impédance-transformation du système.

Lecher Ernst német fizikus 1889-ben használta először a kettős fém-vezeték rövidhullámok hullámhosszának meghatározására állóhullámok segítségével. Utóbbi években a rövid- és ultrarövidhullámú adás- és antenna-technikában, nemkülönben a nagyfrekvenciás mérés technikában rendkívül jelentős szerephez jutott a Lecher-vezeték nagyon érdekes és sokoldalú tulajdonságai révén. Cikkemben az alaptulajdonságainak az irodalomban csak szétszórtan és legtöbbször gyakorlati utalások nélkül található részleteit igyekeztem összeállítani azok szerkesztéstechnikai jelentőségének feltüntetésével és a jelenségek játékának kifejtésével.

Induljunk ki a kettős fémvezeték nagy frekvenciára is ismertnek feltételezhető

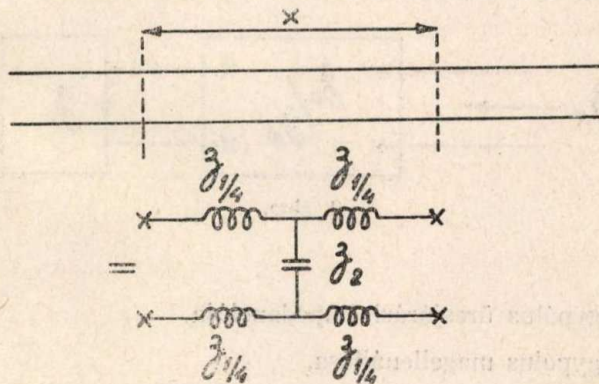
$$z_0 = \sqrt{\frac{L}{C}} = 120 \log \operatorname{nat} \frac{2a}{d} \quad \begin{array}{l} d = \text{huzal átmérő} \\ a = \text{huzal távolság} \end{array}$$

ohmikus jellegű hullámellenállásából és a hosszegységre veendő

$$\lambda = \sqrt{(R + j\omega L)(G + j\omega C)} = \beta + j\alpha$$

terjedési tényezőjéből.

Ha a kettős fémvezeték egy x darabját szemléljük, (l. 1. ábra) az átala-

1. ábra.

kítható mindig egy diszkrét alkatrészekből felépített lánclem tagra.

Ezt a láncemelet szimmetrikus H elemnek fogjuk fel és a négy-pólusok elmélete szerint:

$$\zeta_1 = 2 z_0 \operatorname{tg} \operatorname{hip} \frac{\gamma x}{2} \quad \zeta_2 = z_0 / \sin \operatorname{hip} \gamma x$$

Tekintve, hogy igen rövid vezetékszakaszokkal dolgozunk, $\beta x \ll 0$ vehető, azaz:

$$\zeta_1 = 2 z_0 \operatorname{tg} \operatorname{hip} \frac{j \alpha x}{2} \quad \zeta_2 = z_0 / \sin \operatorname{hip} j \alpha x$$

vagy $\operatorname{tg} \operatorname{hip} j \xi = j \operatorname{tg} \xi$ és $\sin \operatorname{hip} j \xi = j \sin \xi$ összefüggések alapján

$$\zeta_1 = j \cdot 2 z_0 \operatorname{tg} \frac{\alpha x}{2} \quad \text{és} \quad \zeta_2 = -j z_0 \operatorname{cosec} \alpha x$$

Az összefüggésből látható, hogy ζ_1 kis αx értékekre valóban önindukciós jellegű és ζ_2 kapacitív.

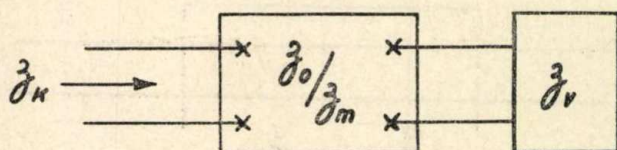
Az $\alpha =$ hosszegységenkinti szögelfordulás mértéke $= \frac{2\pi}{\lambda}$, azaz a teljes hullámhosszra 2π szögelfordulás számítandó.

Ebből $\alpha x = \frac{2\pi}{\lambda} x$ azaz $\frac{x}{\lambda}$ viszony fogja megszabni a szögfüggvényeink argumentumait; beszélhetünk tehát

$$x = \frac{\lambda}{8}, \frac{\lambda}{4}, \frac{3\lambda}{8}, \frac{\lambda}{2} \text{ stb. hosszokról } \alpha x = \frac{\pi}{4}, \frac{\pi}{2}, \frac{3\pi}{4}, \pi \text{ stb.}$$

argumentumérték mellett.

Ha most egy x hosszúságú kettős fémvezetékszakasz kezdeti ζ_k impedanciáját akarjuk tudni rövidrezárt vagy nyitott végre vagy bármely más ζ_v ohmikus vagy komplex terhelésre, akkor írjuk fel a négy-pólusok elméletéből ismert összefüggést, mely szerint (l. 2. ábra) szimmetrikus felépítés ese-

2. ábra.

tén, ha

$\zeta_u =$ a négy-pólus üresjárású impedanciája,

$\zeta_m =$ a négy-pólus magellenállása,

$\zeta_o =$ a négy-pólus hullámenellenállása $= \sqrt{\zeta_u^2 - \zeta_m^2}$

a bemenetnél mérhető ζ_k impedancia;

$$\tilde{z}_k = \tilde{z}_u - \frac{\tilde{z}_m^2}{\tilde{z}_v + \tilde{z}_u} = \frac{\tilde{z}_v \tilde{z}_u + \tilde{z}_u^2 - \tilde{z}_m^2}{\tilde{z}_u + \tilde{z}_v} = \frac{\tilde{z}_v \tilde{z}_u + \tilde{z}_0^2}{\tilde{z}_u + \tilde{z}_v}$$

továbbá a kifejezés számláló és nevezőjét \tilde{z}_0 szorozva és \tilde{z}_u osztva

$$\tilde{z}_k = \tilde{z}_0 \cdot \frac{\tilde{z}_v + \frac{\tilde{z}_0}{\tilde{z}_u} \cdot \tilde{z}_0}{\tilde{z}_0 + \frac{\tilde{z}_0}{\tilde{z}_u} \cdot \tilde{z}_v} = z_0 \frac{\tilde{z}_v + z_0 \operatorname{tg} \operatorname{hip} g}{z_0 + \tilde{z}_v \operatorname{tg} \operatorname{hip} g}$$

lévén

$$\frac{\tilde{z}_0}{\tilde{z}_u} = \operatorname{tg} \operatorname{hip} g.$$

ismét a $g = \lambda x = \beta + j \alpha x$ bevezetésével, illetve $\beta x \ll 0$ elhagyásával és $\operatorname{tg} \operatorname{hip} j \alpha x = j \operatorname{tg} \alpha x$ figyelembe vételével a végső formulánk:

$$\tilde{z}_k = z_0 \cdot \frac{\tilde{z}_v + z_0 j \operatorname{tg} \alpha x}{z_0 + \tilde{z}_v j \operatorname{tg} \alpha x}$$

E kifejezésből a Lecher-vezetékrendszer hallatlanul sokoldalú képessége mind kihámozható.

1. Eset. A Lecher-vezeték rövidre zárjuk: $\tilde{z} = 0$ és csak az αx értékét, tehát a vezeték hosszát változtatjuk:*

$$\tilde{z}_k = z_0 \cdot \frac{j z_0 \operatorname{tg} \alpha x}{z_0} = z_0 \cdot j \operatorname{tg} \alpha x$$

Az első, ami feltűnő, hogy \tilde{z}_k az ohmikus jellegű z_0 -hoz képest $0 < x < \lambda/4$ határok közt, tehát $0 < \alpha x < \frac{\pi}{2}$, állandóan tiszta önindukciós jellegű, 90° fázisszöggel; nagysága a normális tg -változást követi. Két nagyon figyelemreméltó pont van:

Egyik $x = \lambda/8$ -nál, mikor $\alpha x = \frac{\pi}{4}$, $\operatorname{tg} \alpha x = 1$ akkor $\tilde{z}_k = j z_0$, azaz a bemenő oldalon az impedancia a hullámellenállással egyenlő, de mint tiszta önindukció jelentkezik.

A másik pont $x = \lambda/4$, $\alpha x = \frac{\pi}{2}$, $\operatorname{tg} \alpha x = \infty$ azaz: a $\lambda/4$

hosszúságú, a végén rövidrezárt dróthúrok a bemenő oldalon szigetelést jelent, $\tilde{z}_k = \infty$ Ezt a tényt ki lehet gyakran használni, ha rövidhullámú áramköröket más frekvenciás áramköröktől előbbieket működésének megbontása nélkül elektromosan szét akarunk választani; pl. rövidhullámú antennarendszerek elektromos fűtése, vagy adóberendezések hűtőkörökének kiképzése stb.

* A vezetékhozz relatív változtatását ép úgy elérhetjük λ csökkentésével is maradó vonalhossz mellett! Ép ezért vezettem be az $x = \frac{\lambda}{n}$ viszonyt, ami a fejtegetést általánossá teszi.

$$\lambda/4 < x < \lambda/2 \text{ között, tehát } \frac{\pi}{2} < \alpha x < \pi \text{ közt}$$

$\operatorname{tg} \alpha x$ negatív értékű, azaz $\lambda/4$ -nél a \bar{z}_k értéke $+\infty$ -ről $-\infty$ -re ugrik (fázis-ugrás) és $\frac{3}{8}\lambda$ -nál értéke $\bar{z}_k = -jz_0$, tehát a Lecher-rendszer ekkor a hullámellenállással egyenértékű tiszta kapacitív ellenállást képvisel. $x = \lambda/2$ -él $\bar{z}_k = 0$, azaz a félhullámhosszban $[\alpha x = \pi]$ rövidrezárt Lecher vezeték az elején is rövidzárt jelent.

A rövidrezárt Lecher-rendszerrel tehát a következő fontos feladatok oldhatók meg:

a) $0 \rightsquigarrow +\infty$ értékű tiszta induktív ellenállás állítható be ($0 < x < \lambda/4$) melyek közül az $x = \lambda/8$ esetben $\bar{z}_k = jz_0$. Az induktív ellenállás változása a

$$\operatorname{tg} \alpha x \text{ szerint játszódik le } \left(0 < \alpha x < \frac{\pi}{2} \right)$$

b) $x = \lambda/4$ rövidrezárt dróthúrok az elején szigetelést jelent;

c) $-\infty \rightsquigarrow 0$ értékű tiszta kapacitív ellenállás állítható be $\lambda/4 < x < \lambda/2$ melyek közül $x = \frac{3}{8}\lambda$ esetben $\bar{z}_k = -jz_0$; a kapacitív ellenállás változás

ismét $\operatorname{tg} \alpha x$ szerint játszódik le $\left(\frac{\pi}{2} < \alpha x < \pi \right)$ azaz állandóan negatív értékű (kapacitás!).

d) $x = \lambda/2$ esetén a rövidrezárt dróthúrok az elején szintén rövidzárást jelent

e) $x > \lambda/2$ esetében az egész játék pontosan megismétlődik, csak arra kell vigyázni, hogy a vonal valódi ohmikus ellenállása több hullámhossz után már nem hanyagolható el, és így a $\bar{z}_k = 0$ ill. $\bar{z}_k = \infty$ értékek már nem állnak elő.

2. Eset. A Lecher-vezeték a végén szigetelt állapotban hosszabbítjuk, tehát $\bar{z}_v = \infty$ estében:

$$\bar{z}_k = z_0 \frac{\infty + jz_0 \operatorname{tg} \alpha x}{z_0 + j\infty \operatorname{tg} \alpha x} = z_0 \frac{\infty}{j\infty \operatorname{tg} \alpha x}$$

formát nyerünk. Ez határozatlan alak, különösen $\alpha x = 0, \pi, 2\pi, \dots, n\pi$ esetekre

Ettől függetlenül, először csak a $\frac{\infty}{\infty}$ formát nézzük. Differenciálva \bar{z}_k szerint számlálót és nevezőt:

$$\bar{z}_k = jz_0 \operatorname{cotg} \alpha x \text{ eredményre jutunk;}$$

a kifejezésből látható, hogy a bemenő impedancia nyitott Lecher vezetéknel

tükörkép szerint változik a rövidzárási esethez $\left(\operatorname{tg} \xi = \frac{1}{\operatorname{cotg} \xi} \right)$ képest, azaz

$X = 0$ esetben	$\bar{z}_k = -\infty$	
$X = \lambda/8$ „	$\bar{z}_k = -jz_0$	
$X = \lambda/4$ „	$\bar{z}_k = \pm 0$	(fázisugrás!)
$X = \frac{3\lambda}{8}$ „	$\bar{z}_k = +jz_0$	
$X = \lambda/2$ „	$\bar{z}_k = \pm \infty$	(fázisugrás!)

Itt is van egy figyelemreméltó pont, nevezetesen $X = \lambda/4$ Lechner-hossz mellett a nyitott rendszer az elején nézve rövidzárként mutatkozik. Ezt a tényt ultrahullámok modulálására lehet előnyösen felhasználni.

A tükör viselkedés szép esete az is, hogy a két szabad drótvég $0 < X < \lambda/4$ közt — mint várható is észszerűen — kondenzátorként viselkedik (kapacitív elenállás), de feltűnő, hogy $\lambda/4 < X < \lambda/2$ közt a szabadvégű Lecher-vezeték mint tiszta önindukció viselkedik növekvő induktív ellenállásként.

A két eddigi esetet összehasonlítva, látjuk, hogy a rövidrezárt és nyitott végű Lecher-vonalszakaszok egyformán viselkednek, ha a nyitott szakasz $\lambda/4$ értékkel hosszabb.

3. Eset. $\bar{z}_v = z_0$, tiszta ohmikus ellenállás, mely a hullámellenállással egyenlő;

$$\bar{z}_k = z_0 \frac{z_0 + jz_0 \operatorname{tg} \alpha x}{z_0 + jz_0 \operatorname{tg} \alpha x} = z_0$$

Rendkívül fontos eset, mert azt jelenti, hogy a hosszától függetlenül bármily hullámellenállású Lecher-vezeték a végén hullámellenállással egyenlő ohmikusellenállással lezárva a bemenő impedancia mindig a hullámellenállás maga. Ez különben elég ismert tény: ez az illesztés esete. Ilyen esetben reflexiók jelenségei, tehát állóhullámok — mint az előbbi két esetben — nem állnak elő, a rendszeren csak haladó hullámok mutathatók ki, melyek energiáját a $\bar{z}_v = z_0$ lezáró, tiszta ohmikusellenállás emészti el.

4. Eset. $\bar{z}_v = R_v \neq z_0$ azaz a Lecher-vezeték x hosszban ohmikus R_v ellenállással van lezárva, de értéke kisebb vagy nagyobb, mint a hullámellenállás.

Helyettesítsük be az általános formulánkba:

$$\bar{z}_k = z_0 \frac{R_v + jz_0 \operatorname{tg} \alpha x}{z_0 + jR_v \operatorname{tg} \alpha x}$$

Egy általános, megjegyzésre méltó törvény rögtön leolvasható: $x = \lambda/2$ azaz $\alpha x = \pi$ mellett $\bar{z}_k = R_v$, vagy még általánosabban $\bar{z}_k = \bar{z}_v$, tehát ez azt jelenti, hogy minden félhullámhosszú Lecher-vezeték darab azt az impedanciát plántálja a Lecher-vezeték elejére, mint amit a végére helyezünk. Ez rendkívül fontos szerkesztési elvet rejt magában, mert azt jelenti, hogy rövidhullámú adóknál, ahol amúgy is szűkében vagyunk a helynek a szórt önindukciók és a kapacitások miatt: egy fél hullámhosszal tovább tehetünk minden alkatelemet a térben, és ennek dacára az valódi névértékével jelentkezik a vezetékrend-

szer elején. Pl. csövek párhuzamos kapcsolása, elektroncsövek rádolgóztatása rezgőkörökre stb.

Rendkívül érdekes jelenséget mutat a formula $\chi = \lambda/8$ esetében, tehát ha $\alpha \chi = 1$. Ekkor

$$\bar{z}_k = z_0 \frac{R_v + j z_0}{z_0 + j R_v} \quad ; \text{ az imaginárius}$$

és valós értéket szétválasztva:

$$\bar{z}_k = z_0 \left[\frac{2 R_v z_0}{z_0^2 + R_v^2} + \frac{z_0^2 - R_v^2}{z_0^2 + R_v^2} j \right]$$

kifejezést nyerjük. A kifejezés azért érdekes, mert a [] levő kifejezés abszolút értéke = 1, tehát $|\bar{z}_k| = z_0$, de nem így a fázis szög!

$$\operatorname{tg} \varphi = \frac{z_0^2 - R_v^2}{2 z_0 R_v} = \frac{1}{2} \frac{R_v}{z_0} \left[\left(\frac{z_0}{R_v} \right)^2 - 1 \right]$$

vagy $\frac{z_0}{R_v} = \alpha$ bevezetésével $\operatorname{tg} \varphi = \frac{1}{2\alpha} (\alpha^2 - 1)$ Mit jelent ez?

Azt, hogy $\chi = \lambda/8$ -ban elhelyezett tiszta ohmikusellenállás, bármily értékű is legyen, a Lecher-vezeték elején mindig oly impedanciaként jelentkezik, melynek abszolút értéke = a hullámellenállással (l. 1.2 eseteket is!), de a fázis szög az átkötő ellenállás és hullámellenállás viszonyától függ. Amíg $0 < \alpha < \infty$ változáson áthalad a z_0/R_v viszony,

azalatt a fázisszög $-\frac{\pi}{2} \sim 0 \sim +\frac{\pi}{2}$ forgáson megy át. Ha $z_0 > R_v$

a fázis szög induktív jelegű, ha $z_0 < R_v$ a fázisszög kapacitív jellegű.

Ezzel rendkívül kényelmes eszköz van a kezünkben, hogy egy kapcsolás valamely pontján állandó értékű impedancia mellett — hozzá még a hullámellenállás értékén — egy $\lambda/8$ darab Lecher-vezeték végéhez kapcsolt, változtatható nagyfrekvenciás ellenállás szekrényrel a Lecher-vezeték elején az áramvektor fázisát tetszés szerint forgassuk a feszültség vektorához képest, vagy egy tetszés szerinti, de megszabott ohmikusellenállást bizonyos fázissal és

$\frac{2 R_v z_0}{z_0^2 + R_v^2}$ ohmikus értékkel redukáljunk a kapcsolás egy más pontjára $|\bar{z}_k| = z_0$ mellett.

Nem kevésbé fontos eset, ha $\chi = \lambda/4$

Ekkor $\alpha \chi = \frac{\pi}{2}$, $\operatorname{tg} \alpha \chi = \infty$; Hogy módosul a kifejezésünk?

Ha ismét szétválasztjuk a \bar{z}_k kifejezést a valós és imaginárius részekre és a $\operatorname{tg} \alpha \chi = \infty$ miatt kapott határozatlan alakokra elvégezzük a szokásos

differenciálást, akkor az jön ki eredménynek, hogy $\bar{z}_k = \frac{z_0^2}{R_v} = z_k$ azaz \bar{z}_k

tiszta ohmikus jelegű lesz és oly nagyságú, hogy a hullámellenállás

mértani középarányosa a kezdeti és terhelő ellenállásnak, azaz:

$$\sqrt{z_k \cdot R_v} = z_0$$

Ez azonban transzformátor hatás, mert azt jelenti, ha egy átvivő-rendszer elején z_k ohmikus terhelést kell a generátorra (adóberendezésre) tennem a teljesítmény jó kiszivattyúzása végett, ezzel szemben a fogyasztóm ohmikusra illesztve csak R_v ellenállású, nem kell mást tennem, csak az, adó

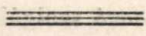
és fogyasztó közé $\lambda/4$ hosszú és $z_0 = \sqrt{z_k R_v}$ hullámellenállású Lecher-vezeték darabot illeszteni és már kész a legkitűnőbb transzformátor. Ugyanezt az elvet lehet követni két z_1 és z_2 hullámellenállású vezeték rendszer illesztésére egy $\lambda/4$ hosszúságú, $z_0 = \sqrt{z_1 z_2}$ hullámellenállású Lecher-vezeték darab beiktatásával.

Ezt a fogást sokszor használjuk rövidhullámú antennák illesztési szerkesztésénél.

Összefoglalva az eddigieket:

A Lecher-vezeték elektromos tulajdonságánál fogva felhasználható az ismert hullámhosszmérési módszeren kívül: változtatható értékű tiszta induktív vagy kapacitív ellenállások előállítására, fázisforgatásra maradó impedancia mellett, transzformatorikus célokra: különböző impedanciák helyes illesztésére, áramkörök elektromos szétválasztására egymás zavarása nélkül, ohmikus jellegű modulációra, impedanciák teljes értékű áthelyezésére a térben, de mégis elektromos úton és végül az — általános formula alapján — teljes területe beállítható a komplex impedancia síknak az αx illetve az βy változtatásával.

A Lecher-vezeték egyéb, még igen érdekes és szerkesztésileg fontos tulajdonságairól későbbi közleményben fogok beszámolni.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Újabb pályatételünk:

1. A feladó bankjegy tartalmú értéklevélben a valódinál kisebb értéket nyilvánított. A tartalmat az értéknylvánításnak megfelelő végösszeggel, tehát hamisan részletezte. Az értéklevél útközben megsérül. Kérdés, hogy a valódi és a nyilvánított érték közötti különbözetért utólag meg kell-e fizetni az értéknylvánítási díjat, s ha igen, a feladóra vagy a címzetre hárul-e ez a kötelezettség?

A pályázaton a m. kir. posta személyzetének minden tagja résztvehet. A pályamunka legfeljebb három gépirásos oldalra terjedhet. A pályázati határidő 1942. február hó 10.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni, hanem azt külön borítékban, zárt és lepecsételt jeligés levélben a pályamunkával együtt kell a Magyar Posta szerkesztőségéhez juttatni. A jeligés levelet csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkájáért jutalomdíjat kap, vagy legalább is dicséretben részesül. A jutalomdíj összege 50 pengő.

A jutalomban vagy dicséretben nem részesült pályamunka szerzőjének nevét tartalmazó levelet a döntés után megsemmisítik és így a szerző neve ismeretlen marad. A pályamunka végén a kidolgozáskor igénybevett forrásmunkákat meg kell jelölni, hivatkozva a forrásmunka oldalának és bekezdésének számára, ahonnan a pályázó idézett vagy érveket merített a tétel megoldásához.

A pályázaton a Magyar Posta szerkesztőbizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői, akik a bírálatra hivatva lesznek, nem vehetnek részt.

Pályázati eredmény.

Az 1941. évi 11. számban közölt 8. pályatétel a következő volt:

Miképpen lehetne a címnyomozó szolgálatot javítani és gyorsítani?

Hat pályamunka érkezett be. Az „Elvi kérdés“ jeligéjű pályamunka a pályatételt szépen kifejtette és több értékes gondolatot vetett fel. Szerzője, **Dr. Pálfi Sándor m. kir. postafelügyelő** (Postavezérigazgatóság 1. ügyosztály) **50 pengő jutalomban**, „A pontosság és lelkiismeretesség a legjobb propaganda“ című pályamunka szerzője, **Konez Dezső m. kir. postafőtiszt** (Budapest 741.) pedig dicséretben részesült.

*

Dr. Pálfi Sándor m. kir. postafelügyelő jutalomnyertes pályamunkája:

A címnyomozó szolgálat nem önálló szolgálati ág, hanem segítő szolgálat. Feladata a kézbesítő szolgálat segítése olyan esetekben, amikor a címzett kilétének vagy hollétének a megállapítása nyomozást, megvizsgá-

gálást igényel. A küldemény ugyanis a postaüzleti szabályzat vonatkozó rendelkezése értelmében többek között csak akkor tekinthető kézbesíthetetlennek, „ha a címzett kilétét vagy hollétét megállapítani nem lehet“.

A címnyomozó szolgálat terjedelme azonban a gyakorlatban — fontos köz- és magánérdekek szolgálatában — messze meghaladta üzletszabályzatszerű feladatát. A postaüzleti szabályzat ugyanis az általános határozmányokban kimondja, hogy „Minden küldeményt tiszta és jól olvasható címrattal kell ellátni. Ebben a címzettet, a rendeltetési helyet és a kézbesítés helyét oly pontosan kell jelezni, hogy a küldemény továbbításánál és kézbesítésénél semmi kétség fel ne merülhessen.“ Ha a küldemény nem felel meg ezeknek az üzletszabályzatszerű feltételeknek, tulajdonképpen — ugyancsak az üzletszabályzat alapján — nem címnyomozni kell, hanem mint szállításra alkalmatlan küldeményt kellene tekinteni, amelyet a posta a szállításból már eleve kizárt.

Amikor a posta a fent említett érdekek szolgálatában ezekre a már eredetileg sem teljes című küldeményekre is kiterjesztette a címnyomozás feladatkörét, tulajdonképpen olyan szolgálatot teljesít, amelyre az üzletszabályzat értelmében nem lenne köteleles. A címnyomozás ezeknél a küldeményeknél valósággal „címfejtésnek“ minősíthető, mert találékony és ötletes alkalmazottak szakértő és küldeményenként a feladathoz alkalmazkodó munkájára van szükség. S minél eredményesebb a posta címnyomozó munkája, s minél inkább köztudattá válik a posta részéről tanúsított ez az előzékenység, a feladó közönség elismerése mindinkább abban nyilvánul, hogy méginkább a postára bízva küldeménye sorsát, ahelyett, hogy a pontos címzésre ügyelne.

A címnyomozásra szoruló küldemények állandó szaporodása, a kézbesítési késedelmek elkerülhetése céljából, a címnyomozó szolgálat folytonos fejlesztését kívánja. Minthogy pedig a címnyomozás munkája feladatának természeténél fogva aránytalanul költséges, a címnyomozás fedezetlen kiadásai, ha a mai rendszer érvényben marad, a jövőben egyre növekedni fognak.

Éppen ezért a címnyomozó szolgálat fejlesztésére (javítására és gyorsítására) irányuló javaslatoknak — véleményem szerint — nem szabad mellőzniök annak a kérdésnek a tárgyalását sem, hogyan lehetne a címnyomozásra szoruló küldemények mennyiségét a legkisebb mértékre leszorítani, illetőleg lehetne-e és hogyan, a címnyomozó szolgálat költségeinek fedezéséről gondoskodni.

A fejlesztés kérdéséhez:

A címnyomozó szolgálat munkájának eredménye annál jobb lesz, minél inkább áttekintheti a vele párhuzamosan működő kézbesítőszolgálat egész területét. Ebből a szempontból nézve, nagyon helyesnek kell tartanunk a budapesti levélcímnyomozó szolgálat múlt évben történt központosítását, annak szervezetét, eljárását. A fejlesztés terén további lépés az lenne, ha a központosítás a levélpostai küldeményeken felül a címnyomozásra szoruló összes többi küldeményfajokat (csomag, utalvány, távirat, stb.) is felölelné.

Ugyanebből az okból nagyon célszerű lenne, ha a létesítendő központi címnyomozó illetékessége a Nagy-Budapesthez tartozó városok és községek területére is kiterjedne, vagyis a központi címnyomozó foglalkozna az e helyekre címzett és címnyomozásra szoruló minden fajta küldeménynel. (Különösen megokolt lenne ez az intézkedés a sok hasonló nevű környéki helység miatt: Újpest, Kispeszt, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Pestszentimre, Pestújhely, stb.).

A teljesen központositott címnyomozás nyomozó előadóinak munkakörét a kézbesítés területének teljes áttekintése érdekében úgy kellene megállapítani, hogy egy-egy előadó állandóan az abécé ugyanazon betűcsoportjához tartozó címekeket nyomozza. Így az egyszer már jól megoldott feladatra fordított munka nem veszne kárba, mert az előadó az ismételten visszatérő azonos feladatokat megjegyezheti magának. Emellett a sokféle segédkönyvből is az egyes előadónak csupán a maga betűcsoportjára van szüksége. Ez nemcsak a beszerzési költségeket csökkentené lényegesen, hanem a segédkönyvek állandó helyesbitése és javítása is könnyebben megoldható lenne. A kézbesítő hivataloknak pedig meg kellene engedni, hogy a sürgősebb elintézészt igénylő esetekben (távirat, expressz levél, állami levelek, stb.) az illetékes előadótól közvetlenül és távbeszélőn kérhessenek útbaigazítást.

Meggyorsítaná a címnyomozásra szoruló küldemények kezelését, ha a Budapestre érkező mozgóposták a szerintük ilyennek tartott küldeményeket (illetőleg szállító okirataikat) nem találomra adnák le valamelyik budapesti kézbesítő hivatalnak, hanem közvetlen zárlatban, vagy kötegben a központi címnyomozóhoz terelnék.

Ugyancsak a gyorsabb elintézés célját szolgálná, ha az idegen nyelven, vagy idegen betűkkel címzett küldemények magyar nyelvű címmel való ellátását a központi címnyomozó országos illetékességgel végezné, az igazgatóságok helyett.

Meggyorsítaná a címnyomozó szolgálat munkáját az is, ha sikerülne a címnyomozásra szoruló anyag mennyiségét csökkenteni. Ezt elsősorban a posta szolgálatait igénybevevő felek állandó tájékoztatásával érhetnők el. Minthogy a postai forgalom naponta megújul, ezt a tájékoztató tevékenységet is lanyhulás nélkül állandóan folytatni kellene. Erre a postának sokféle és költségmentes alkalma nyílik. Mindenekelőtt a postaüzleti szabályzatnak a küldemények címezésére vonatkozó határozmányait kellene átvinni a köztudatba.

A jövőre nézve nagy haszonnal járna, ha az alsóbbfokú népiskolákat és különösen a szakiskolákat bőségesen ellátnánk a mindennapi élet postai vonatkozású mintatárával.

A fiókbérlőktől meg kellene kívánni, hogy a címükkel nyomtatott borítékaikat az e célra kiadott minta szerint készíttessék el. Különösen fontos lenne megtalálni a módját annak, hogy — főképpen a Budapestre szóló küldeményeknél — a postahivatal száma a címezésből ki ne maradjon. A közönység ugyanis nem tulajdonít nagy jelentőséget annak, hogy a címezésben a hivatal számát és a fiók számát is külön-külön feltüntesse. Célszerű lenne

ezért a hivatal és a fiók számát állandó rendszer szerint egy számba összevonni, ami azután egyszersmindenkorra kizárná a küldeményeknek most még gyakori, egyébként könnyen elkerülhető címnyomozását. Világos és könnyen megvalósítható lenne pl. a következő rendszer: Budapest 72. sz. postahivatal 55. sz. postafiók = Budapest 72.055, vagy Budapest 1. sz. postahivatal 141. sz. fiók = Budapest 1.141 számú fiók, vagy Budapest 114. számú hivatal 2. számú fiók = Budapest 114.002 számú fiók. Sok késedelemnek, panasznak, téves kézbesítésnek és felesleges címnyomozó munkának vennék elejét.

A címnyomozásért járó pótdíj rendszeresítése előreláthatólag jelentékenyen csökkentené a címnyomozásra szoruló küldemények mennyiségét és így egyszerre a címnyomozó szolgálatot is megjavítaná, s ugyanakkor bizonyos mértékig az eddig fedezetlen költségekről is gondoskodna. A pótdíjat portóként és megfelelő bélyegző alkalmazásával kellene kiróni.

Az előre meg nem állapított díjak szedésének tilalma miatt a külföldön feladott levélpostai anyagot természetesen mentesíteni kellene a pótdíj alól.

A címnyomozó-külön-szolgálatért pótdíj felszámítására a táviróüzleti szabályzatból ismert címkiegészítési díj előzménynek tekinthető. A címnyomozó pótdíj rendszeresítése egyáltalában nem jelentene díjszabás-drágítást, mert a címnyomozó szolgálat igénybevétele nem kötelező. Viszont díjmentes szolgálat teljesítését senki sem igényelheti.

A címnyomozásért járó pótdíj rendszeresítése után, ami megalapozná a címnyomozó szolgálat további fejlesztését, ezt a ma még segítő szolgálatot a jövőben esetleg üzletaggá is át lehetne alakítani. Ez az üzletág díjszabásban megállapított díjtételek ellenében felek kérelmére közelebbi cím-
adatokat szerezne meg és szolgáltatna.

Az 1941. év legjobb cikke.

A szerkesztőbizottság lapunk 1941. évi számaiban közölt általános vonatkozású cikkek közül — mint az év legjobb cikkét — dr. Magos Győző postatanácsosnak a lap 2. és 3. sz.-ban megjelent „Postás élmények és tapasztalatok Erdélyben“ c. tanulmányát **100 pengő jutalomban** részesítette.

A legjobb cikk elbírálásánál a szerkesztőbizottság nem vette figyelembe a szerkesztőbizottsági tagok (Rákosi György műszaki tanácsos és dr. Lukász Alfonz titkár) által írt cikkeket.

ELMÉLET - GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

1. A helyi óralevél „Jegyzet“ hasábjában a járat késedelmes elindításának okát az előző hivatal azonos bejegyzésére való utalással szabad-e felüntetni?

Nem.

Az A. 2. Szab. 66. § 18. pontja szerint a helyi óralevél „Jegyzet“ hasábjába a késedelmek megokolásának *bejegyzése* kötelező. Mivel olyan rendelkezés nincsen, amely a félreérthetetlen bejegyzés helyett az előző hivatal bejegyzésére bármilyen alakban való, de könnyen félreérthető utalást megengedné, a hivatkozott szabályhely szigorú alkalmazása alól kivételt tenni nem szabad. (Beküldött kérdés.)

2. A helyi óralevélen, de kivételesen külön átadójegyzéken is nyilvántartott anyag visszamaradása esetében a leírásnak melyik okiraton kell történnie?

Mindkettőn.

Az A. 2. Szab. 66. § 1. pontja szerint a helyi járatoknál a nyilvántartó és átadóokirat nem az átadójegyzék, hanem az óralevél. Kivételes esetekben azonban ott, ahol a hivatali viszonyok kívánatosá teszik, az óralevélen kívül még külön átadójegyzéket is kell kiállítani. Ennélfogva, ha a címhivatalhoz továbbítandó és az óralevélen, valamint a külön átadójegyzéken nyilvántartásba vett anyag vagy annak egy része visszamarad, a szükséges leírásnak mind az óralevélen, mind pedig a külön átadójegyzéken meg kell történnie.

Mínthogy az óralevél lényegében átadójegyzéknek tekintendő, az óralevélen, valamint a külön átadójegyzéken történő leírásnál egyaránt az A. 2. Szab. 64. § 11. pontjában foglaltak az irányadók. (Beküldött kérdés.)

3. A postamesteri hivatalok kötelesek-e és milyen arányban szétosztani az értékcikkárusítási jutalékot?

A postamesteri hivataloknál a főpénztárt kezelő postamester a nagybani árusításért 0.1%-os árusítási jutalékot számíthat fel, ami teljes egészében a főpénztárost illeti meg.

A közpénztár kezelőjénél az általa eladott postai értékcikkek után 0.25, a pénzügyi értékcikkek után pedig 0.4%-os árusítási jutalék jár, ami teljes egészében az árusítással foglalkozó alkalmazotté. (Beküldött kérdés.)

4. A közvetítő távbeszélő központ hivatala a meghívás és a meghívással kapcsolatos távbeszélgetés közvetítéséért külön-külön számíthat-e fel munkaegységet?

Igen.

A meghívást (külön meghívást) illetőleg a meghívással kapcsolatos távbeszélgetést a munkaegységkimutatásban mindig külön-külön 1 darabnak kell számítani. Kivételt a balatoni körforgalomban közvetített meghívások és e meghívásokkal kapcsolatos távbeszélgetések képeznek, amelyekről távbeszélőjegyet nem kell kiállítani s ezért utánuk munkaegység felszámításának nincs helye. (Beküldött kérdés.)

5. A távirat címében hány szóznak kell díjazni a következő lakásmegjelölést: „November 2 u 91 sz“?

Három szóznak.

A B. 1. Szab. 29. §. 8. pontjának második bekezdése szerint 15 betűig egy szóba lehet foglalni az utcák teljes nevét. A példaként felhozott esetben tehát „November 2 u“, melynek továbbítási alakja November/2/u, 1 szó; „91“ szintén 1 szó; az „sz“ rövidítés, mínthogy ez nem a házszám szükséges tartozéka, hanem feleslegesen alkalmazott szó, külön szóznak számít. (Beküldött kérdés.)

A POSTA FORGALMA.

La trafic de la poste.

1941 november hó.

Ismerteti: Dr. KANYÓ ÖDÖN m. kir. postatitkár.

Publié par M. le Dr. ÖDÖN KANYÓ Secrétaire de poste.

En vue de pouvoir observer et apprécier le mouvement du trafic, la tendance du développement ainsi que l'influence du tarif et de réglemens sur l'utilisation des divers services, l'Administration recueille toutes les données relatives au trafic des services postal, télégraphique, téléphonique et de la T. S. F. Les détails de la statistique sont contenus dans le Rapport annuel de la Poste hongroise. Les tableaux ci-après ne contiennent que les résultats principaux mensuels et périodiques. Les chiffres per-

A november havi fogalmat ebben az évben eddig csak az október hónapban elért eredmény haladta meg. Az októberi forgalomtetőzés után november hónapban rendszerint kisebb visszaesés következik és a forgalom a legmagasabb havi értéket december hónapban éri el. Az októberhez képest november hónapban mutatkozó forgalomcsökkenés elsősorban a munkanapok számával hozható összefüggésbe. November rendszerint két munkanappal rövidebb az október hónapnál. A folyó évben a különbség három munkanap volt. Ha a két hónapban a munkanapok száma egyforma volna, valószínűleg november hónapban sem mutatkozna visszaesés és a forgalom szeptember hónaptól kezdődően töretlen vonalban emelkedne a december havi csúcsertélig. Egyébként a folyó év novemberében egy munkanapra eső átlagos forgalom 7.6%-kal haladta meg az október hónapban egy munkanapra eső forgalmat, ami szintén azt igazolja, hogy a forgalom erőssége nem csökkent, sőt emelkedett november hónapban, csak az időtartam volt rövidebb, mint októberben.

Az október hónaphoz képest 4.1%-os forgalomcsökkenés jelentkezett. Az egyes üzletágak közül a táviró- (12.3%-al) és a postai üzletág (7.3%-al) csökkent, míg a távbeszélő 3.5, a rádió pedig 1.5%-al emelkedett.

Az előző év november havához képest 22.0%-os forgalomemelkedés mutatkozott. Az emelkedés a korábbi hónapokban megszokott mértéket (25—30%) nem érte el, ami elsősorban azzal magyarázható, hogy az előző évi novemberi forgalom a rendszeresnél nagyobb volt, amelyhez viszonyítva a folyó évi november hónap forgalma aránylag alacsonynak tű-

mettent de faire des comparaisons entre les résultats du mois indiqué en-haut et ceux de même mois de l'année précédente, d'une part, entre les résultats constatés à partir du commencement communiqués dans les tableaux ci-indiqués et ceux de la même période de l'année précédente, d'autre part.

Les différences en nombre et en pourcentage entre les comparaisons respectives sont relevées au bas des tableaux.

nik. Az előző évben ugyanis december 1-e vasárnapra esett és így a december 1-én esedékes illetményutalványok kifizetése még november hónapban történt meg, ami a mult év november havi fogalmat lényegesen emelte. Ezenkívül, mint már említettük, a mult év november hónapja egy munkanappal hosszabb volt, mint az 1941. évben.

Szembetűnő, hogy a forgalomemelkedés mértéke az összes üzletágak között a távirónál volt a legalacsonyabb, holott a korábbi hónapokban éppen a táviró üzletágnál mutatkozott a legkedvezőbb eredmény. A közleményhez tartozó táblázatokból is megállapítható, hogy az év elejétől számított 11 havi időszak forgalmi eredményei között a táviró üzletág emelkedésének mértéke a legnagyobb. A folyó év novemberében jelentkező visszaesés részben azzal magyarázható, hogy az 1940. év novemberében a visszacsatolt keleti és erdélyi területek, valamint a csonkaország közötti gazdasági kapcsolatok kialakulásával, továbbá a közgazgatási és egyéb hatóságok és hivatalok megszervezésével kapcsolatban igen élénk táviróforgalom bonyolódott le, amelyhez képest a régi, megszokott nagyságára fokozatosan visszacsökkenő folyó évi forgalom aránylag alacsonynak látszik.

A postai üzletágnál az átlagot meghaladó mértékben a közönséges (+ 24.8%) és ajánlott (+ 27.6%) levélpostai küldemények darabszáma, a postautalvány és csekkbefizetések összege és a kézbesített csomagok darabszáma emelkedett. A levélpostai küldemények számának öröndetes emelkedése elsősorban a délvideki területnövekedéssel, ezenkívül azzal a körülménnyel kapcsolatos, hogy több vidéki

városban az élelmiszerjegyek szétküldése ajánlott levélben történt. Hozzájárult az emelkedéshez a pénzintézetek által feladott levelek nagy száma, amelyekben üzletfeleiket erdélyi nyemreménykölcson-kötvények jegyzésére hívták fel. A postautalvány és csekkfizetések összegének növekedése az általános áremelkedéssel, valamint a fizetések és munkabérek emelkedésével függ össze.

A nemzetközi postaforgalomban az ajánlott levélpostai küldemények száma 25,5, a csomagok száma pedig 14,7%-kal csökkent.

A táviróüzletágban az előző évhez képest csak mérsékelt emelkedés, az előző hónapoz viszonyítva pedig szokatlanul erős visszaesés mutatkozott. A levélpostai küldemények forgalmának kedvező alakulása és a táviratforgalom gyengülése között valószínűleg összefüggés áll fenn. A feladott táviratok darabszáma 22,1, az érkezetteké pedig 8,9%-al emelkedett az előző év novemberében elért eredményekhez képest. A nemzetközi táviróforgalom 5,2%-al emelkedett.

A távbeszélőüzletágban mind a számlált helyi beszélgetések, mind a távolsági beszélgetések forgalma igen kedvezően alakul. Az emelkedés a vidéki hálózatokban erőteljesebb volt, mint a budapesti egységes hálózatban. Míg a budapesti egységes hálózatban egy távbeszélő előfizetőre mind a folyó, mind az előző évi november hónapban átlag 2 érkezett távolsági beszélgetés esett, addig a vidéki hálózatokban ez a szám az előző évi 11,4-ről 13,2-re emelkedett. A kezdeményezett beszélgetéseknél ez a szám a budapesti egységes hálózatban 2,0-ről 2,1-re (+ 5%), a vidéki hálózatokban pedig 11,4-ről 12,1-re (+ 6,1%-kal) emelkedett.

A posta az 1914. évi november hó végén 719.814 rádióengedélyest tartott nyilván, 124.982 engedéllyessel (21,0%-al) többet, mint az előző év ugyanezen hónapjában és 9.208 engedéllyessel, vagyis 1,3%-al többet, mint az előző hónapban. A kimutatott létszámból 53.417 a visszacsatolt keleti és erdélyi területre, 40.092 pedig a délvidéki területre esett. Az előző hónapoz képest mutatkozó emelkedés százalékszerűen a visszacsatolt délvidéki területen volt a legnagyobb (+ 4,4%), ezt követte a kolozsvári (2,0%), majd a nagyváradi postaigazgatóság területén jelentkező (1,7%-os) emelkedés. Igen kedvező Budapest városnak egy havi emelkedése, mert itt a rádióengedélyesek száma 1304-el, vagyis 0,7%-al gyarapodott.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, minthogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésre a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám nem alkalmas. Ebben

a darabszámokban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek végegyesen szerepelnek. A különböző szolgáltatások összedahatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást a munka mértékének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembevételével értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyenlő alapon történik. A közölt táblázat adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

A november havi forgalom az előző év ugyanezen hónapjának eredményeit 22,0%-al haladta meg, a folyó év október havi forgalomnál azonban 4,1%-al alacsonyabb volt.

Összehasonlításként felsoroljuk az utolsó 12 év november hónapjában elért forgalmi eredményeket:

Év	November hó	Munkaegység
1930	november hó	37,8 millió munkaegység
1931	" "	35,5 " "
1932	" "	30,2 " "
1933	" "	29,2 " "
1934	" "	30,3 " "
1935	" "	32,6 " "
1936	" "	33,3 " "
1937	" "	35,8 " "
1938	" "	40,1 " "
1939	" "	47,3 " "
1940	" "	58,4 " "
1941	" "	71,3 " "

A 71,3 millió munkaegységből a felszabadult erdélyi területen működő hivatalokra 5,9 millió, a délvidéki hivatalokra pedig 2,3 millió munkaegység esett. A visszacsatolt erdélyi és délvidéki területekre eső forgalom az országos forgalomnak 11,5%-a.

A 71,3 millió munkaegységből 56,3% a postai, 7,5 a táviró, 33,4% a távbeszélő és 2,8% a rádióüzletágra esett.

A múlt év novemberéhez képest legerőteljesebb emelkedést a távbeszélő forgalom érte el (25,5%), ezt követi a rádióforgalom 23,8, a posta 21,1, végül a táviróforgalom 14,0%-os emelkedéssel.

1. POSTAFORGALOM.¹⁾ — 1. Trafic postal.¹⁾

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

		F e l a d á s — E x p é d i t i o n												
Év Année	Hó Mois	Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, bétét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne Versements		Csekkbefizetés Chèques Versements				
		közön-séges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant			
		1940.	XI.	59.181	1.087	49	1.517	1.332	116.746	70	7.595	2.573	367.264	
1941.	XI.	73.835	1.387	51	1.845	1.532	162.025	58	7.575	2.847	536.783			
1940. I—XI.		616.940	11.621	560	13.069	12.625	1.002.991	754	77.115	24.396	3.084.931			
1941. I—XI.		736.911	14.329	534	17.141	15.792	1.501.136	724	89.672	28.101	4.443.621			
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XI. havában 1940. XI. havához képest több (+) kevesebb (-) En nov 1941 par rapport au mois de nov 1940, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre +	14.654	+ 300	+ 2	+ 328	+ 200	+ 45.279	- 12	- 20	+ 274	+ 169.519	
			%o-ban en %o	+ 24'8	+ 27'6	+	+ 21'6	+ 15'0	+	38'8	- 17'1	- 0'3	+ 10'6	+ 46'2
	1941. I.-XI. időszakban 1940. I.-XI. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-nov 1941 par rapport aux mois de janv.-nov 1940, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre +	119.971	+ 2.708	- 26	+ 4.072	+ 3.167	+ 498.145	- 30	+ 12.577	+	3.705	+ 1.358.690
			%o-ban en %o	+ 19'4	+ 23'3	-	+ 31'2	+ 25'1	+	49'7	- 4'0	+ 16'3	+ 15'2	+ 44'0

(Folytatás.)

		K é z b e s i t é s — R e m i s e												
Év Année	Hó Mois	Levélpostai küldemény drb. Objets de la poste aux lettres, nombre		Érték levél drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, bétét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-poste		Postatakarék kívül Caisse d'épargne Payements		Csekk-kifizetés Chèques Payements				
		közön-séges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant			
		1940.	XI.	59.414	1.105	54	1.541	1.338	117.834	43	4.956	704	142.482	
1941.	XI.	74.126	1.401	56	1.896	1.509	140.638	33	4.536	740	168.702			
1940. I—XI.		620.717	11.785	616	12.937	12.644	1.007.981	451	47.699	7.579	1.319.137			
1941. I—XI.		741.457	14.415	615	17.203	15.711	1.485.684	445	61.654	8.411	1.700.209			
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XI. havában 1940. XI. havához képest több (+) kevesebb (-) En nov 1941 par rapport au mois de nov 1940, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre +	14.712	+ 296	+ 2	+ 355	+ 171	+ 22.804	- 10	- 420	+ 36	+ 26.220	
			%o-ban en %o	+ 24'8	+ 26'8	+	+ 23'0	+ 12'8	+	19'4	- 23'3	- 8'5	+ 5'1	+ 18'4
	1941. I.-XI. időszakban 1940. I.-XI. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-nov 1941 par rapport aux mois de janv.-nov 1940, en plus (+), en moins (-)		szám-szerűleg en nombre +	120.740	+ 2.630	- 1	+ 4.266	+ 3.067	+ 477.703	- 6	+ 13.955	+ 832	+ 381.072	
			%o-ban en %o	+ 19'5	+ 22'3	-	+ 33'0	+ 24'3	+	47'4	- 1'3	+ 29'3	+ 11'0	+ 28'9

1) Az adatok ideiglenesek. — Les chiffres sont provisoires.

2. TÁVÍRÓFORGALOM.¹⁾ — 2. Trafic télégraphique.¹⁾
 3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM.¹⁾ — 3. Trafic téléphonique.¹⁾

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone										
		Távíró Télégraphe		Főállomások száma drb. Nombre des postes téléphoniques					Közvetlen összeköttetések száma Raccordements directs nombre	Számított helyi beszélgetések száma ezekben Conversations locales complètes nombre en milliers		
		Távíratok ezer drb. Télégrammes, nombre en milliers		hálózatok szerint dans le réseau						összesen total	bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en Province
		feladás dépôt	kézbesítés remise	bpesti egységes uniforme de Budapest	falurendszertől és 200 előfizetőnél nagyobb système rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés						
1940.	XI.	390	459	85.905	31.494	31.303	148 702	2.822	14.888	2.354	17.242	
1941.	XI.	476	500	92.624	38.235	37.464	168.323	3.014	18.380	3.836	22.216	
1940. I—XI.		3.685	4.405	—	—	—	—	—	153.139	24.191	177.330	
1941. I—XI.		5.508	6.255	—	—	—	—	—	176.106	33.421	209.527	
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XI. havában 1940. XI. havához képest több (+) kevesebb (-) En nov 1941 par rapport au mois de nov 1940, en plus (+) en moins (-)		számszerűleg en nombre + 86 + 41 %o-ban en %o + 22·1 + 8·9	+6.719 +6.741 +6.161 + 7·8 + 21·4 + 19·7	+	19.621 + 192 + 13·2 + 6·8	+3.492 +1.482 +4.974 + 23·5 + 63·0 + 28·8					
	1941. I-XI. időszakban 1940. I-XI. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-nov 1941 par rapport aux mois de janv.-nov 1940 en plus (+), en moins (-)		számszerűleg en nombre + 1.823 +1.850 %o-ban en %o + 49·5 + 42·0	— — —	—	—	+ 22.967 +9.230 + 32.197 + 15·0 + 38·2 + 18·2					

3. TÁVBESZÉLŐFORGALOM (folytatás). — 3. Trafic téléphonique (suite).

4. RÁDIÓELŐFIZETŐK. — 4. Nombre des abonnés de radio.

Év Année	Hó Mois	Távbeszélő — Téléphone							Rádió Radiodiffusion		
		Közpon- tok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers					Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés			
			kezdeménnyezett départ		érkezett arrivée			Buda- pesten à Budapest	vidéken en province	összesen total	
			bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en province	összesen total	bpesti egységes hálózatban dans le réseau uniforme de Budapest	vidéken en Province				összesen total
1940.	XI.	2.254	173	764	937	178	719	897	174.892	419.940	594.832
1941.	XI.	2.448	194	915	1.109	189	1.000	1.189	192.532	527.282	719.814
1940. I—XI.		—	1.728	6.767	8.495	1.739	6.777	8.516	—	—	—
1941. I—XI.		—	2.048	9.492	11.540	1.990	9.964	11.954	—	—	—
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XI. havában 1940. XI. havához képest több (+) kevesebb (-) En nov 1941 par rapport au mois de nov 1940, en plus (+) en moins (-)		számszerűleg en nombre + 194 + 21 %o-ban en %o + 8·6 + 12·1	+ 151 + 172 + 11 + 19·8 + 18·4 + 6·2	+ 281 + 292 + 39·1 + 32·6	+ 17.640 +107.342 +124.982 + 10·1 + 25·6 + 21·0					
	1941. I-XI. időszakban 1940. I-XI. időszakához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-nov 1941, par rapport aux mois de janv.-nov 1940, en plus (+), en moins (-)		számszerűleg en nombre — + 320 %o-ban en %o — + 18·5	+2.725 +3.045 + 251 + 40·3 + 35·8 + 14·4	+3.187 +3.438 + 47·0 + 40·4	— — —	— — —				

1) Az adatok ideiglenesek. — Les chiffres sont provisoires.

5. A FORGALOM MUNKAEGYSÉGEKBEN — 5. Le trafic en unités de travail

Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma drb: — Nombre des unités de travail:												
		Kincstári postahivataloknál Bureaux d'Etat					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél Bureaux des maîtres de poste et agences							
		posta poste	távíró télé- graphe	távbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total		posta poste	távíró télé- graphe	távbe- szélő téléphone	rádió radio	összesen total		
				drb. nombre	o/o					drb. nombre	o/o			
1940.	XI.	21.689	3.394	15.271	1.171	41.525	71.1	11.437	1.289	3.710	456	16.892	28.9	
1941.	XI.	26.626	3.890	19.222	1.425	51.163	71.8	13.483	1.451	4.599	590	20.126	28.2	
1940. I—XI.		199.442	30.171	151.904	11.904	393.421	70.7	106.894	13.170	38.497	4.693	163.254	29.3	
1941. I—XI.		257.946	45.484	185.945	14.823	504.198	71.3	131.370	17.868	48.024	5.963	203.225	28.7	
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XI. havában 1940. XI. havához képest több (+) kevesebb (-) En nov 1941 par rapport au mois de nov 1940, en plus (+), en moins (-)	szám- szerüleg en nombre	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
		o/o-ban en o/o	+ 4.937	+ 14.6	+ 25.9	+ 21.7	+ 23.2	-	+ 17.9	+ 12.6	+ 24.0	+ 29.4	+ 19.1	-
	1941. I.-XI. idő- szakban 1940. I.-XI. időszak- kához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-nov 1941 par rapport aux mois de janv.-nov 1940, en plus (+) en moins (-)	szám- szerüleg en nombre	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-
		o/o-ban en o/o	+ 29.3	+ 50.8	+ 22.4	+ 24.5	+ 28.2	-	+ 22.9	+ 35.7	+ 24.7	+ 27.1	+ 24.5	-

(Folytatás.)

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services:									
		Posta Poste		Távíró Télégraphe		Távbeszélő Téléphone		Rádió Radio		Összesen drb. total nombre	
		drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. nombre	o/o	drb. total nombre	
1940.	XI.	33.126	56.7	4.683	8.0	18.981	32.5	1.627	2.8	58.417	
1941.	XI.	40.112	56.3	5.341	7.5	23.821	33.4	2.015	2.8	71.289	
1940. I—XI.		306.336	55.0	43.341	7.8	190.401	34.2	16.597	3.0	556.675	
1941. I—XI.		389.316	55.0	63.352	9.0	233.969	33.1	20.786	2.9	707.423	
Összehasonlítások Comparaisons	1941. XI. havában 1940. XI. havához képest több (+) kevesebb (-) En nov 1941 par rapport au mois de nov 1940, en plus (+), en moins (-)	szám- szerüleg en nombre	+	+	+	+	+	+	+	+	
		o/o-ban en o/o	+ 6.986	-	+ 6.58	-	+ 4.840	-	+ 3.88	-	+ 12.872
	1941. I.-XI. idő- szakban 1940. I.-XI. időszak- kához képest több (+) kevesebb (-) En janv.-nov 1941 par rapport aux mois de janv.-nov 1940, en plus (+), en moins (-)	szám- szerüleg en nombre	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		o/o-ban en o/o	+ 21.1	-	+ 14.1	-	+ 25.5	-	+ 23.8	-	+ 22.0

6. A VISSZAFOGLALT DÉLVIDÉKI TERÜLETEK FORGALMA. —

6. Le trafic des Territoires du Sud réoccupés.

a) Postaforgalom. — a) Trafic postal.

E g y s é g: 1000 drb, összeg 1000 pengő. — Les nombres s'entendent en milliers, les montants en 1000 pengős.

Év Année	Hó Mois	F e l a d á s — E x p é d i t i o n									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értékével drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-Poste		Postatakarék betét Caisse d'épargne versements		Csekkbefizetés Chèques versements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg mont an
1941.	V.	2.358	31	1	12	26	2.925	1	2.183	13	11.258
1941.	VI.	2.352	35	1	29	41	4.181	1	550	25	11.456
1941.	VII.	2.752	46	2	46	47	4.625	1	876	38	16.012
1941.	VIII.	2.365	57	2	43	47	5.039	1	504	44	19.834
1941.	IX.	2.300	57	2	44	53	6.609	1	556	70	22.790
1941.	X.	2.560	67	2	51	56	7.279	1	542	102	28.334
1941.	XI.	2.584	69	2	54	56	6.357	1	288	109	28.857

a) Postaforgalom (folytatás). — a) Trafic postal (suite).

Év Année	Hó Mois	K é z b e s í f é s — R e m i s e									
		Levélpostai küldemény drb. Poste aux lettres nombre		Értékével drb. Lettres de valeur nombre	Kézi, betét és sommás csomag drb. Colis nombre	Postautalvány Mandats-Poste		Postatakarék kivét Caisse d'épargne payements		Csekk-kifizetés Chèques payements	
		közönséges ordinaires	ajánlott recom-mandés			drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montant	drb. nombre	összeg montan
1941.	V.	—	28	1	52	24	3.174	1)	97	1	1.504
1941.	VI.	—	34	2	72	37	5.664	2)	1.027	3	3.171
1941.	VII.	—	41	2	78	48	6.661	3)	560	8	4.485
1941.	VIII.	—	52	2	69	48	6.737	4)	1.341	10	5.767
1941.	IX.	—	58	3	83	51	7.392	1	370	13	4.912
1941.	X.	—	62	3	90	50	9.173	1	207	18	8.917
1941.	XI.	—	56	2	83	45	7.516	1	199	19	9.299

1) Összesen csak 132 drb.

2) Összesen csak 288 drb.

3) Összesen csak 343 drb.

4) Összesen csak 426 drb.

b) Táviróforgalom. — b) Trafic télégraphique.

c) Távbeszélőforgalom. — c) Trafic téléphonique.

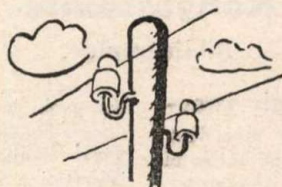
Év Année	Hó Mois	Táviró — Télégraphe		T á v b e s z é l ő — T é l é p h o n e			Számított helyi beszélgetések száma ezekben Conversation locales complètes nombre en milliers
		Táviratok ezer darab Télégrammes nombre en milliers		Főállomások száma drb. Nombre des Postes téléphoniques			
		feladás depót	kézbesítés remise	falurendszerű és 200 előfiz. nagyobb syst rural et plus de 200 abonnés	200 előfizetőnél kisebb jusqu'à 200 abonnés	összesen total	
1941.	V.	18	24	1.534	1.232	2.766	—
1941.	VI.	20	27	1.376	1.673	3.049	153
1941.	VII.	22	25	1.627	1.783	3.410	136
1941.	VIII.	27	28	1.650	1.969	3.619	143
1941.	IX.	29	28	1.702	1.976	3.678	157
1941.	X.	27	27	1.754	2.088	3.842	169
1941.	XI.	23	24	1.799	2.241	4.040	192

c) Távbeszélőforgalom (folytatás). — c) Trafic téléphonique (suite).
d) Rádióelőfizetők. — d) Radiodiffusion.

Év Année	Hó Mois	T á v b e s z é l ő — T é l é p h o n e			Rádió — Radiodiffusion
		Központok száma Nombre des centrales	Távolsági beszélgetés 1000 drb. Conversations interurbaines nombre en milliers		Rádió előfizetők száma Nombre des abonnés
			kezdeményezett départ	érkezett arrivée	
1941.	V.	147	33	41	10.397
1941.	VI.	145	50	53	31.325
1941.	VII.	146	61	66	33.970
1941.	VIII.	148	62	66	34.923
1941.	IX.	151	59	63	36.435
1941.	X.	151	62	65	38.267
1941.	XI.	151	59	68	40.092

e) A forgalom munkaegységekben. — e) Le trafic en unités de travail.
Egység: 1000 drb. — Nombre en milliers.

Év Année	Hó Mois	Munkaegységek száma az összes postai szerveknél: Nombre des unités de travail dans tous les services				
		Posta Poste drb. nombre	Távíró Télégraphe drb. nombre	Távbeszélő Téléphone drb. nombre	Rádió Radio drb. nombre	Összesen Total drb. nombre
1941.	V.	581	213	312	12	1.118
1941.	VI.	804	239	474	37	1.554
1941.	VII.	986	246	537	75	1.844
1941.	VIII.	1.047	298	559	77	1.981
1941.	IX.	1.193	304	568	80	2.145
1941.	X.	1.385	292	599	84	2.360
1941.	XI.	1.347	239	603	88	2.277

Külföldi szemle.

Revue étrangère.

POSTA.

Vatikánváros.

A Vatikán évszázados falai között az olasz állami postától teljesen független intézmény látja el a postaszolgálatot. E különleges posta talán abban különbözik legjobban a világi postáktól, hogy szolgálatait nem veheti mindenki igénybe. Idegenektől csak képeslevelezőlapokat fogad el továbbításra. A képeslapokra a feladók legfeljebb öt szót írhatnak és ezenfelül kötelesek azt olvashatóan aláírni.

A Vatikánváros különböző pontjain elhelyezett levélszekrények útján csak az arra jogosult tisztviselők és az ott állandó lakhellyel bíró személyek adhatnak fel küldeményeket.

(Rivista delle Comunicazioni e dei servizi postali, 1941. VIII.) *Iványi.*

Olaszország.

A Gazzetta del Popolo című torinói hírlap hasábjain Ettore Soave tollából érdekes cikk jelent meg az olasz posta levélhordóinak munkájáról. A cikk elsősorban rámutat arra, hogy a kézbesítés nátermettséget és sok tapintatot igénylő mesterség. Jó kézbesítő csak abból válik, aki az átlagosnál jobb emlékezőképességgel rendelkezik.

Gondoljunk csak arra — írja a lap, — hogy egy nagyvárosi bérház lakói hány különböző kérdéssel fordulnak a kézbesítőhöz. Az egyik megkívánja, hogy a kézbesítő minden alkalommal szólaltassa meg a csengőt, a másik ugyanezt megtiltja. A harmadik azt kívánja, helyezték küldeményeit az ablakpárkányra, esetleg adják be

a szomszédba, vagy dobják be az ablakon, stb. Ezeknek a különböző kívánalmaknak és sokszor bizony szeszélyeknek csak jó emlékezőtehetséggel megáldott, gondos és tapintatos ember tud eleget tenni.

Egyes olasz városokban ezenfelül még más nehézségekkel is meg kell küzdenie a kézbesítőnek. Így például a velencei kézbesítők mily nehéz feladat előtt állnak akkor, mikor a kézbesítés során egy bizonyos házszámot kell követniük ott, ahol a házsorok közti csatornáknak csak egyik oldalán van járda és ez szeszélyesen váltakozik jobbra-balra. Ilyenkor kis hidakon lehet átjutni a túoldalra, a járdanélküli házat pedig az épület tulsó oldaláról kell megközelítenie. Nem beszélve arról, hogy igen sok velencei házat és palotát csak csónakkal lehet megközelíteni.

A kézbesítés terén különös szokás dívik Toszkána fővárosában, Firenzében. Itt a kézbesítők az utcai bejárat oldalán elhelyezett csengőkkel figyelmeztetik a címzetteket, akik az ablakból kosárkát engednek le és a küldeményeket így veszik át. Ahol nincs megfelelő villany- vagy húzócsesngő, ott a kézbesítő fütyjellel adja tudomására a címzettnek, hogy levele érkezett. Mily nehéz lehet az egyes címzettekkel előre megbeszélt fütyjeleket fejben tartani.

Tájékoztatás céljából megemlíti a cikkíró, hogy Rómában napjainkban 600, Milánóban 450 és Torinóban 310 kézbesítő végzi a rájuk bízott nehéz feladatot.

Iványi.

Könyvszemle.

Bibliographie.

Dr. Tordy Géza: Postajogi ismeretek vázlata. Tordy Géza most megjelent munkája a postatisztképző tanfolyam hallgatói számára foglalja össze a postajogi ismereteket. A könyv első része a személyzeti jogi kérdéseket tárgyalja, foglalkozik a postai alkalmazás feltételeivel, az alkalmazottak illetményeivel, az alkalmazottak jogaival és kötelességeivel, az

özvegyek és árvák ellátásával, az illetmények lefoglalhatóságával és a posta fegyelmezési jogával alkalmazottaival szemben. Külön fejezet ismerteti a díjnokok jogviszonyait. De a könyv — igen helyesen — egyebütt is a tanfolyamhallgatók rangjának megfelelően mindenütt külön hangsúlyozza a forgalmi díjnokokra és gyakornokokra vonatkozó rendelkezéseket.

A második rész a posta, táviró, távbeszélő és rádió szakjogot ismerteti. Hosszasabban foglalkozik a kártérítés kérdésével, az állam fenntartott jogaival, végül ismerteti a posta jogviszonyát a hazai közlekedési vállalatokhoz, valamint az idegen postaigazgatásokhoz.

A függelék a postáról szóló 1936 :XXXV. törvénycikknek, valamint a távirda, a távbeszélő és egyéb villamosberendezésekről szóló 1888 :XXXI. törvénycikknek a szövegét közli.

Különös érdeme a könyvnek élvezetes, világos előadásmódja. A tanfolyam kívánalmainak megfelelően röviden, de mégis mindenütt a lényegest előadva foglalja össze az anyagot. A könyvet minden postás haszonnal forgathatja.

(Lukász.)

Dr. Gilly Gyula: A postahivatalok havi számadásainak felülvizsgálása alkalmával észlelhető szabálytalanságok. A napokban hagyta el a sajtót dr. Gilly Gyula postatitkár gyakorlati célokat szolgáló szakkönyve, mely a postahivatalok havi számadásainak felülvizsgálása alkalmával gyakrabban

észlelhető szabálytalanságokat tartalmazza pompás rendszerben.

A kézikönyvben az egyes szabálytalanságok úgy vannak csoportosítva, ahogyan az igazgatóságoknak kell felsorolniuk egy-egy teljes havi számadás felülvizsgálása alkalmával megállapított észrevételeket.

A kézikönyv nyolc fejezetre tagozódik, a következő címekkel: I. Pénztárkezelés, II. Postakezelés, III. Mozgópostakezelés, IV. Távirókezelés, V. Távbeszélőkezelés, VI. Rádiókezelés, VII. Postaügynöki kezelés, VIII. Külterületi kézbesítői kezelés. A fejezeteken belül az egyes kezelési okiratok nevét viselő csoportokban vannak felsorolva a vonatkozó rendelkezések a megfelelő szabályzatokra vagy esetenként kiadott rendeletekre való hivatkozással.

A hézagpótló és kezelési szempontból nagy jelentőségű kézikönyv nemcsak az ellenőrzésre hivatott tisztviselőknek, hanem az egész posta személyzetének értékes segédeszköze lesz.

—ny.

Szerkesztői üzenetek.

Kedves olvasóinknak és munkatársainknak nagyon boldog újévet kívánunk.

Dr. K. F. Budapest. A szállítójegyzékes csomagok átvételével kapcsolatban az A. 1. Szab. 65. §. 9. pontja, továbbá az A. 3. Szab. 103. §. 4. pontja félreismerhetetlen rendelkezést tartalmaz. Egyébként ezt a kérdést a Magyar Posta 1934 :9. és 1941 :7. szám „Elmélet — Gyakorlat” rovatának egy-egy közleménye már kifejtette. — **B. J. Ujvidék.** A délvidéki emlékérmekre igényjogosult. Ezt nem kell külön kérvényezni, mert igényjogosultságát hivatalból állapítják meg és hivatalból kapja meg az emlékérmeket is. — **G. B.**

Baja. Levélben válaszolunk. — **M. Gy. Sopron.** Az „Elmélet — Gyakorlat” rovatunk anyagát 1939—1941. évekről is összegyűjtjük és a Magyar Posta Könyvei 1. számának pótlékeként kiadjuk. Ezt a pótléket mindenki megkapja, aki a Magyar Posta Könyvei 1. számát hivatalból megkapta vagy megvásárolta. — **K. I. Kassa.** A felvidéki postaszervezés történetének összeállításával most foglalkozunk. Minden adatot szívesen fogadunk, s különösen fényképeket keresünk, hogy a munkát kellőképpen illusztrálhassuk.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Lapunk e számához csekkbefizetési lapot mellékelünk. Felkérjük t. Előfizetőinket, hogy e lap felhasználásával 1942. évi előfizetési díjukat rendezni szíveskedjenek.

EGYESÜLETI ÉLET.

Felmentések és megbízások. Huber Oszkár postafőigazgató a postavezérigazgatóság 11. ügyosztálya vezetőjének állandó helyettesítése alól felmentett és egyidejűleg megbízott a postavezérigazgatóság 10. ügyosztálya vezetőjének állandó helyettesítésével.

Dr. Roszinszky József postai igazgató, a postavezérigazgatóság 11. ügyosztálya vezetőjének állandó helyettesítésével bízott meg.

A kassai m. kir. postai igazgatóság dr. Csáky Lajos postatitkár a kerületi biztosi teendők ellátása alól felmentette és 1942 január 1-i hatállyal dr. Hasenauer Miklós postatitkár a kerületi biztosi teendők ellátásával megbízta.

Kitüntetések. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága Szűts Endre ny. postafőigazgatónak négy évtizeden át kifejtett értékes és eredményes munkássága elismeréséül a Magyar Erdemrend középkeresztjét adományozta. (Múlt számunkban sajnálatos elírás következtében kormányzói elismerésről emlékeztünk meg.)

Ugyancsak a Magyar Erdemrend középkeresztjét adományozta a Kormányzó Úr értékes szolgálataiért dr. Kiss Ödön ny. postafőigazgatónak is.

A Kormányzó Úr a lapunkban eddig megnevezeteken felül még a következő tagtársainkat tüntette ki a Nemzetvédelmi Kereszttel: Demkő-Belánszky Jenő ny. h. államtitkár, Gianone Ottó postaműszaki főigazgatót, dr. Hencz Lajos postai igazgatót, dr. Kobulsky Károly postai igazgatót, Reszely János postaműszaki tanácsost és Wangler Gyula postaműszaki tanácsost.

Délvidéki Emlékirat. A visszafoglalt Délvidék postai és távközlési szolgálatának megszervezésében résztvevő postaalkalmazottak közül alábbi tagtársaink részesültek a m. kir. postavezérigazgatóság Emlékiratában:

Dr. Forster Károly és dr. Rátz Alfonz postafőigazgatók, dr. Mojzes Tihamér és dr. Pázmány Ödön postai igazgatók, dr. Bartel Gyula, dr. Csepi Lajos, dr. Ruttner Béla, dr. Szikszay Kálmán, dr. Kárász István és dr. Tarnay Zoltán postatanácsosok, dr. Dénes Károly, dr. János József, dr. Rákos Béla, dr. Nagy József, dr. Szilas György, dr. Rimányi József, dr. Pintér János, dr. Szőnyi Sándor, dr. Horváth Lajos, dr. Baráth Lajos, dr. Varga Pál, dr. Moró Vilmos, dr. Jánosa Andor, dr. Dancsák Gyula és dr. Szabó László postatitkárok, dr. Lakatos János, dr. Kappel Gyula, dr. Sütő János, dr. Holló Gyula, dr. Gallyas István, dr. Szőke Lajos, dr. Makó János, dr. Csontos József, dr. Téglás

Gyula, dr. Moró Lajos és dr. Kaszab Géza postasegédtitkárok, dr. Kovács Barnabás, dr. Kis Géza, dr. Kemenes János, dr. Horváth József, dr. Ruszthi Jenő, dr. Jankovich Lajos postafogalmazók, Girscht Ferenc postaműszaki igazgató, Czappán Szilárd, Gál Sándor, Gaál Ferenc és Arady Béla postaműszaki tanácsosok, Kostkiewicz Ferenc és Nagy Tibor postafőmérnökök, Mándoky József postamérnök, Egyedi Andor és Kupecz Vilmos postasegédmérnökök, dr. Welter Antal postafőfelügyelő és dr. Pálfi Sándor postafelügyelő.

A Budapestben lévő központi hivatalok érdekelt alkalmazottainak Vezérigazgató Urunk december 6-án személyesen adta át az emlékiratokat a következő beszéd kíséretében:

„Kedves Kartársaim! Abban a negyedik fordulóban, amely a történelem során részünkre lehetővé tette országunk egyik elszakított részének, a Délvidéknek visszacsatolását, a magyar posta is résztvevő a maga munkájával, a maga lelkesedésével, a maga kitartásával. Ebben a negyedik fordulóban végzett munkánk sem volt kisebb értékben, mint az előző másik három, a felvidéki, a kárpátaljai, az erdélyi.

Ebben a negyedik fordulóban már erősen a fegyverek hangja mellett kellett kötelességünket teljesíteni. Megmutatta a magyar posta, hogy a fegyverek zaja mellett, az életveszélynek erősebb hangsúlyozása esetén is ugyanolyan nyugodtsággal, ugyanolyan lelkiismeretességgel és ugyanolyan tántoríthatatlan kitartással végzi munkáját, mint akkor, amikor virágszőnyegen kell bevonulni olyan területre, amely hosszú ideig volt tőlünk elszakítva.

A magyar posta lapjainak dicsőséges fejezete lesz ez a negyedik forduló is, amelyen a mi postásaink hangyaszorgalommal jelentek meg az előrevonuló szuronyok nyomán.

Miniszter Úr Ó Nagyméltósága a magyar postának ezt a működését is méltányolja, akkor amikor köszönetét fejezte ki az egész személyzetnek, utasítást adott arra is, hogy minden egyes résztvevőnek emlékiratot állítsak ki és nyujtsak át. Azonfelül azoknak, akik ezen a tevékenységen túl különlegesebb eredményt mutattak fel, különlegesebb teljesítményt végeztek, külön, az ő aláírásával ellátott elismerését is fejezte ki.

Ezúttal nem szélesebb keretekben, hanem csupán erre az épületre és a központi hivatalok érdekelt személyzetére korlátozva adom át kartársaimnak ezeket az elismerő iratokat. Ebben nem az átadás pillanatának kisebb értékéle,

nem lebecsülés van a multakkal szemben, hanem annak a mai súlyos helyzetnek eszkomptálása, hogy a közlekedési viszonyok nagyon nehezék és nem akartuk terhelni kartársainkat azzal, hogy különböző hivataloknál beosztottak a város távoli részeiből ide fáradjanak. Éppen ezért a kerületi igazgatóságokat bíztam meg, hogy hasonló meleg, baráti ünnep keretében nyújtsák át az ő személyzetüknek ezeket az elismerő iratokat.

Ma szűkebbkörű, családi ünnepet ülünk, de úgy érezzük, mintha minden kartársunk itt lenne személyesen, amikor ezeket az emléklapokat átadom azzal a kívánsággal, hogy a jó Isten adjon nekünk erőt és kitartást annak elviselésére, ami következik és adjon nekünk lelkesítő megnyugvást és büszkeséget azért, amit eddig végeztünk.

Ezután egyenként átadta az érdekelteknek az emlékiratokat. Szétozsztásuk után e szavakkal búcsúzott a megjelentektől:

„Miótán átadtam ezeket az emléklapokat és egy pár pillanatig együtt voltunk, induljunk neki az ötödik fordulónak, amely hogy mikor és hogy következik be, nem tudjuk, de azt tudjuk, hogy amikor bekövetkezik, a magyar posta helyén lesz és helyén marad mindig.“

Felvidéki és kárpátaljai emlékirat.

A visszacsatolt Felvidék, valamint a visszatért Kárpátalja postai és távközlési szolgálatának megszervezésében közreműködött tagtársaink közül a következők részesültek Emlékiratban. (F=felvidéki, K=kárpátaljai emlékiratban részesült.)

Dr. Kuzmich Gábor postavezérigazgató F, K, dr. Forster Károly F, dr. Kovács József F, dr. Kulcsár Bertalan K, Márthon Béla F, dr. Hantal József F. postafőigazgatók, dr. Bally István F, dr. Straub Miklós F, Pásztor Béla F, Tóth Lajos F, Kovács Lajos K, dr. Kaizler Miklós F, K, dr. Pázmány Ödön F, K, postai igazgatók, Plachy Károly F, Plauder József F, Hanák András F, K, Szendrői Pál F, dr. Kőrös József F, dr. Roska László F, dr. Pető Gyula F, dr. Kapala Gyula F, dr. Nagy Károly F, dr. Kovács Elemér F, dr. Beil János F, dr. György Endre F, dr. Melles Simon F, dr. Darvas Kálmán F, dr. Merényi Miklós F, dr. Horváth Béla F, dr. Kovács István F, K, dr. Mazgon József F, Toronyay Géza F, K, dr. Szikszay Kálmán F, dr. Vidos József F, K, dr. Kárász István F, K, dr. Tarnay Zoltán F, K, dr. Szőke László F, dr. Magos Győző F, K, postatanácsosok, Visinszky József F, dr. Dénes Károly F, dr. Kovács Pál F, dr. Kulcsár József F, dr. Rákos Béla F, dr. Nagy József K, dr. Szilas György F, dr. Katona László F, dr. Gilly Gyula F, K,

dr. Worschitz Oszkár F, dr. Kajdi Károly F, dr. Kökény Sándor F, dr. Haydn Sándor K, dr. Czápos Ferenc F, dr. Deák Ignác K, postatitkárok, dr. Lakatos János F, dr. Kappel Gyula F, dr. Benkó Nándor F, dr. Krasznay László F, dr. Szekeres Lajos F, dr. Csontos József K, postasegédtitkárok, dr. Kovács Barnabás K, dr. Hegedüs Ferenc F, dr. Kemenes János F, dr. Rébay Lajos F, dr. Bene Gyula F, dr. Székely Ernő F, dr. Szentirmai Ödön F, dr. Aradi Gyula F, dr. Lengyel Ágoston F, dr. Hornyacsek Andor F, postafogalmazók, Ujj György F, K, Egyedi Andor F, K, Terlanday Béla F, K, Gianone Ottó F, Kiss Jenő F, postaműszaki főigazgatók, vitéz Kolossváry Béla F, Simonffy Miklós K, Erdőss Gyula F, K, Koczka László F, K, postaműszaki igazgatók, Rósás István F, Lontay Béla F, Gazdag Pál K, Obendorf Gusztáv F, K, Zimányi János F, dr. Magyar Endre F, Czappán Szilárd F, K, Kovács Zoltán F, Gaál Ferenc F, Arady Béla F, K, Schuster András F, Zakariás János F, postaműszaki tanácsosok, Szabó Bálint K, Csoboth-Róbert Ödön F, Ocskay Szilárd K, Nagy Tibor K, Váczy Károly F, Dedek Lajos F, postafőmérnökök, Lőrinszky Gyula F, Ötves Béla K, Soós Zoltán F, Keresztesi Ernő K, postamérnökök, Csicsátka Antal F, postasegédmérnök, dr. Egető Géza F, postahivatali igazgató, dr. Welter Antal F, postafőfelügyelő, dr. Cserhalmi Boldizsár F, dr. Keresztény Oszkár F, dr. Cserkúti Imre F, postafelügyelő, dr. Somlyai Rezső F, postafőtiszt.

Nemzetvédelmi Keresztek átadása.

A Nemzetvédelmi Kereszttel kitüntetett budapesti postások december hó 7-én a Postaaltisztek Országos Egyesülete székházának erre az alkalomra szépen feldíszített termében ünnepélyes keretk között vették át a Keresztet. Az Országos Nemzetvédelmi Bizottság részéről annak elnöke, vitéz nemes Magasházy László vezérőrnagy, országgyűlési képviselő és alelnöke, dr. Faragó Ede országgyűlési képviselő, valamint Görgey Lajos vezérőrnagy vettek részt. A Mávot dr. Kerkápoly Iván főtiszt képviselte.

A magyar Hiszekegy elhangzása után Gianone Ottó, a Postás Munkabizottság vezetője mondott ünnepi beszédet:

„Vezérőrnagy Uram! Vezérigazgató Uram! Kedves Vendégeink! Testvéreim! Kormányzó Urunk Ó Főméltósága most egy esztendeje alapította a Nemzetvédelmi Keresztet azok kitüntetésére, akik a magyarországi kommunizmus és a haza megconskítása ellen, önként, parancsot senkitől sem várva, törhetetlen magyar hitel küzdöttek, kockáztatva e cselekedetükkel szabadságukat, sőt életüket. Küzdöttek az elárult, az elhagyott, az ezer sebből vérző haza fennmaradásáért.

E Kereszt alapítója seregszámra hívja a névtelen gárdát, amely éberben őrködve, harcra készen ott állt minden veszélyeztetett ponton, nélkülözve, szenvedve, vérezve.

Helyén állott és küzdött az a lelkes gárda, amely a társadalom minden rétegéből toborzódott össze születésre, rangra és korra való különbség nélkül.

A minden tetre kész gárda megvolt, győztesen küzdött, de az elért helyi sikereket nem tudta döntő győzelemmé kimélyíteni, mert nem volt aki összefogta, aki vezette, aki élére állott volna.

Olyan volt ez a gárda, mint a vasdarab, amelynek belsejében sok-sok parányi mágnes van, de kifelé ezeknek a mágneseknek nincs hatásuk, mert a sok részleterő rendezetlen, egymást közömbösíti, sőt egymás hatását lerontja. De ha ezt a vasdarabot egy már mágnessé nemesített vasdarab érinti, a sok apró mágnes úgy helyezkedik el, hogy a részleterők összeadódnak és az imént még közömbös, erőtlen vasdarabból erőt kisugárzó mágnes lesz, amely a rokonanyagot magához vonza, az idegent pedig eltaszítja.

Főméltóságú Kormányzó Urunkból sugárzott ki az az erő, amely az egyéneket összefogta és egységes cselekvésre képessé tette. Ezt az egységessé vált gárdát vezette aztán gondviselészerű bölcsességgel hazánk talpraállítására, megerősítésére, felvirágoztatására.

Ebből a névtelen gárdából a postások sem hiányoztak. Volt köztük szervező, volt aki fegyverrel küzdött a hazáért, volt aki ereklyéket, nagy nemzeti érdeket rejtegetett és mentett meg és végül, de nem legutoljára, volt aki hivatását teljesítve szolgálta a magyarság ügyét. Emlékezzünk itt meg a József központ hőseiről, akik fegyverek tüzeiben is önfeláldozóan hitvallást tettek magyarságukról, emlékezzünk meg a vidéki hivatalok személyzetéről, a postamesterrekről, a műszerészekről, vonalfelügyelőkről, altisztekről, akik magukra hagyatva hazaszeretettől és józan magyar eszűktől vezéreltetve tettek jó szolgálatokat a szent ügynek.

Ezideig Főméltóságú Kormányzó Urunk 233 postásnak adományozta a Nemzetvédelmi Keresztet, de ez a szám még emelkedni fog. A kitüntettek közt van 47 közigazgatási és mérnök, 2 számvevőségi, 57 forgalmi, 44 üzemi és műszaki üzemi és 13 nőtisztviselő, 12 postamester és 58 altiszt és munkás.

Amint a számok igazolják, ebben a csoportban a postástársadalom minden rétege képviselve van. A kemény munkától kérges kezű altiszt és munkás ép úgy tanúbizonyságot tett nemzet-hűségéről, mint a posta szerzteágazó üzemében dolgozó tisztviselők, nemre és munkakörre való tekintet nélkül.

Ide sorakoztak fel most Vezérigazgató Urunkkal élükön a Budapesten és ennek környékén szolgálatot teljesítő postások, akiket a Kormányzó Úr Ó Főméltósága a Nemzetvédelmi Kereszttel kitüntetett, amely látható elismerése nemzethűségüknek és áldozatkészségüknek, a Nemzetvédelmi Kereszttel, amelynek viselése tettekben megnyilvánuló, példát adó áldozatos hazaszeretetre kötelez.

Kérem Vezérőrnagy urat, mint az ONB elnökét, méltóztassék a kitüntetettéktől a fogadalmat kivenni és a kereszteteket kiosztani.

A megnyitó beszéd után Magasházy László üdvözölte a kitüntetteket.

„Kedves Magyar Testvéreim! A történelem lágy szele immár orkánná fajulva döngeti a világot. Mi, magyarok, jól fogjuk meg egymás testvéri kezét, hogy a száguldó vihar egymástól el ne szakíthasson bennünket és azután külön-külön el ne sodorjon bennünket a föld színéről. Szeressük egymást Magyar Testvéreim! Régi ellenségeink még mindig itt ólalkodnak hazánk körül. Leselkednek, várva a prédát, ugrásra készen állanak, hogy vesztünkre törjenek és elpusztítsanak bennünket. Talán azért, mert egyedül vagyunk. Talán azért, mert rokontalan nemzet vagyunk. Éppen ezért hatványozottabban szeressük egymást Magyar Testvéreim! Egymásban hívva, egymás hibáit elnézve, egymást megbecsülve, sőt támogatva szeressük egymást. Ma minden magyarnak egy táborban van a helye a testvér mellett. Mert ha nem, akkor az ország összes tájairól egybegyűlt és összeszedett magyar keresztiesek nem fogják másodsor is kivenni a töltnyeket a megtöltött fegyverekből Budapest határánál és nem ölelik megegyeszer keblükre a megtévelydedteteket. A játékszer a tét ma nem a szóharc, nem a nagyobb láng, a melldőngetés, a háború okozta bajoknak, a nincstelenségnek a demagógiára való kihasználása, sem pártpolitika, sem egyéni törekvések és érvényesülések keresése, hanem választás a nemzet halála, vagy örök fennmaradása között. Magyar Keresztes Testvéreim! A mai naptól fogva Ti necsak apostolai legyetek a nagy magyar egységnek és összetartásnak, hanem megalkuvás nélküli ellenőrzői is ha kell.“

A nagyhatású beszéd után dr. Faragó Ede vette ki a kitüntetettéktől a fogadalmat. Ezután megtörtént a keresztet átadása.

A keresztet kiosztása után Vezérigazgató Urunk, aki maga is a kitüntettek között volt, magasröptű buzdító szavakat mondott:

„Ebben az ünnepi hangulatban — mondotta — amely a Nemzetvédelmi Kereszt most történt átadásakor mindannyiunkat elfog és az emlékezésnek ezekben az óráiban, amikor a mult felidézett emlékei az elismerés fényében ragyognak, értsük meg és emeljük tudatossá,

hogy kettős feladatot kell teljesítenünk. Nem szabad felejtenünk a multat, sem annak tanulságait, nem szabad elhalványulni engednünk azt a hitet és bizalmat, hogy önzetlenül, hittel és meggyőződéssel helytálló fajta vagyunk, olyan fajta, amely a legsötétebb megpróbáltatásokon mentette át többször nemzetünk életét. Azon-
túl pedig bízunk kell a jövőben, meg kell küzdenünk a mindennap bajával és érdemessé kell válnunk a szenvedések felebaráti szeretettel való viselésével a nemzet jövőjére. Az a kereszt, amelyet ma Legfelsőbb Urunk rendelkezése juttatott nekünk, legyen tehát elsősorban emlékeztető ragyogó jel, amely elismerést ad, de egyben olyan emlékeztető jel is, amely kötelez. Kötelez a jövőre minden cselekedetünkben, a ne-táni megpróbáltatásokban és nehéz órákban. Legyen a Nemzetvédelmi Kereszt büszke kötelezvénye annak, aki viseli és lelkesítője minden magyar postásnak. Ennek nyomán érvényesüljön sorainkban az az erős akaratú önzetlen magyar lélek, amelynek jelvénye, amelynek szimbóluma a Nemzetvédelmi Kereszt. A jó Isten adjon ehhez nekünk erőt.“

A személyzet részéről a kiüntetésekért Németh József postafőfelügyelő mondott köszönetet:

„Vitéz Tábornok Úr! Méltóságos Uraim!

Az első gondolat és az első szó, amely szívünket ebben a ráknézve ünnepélyes órában elhagyja, nemzetünk atyjához és vezéréhez, a Főméltóságú Kormányzó Úrhoz száll, aki bennünket a Nemzetvédelmi Keresztrel kitiüntetni kegyes volt. Huszonhárom esztendővel ezelőtt és az azt követő időkben, amikor a legsötétebb volt a magyar éjszaka, a mi eszményünk és reménycsillagunk az ő fehkölt személye volt, meg a kereszt és a nemzeti trikolór. Éreztük és tudtuk már akkor is, hogy nehéz küzdelmek, kemény harcok előtt állunk. Láttuk, hogy a harcot nemcsak a reánk kényszerített, a reánk erőszakolt igazságtalan béke és a gazdasági blokádok ellen, hanem a radikális szabadkőműves, is-tentagadó és hazátlanok ellen kell megharcolnunk mint hívó magyaroknak és mint hazafiaknak. És mi álltuk ezt a harcot és álljuk ezt a harcot, mint ahogy a mi fiaink, testvéreink és kartársaink közül sokan nagyrészt a hőfőde messze orosz síkságon a szörnyű rémmel, a bolsevizmussal szemben. Megújítjuk fogadalmunkat! Kitarunk hűségesen a harcban, egyek a kötelességteljesítésben, kezét a kézbe téve állunk. Bízunk, remélünk egy szebb, egy jobb, egy igazabb korszak eljövételében, mert tudjuk, hogyha hiszünk és kitarunk, akkor a határokon innen és a határokon túl győzni fogunk.

Vitéz Tábornok Úr! Méltóságos Uraim!

A hódolat, a hála, a köszönet szavait mély

tisztelettel kérjük legfelsőbb helyen tolmácsolni az adományozott kitiüntetésért. Hálás szívvel köszönjük a hozzánk intézett lelkesítő, buzdító szavakat. Mindent megértettünk. Különösen megköszönjük a mi szeretett Vezérigazgató Urunknak, hogy ide is eljött közénk, bennünket megerősíteni és buzdítani. Igerjük, hogy mi a jövőben is helytállunk mindenkor és minden körülmények között. A jó Isten áldja és éltesse a Főméltóságú Kormányzó Urat!“

Az ünnepély a Himnusz hangjaival ért véget.

Vezérigazgató Urunk újévi köszönetése. Vezérigazgató Urunk december 31-én a vezérigazgatóság nagy tanácstermében fogadta a vezérigazgatóság személyzetének, a budapesti postaigazgatóság, a távíró- és távbeszélőigazgatóság és a budapesti központi hivatalok küldöttségeinek, valamint a Postás Kari Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületek vezetőségének újévi tiszteletét.

A vezérigazgató urat a Kari Egyesületek Szövetségének elnöke, dr. Márfalvi Jenő postafőigazgató a következő beszéddel üdvözölte:

„Méltóságos Vezérigazgató Úr!

Először vagyok abban a kitiüntető helyzetben, hogy a Postás Kari Egyesületek Szövetsége és rajta keresztül a postaszemélyzet összesége nevében az új esztendő küszöbén köszönthessem Méltóságodat. Köszöntésem a tisztelet, a ragaszkodó szeretet és hála nyilvánulása, amelyet a személyzet érez nemcsak szívű, szociális érzékkel megáldott vezérigazgatójával szemben.

Történelmi idöket élünk. Ma, amikor nemzeti önállóságunk és törhetetlen keresztény világnézetünk megóvása érdekében hős fiaink messze túl a határokon fegyverrel küzdenek a jobb jövőért, minden magyarnak ott kell teljesítménye legjavát adnia, ahova a Gondviselés állította.

Nekünk, postásoknak, most kettős kötelességünk van: egyfelől biztosítani azt, amit a honvédelem kíván tőlünk a tökéletes hírszolgálat érdekében, másfelől a gazdasági életnek és rajta keresztül a nemzetnek nyújtani mindazt, amit a nehéz viszonyok között a hírközlés és az árucseré-ellátás tőlünk megkíván. Egyik sem könnyű feladat. A belső idegcsatában, amikor a mindennapi élet szükségleteinek megszerzése vagy fedezése is olykor nehézségbe ütközik, fáradságot és időt igényel, megfeszített erővel kell küzdenünk a hivatásbeli munka névfőjének megtartásáért.

A magyar posta személyzete átérzi a történelmi esztendők teljes felelősségét, tudja, hogy a megnagyobbodott feladatok fokozott munkát követelnek tőle. Ebben a munkában az elmúlt év folyamán igaz eszményi példa vezette: Mél-

tóságod munkaszeretete, törhetetlen szorgalma és tudása. A postás sereg egy szívvel és egy lélekkel követte vezérének példamutatását és hála a Gondviselőnek, olyan munkát produkált, amely az egész nemzet tisztelőjét kivívta. Ezt bizonyítják azok a tények, amelyek a legfelsőbb helyről és arra illetékes más helyekről különféle elismerés formájában napvilágot láttak.

És most, hogy még egy pillantást vetek az elmúlt esztendőre, megilletődötten gondolok a magyar posta hős halottaira. Ellenséges ortámadás köteleltségteljesítés közben oltotta ki az életüket. Emléküket kegyelettel őriz minden magyar postás.

Új esztendő új arcával állunk szemben. Ebből az új arcból kemény tekintet mered ránk. Szinte jelzi, hogy a magyar postásnak még nehezebb, még nagyobb feladatokkal is meg kell birkóznia. Az eredmény nem lehet kétséges, mert annak teljességét a vezetés és a személyzet — e két örök pólus — csodálatos kölcsönhatása, együttérése, együttműködése, összetartása biztosítja. Méltóságod vezetésével, irányításával meg fogunk mérközni a legnehezebb feladatokkal is.

Azzal zárom szerény köszöntésemet, hogy a Gondviselés ebben az új esztendőben is segítse Méltóságodat, adjon erőt, egészséget, tartsa meg csodálatos munkabírást. velünk szemben eddig tanusított megértő, benső szeretetét és bizalmát.

Boldog új esztendőt!"

A posta egész személyzete nevében kifejezett jókívánságokat Vezérigazgató Urunk az alábbi beszámoló keretében köszönte meg.

„Köszönöm a Kari Egyesületek Szövetsége útján kifejezett ragaszkodást, együttérzést és jókívánatokat. Szívből viszonzom azokat.

Amikor a letűnő év utolsó napján visszatekinünk az elmúltakra és a jövőbe nézve Isten segítségét kérjük egymásnak boldog magyar újévet kívánva, szálljon első gondolatunk azok felé, akik az elmúlt év folyamán kidőltek sorainkból. Emlékezzünk kegyelettel reájuk.

Legyen egy szomorú gondolatunk azoké is, akik azért váltak ki közülünk, mert nem tudtak méltók lenni arra, hogy sorainkban maradhassanak.

Es emlékezzünk végül azokra, akik az elmúlt év 365 napján át kemény munkában vitték előre a magyar posta ügyét. Lelki és testi erőfeszítések, küzdelmek, nélkülözések, de egyben eredmények és megbecsültetés kísérik ezt a munkát. Ezért a munkáért én is köszönetet mondok. Legyen az arra való emlékezés legszebb jutalmunk.

Az elmúlt év nagy eseményekben és feszültségekben gazdag. Alig fejeződtek be a keleti és

erdélyi országrészek visszacsatolásában a leg-sürgősebb munkák, a részletekbe menő feladatok előtt: húsvét hetében Délvidéken lobban fel a háború, amely az ország testéhez visszacsatolja az elszakított Délvidék egy részét. A délvidéki visszacsatolási munkálatok alatt júniusban már Északon is kitor a háború azzal a durva légitámadással, amely Kassán több kartársunk életét követelte. Az azóta folyó kemény küzdelem nemzetünket is mindinkább belesodorja az európai létért folyó harcba.

A világrészekre kiterjedő háború nyomasztó gazdasági és társadalmi hatása azóta mindig jobban és jobban elsötétíti a magyar eget.

Ebben a küzdelmes évben a magyar postás becsülettel állott helyén.

Ott látjuk őt a keleti részek nagy tapintatot és sok áldozatkészséget kívánó visszacsatolási, téli vonalépítési munkálataiban épp úgy, mint a nyílt háború közben folyó délvidéki előnyomulásban, a kassai támadás okozta zűrzavar és kár rendbehozatalának munkálataiban. A hadbavonultak és a terület nagyobbodás által igénybevettek nyomán a törzsországrészben megriktnak a sorok úgy, hogy a növekvő forgalmat csak minden erőt lekötő munkával lehet ellátni. Az előre nem remélt mértékben megnőtt forgalom lebonyolítása, — ha helyel-közzel ki is ütközik rajta a megerőtletéssel végzett munka ingadozása — átlagosan kifogástalanul és a posta hírnevéhez méltóan történik.

A nagyfőmegű postaforgalom lebonyolítása és a visszacsatolási munkák elvégzése mellett egynéhány olyan szervezési és berendezési munka megemléztését is szükségesnek tartom, amelyek ennek az elmúlt évnek jellegzetes eredményei. Ezekre való visszaemlékezés nélkül nem volna teljes a leáldozó év jellemzése.

A Budapest keleti pályaudvari 72. számú postahivatal korszerű átalakítása folyamatban van; befejezése pár hónap kérdése. Az eddig egészségtelen és nagy munkaerőpazarlással dolgozó hivatal helyébe új, egészséges szerv lép. A nagy pályaudvari hivatal az ország postaforgalmának egyik szívkamrája, amelynek egészséges működése előfeltétele az egész ország jó postaforgalmának. A Budapest 741. elnevezésű, nagy kézbesítőhivatal 1940-ben vásárolt helyiségeit is korszerűen átalakítjuk. A vonatkozó tervek az 1941. évben készültek el.

Az ország távközlési szolgálatának javítása érdekében lankadatlanul folyt tovább a Szolnok—Nyiregyháza—Munkács, továbbá a Nyiregyháza—Miskolc közötti fávókábel szerelése. Ebben az évben elkészültek a Budapest—Miskolc között lefektetendő távkábel tervei is.

Ez az év fejezte be a nagyteljesítményű rö-

vidhullámú rádió-távbeszélő adó tervezési munkálatait, amelyeknek alapján az építés a következő évben megindul.

A szervezés terén folytatódott a *hatásköröknek decentralizálása*, amely az ügyek gyorsabb és rugékonnyabb elintézését biztosítja. A rádió-ügyek egységes vezetésére a *rádió-felügyelőség*gel új hivatal létesült.

A mindnyájunkat legközelebről érintő *személyzeti kérdésekben is* haladás állapítható meg. Az egyes karokban mutatkozó nagy torlódások a meginduló fejlődéssel enyhültek. Most január elsejére is összesen 2600 kinevezési lehetőség enyhíti a helyzetet, amelyhez még 491 délvidéki kinevezés járul. Tudom, hogy ez az enyhülés nem jelentheti minden egyes kartársam jogos vágyának teljesülését, de ha egy folyamaton jégtorlasz képződik, amely a szabad folyást elzárja, a támadt víztorlódást csak fokozatosan lehet levezetni. A mi jégtorlaszainkon is már biztató réseket láthatunk, a folyam sodra már megindult és bízom benne, hogy rövidesen minden torlódás megszűnik.

Ennek az évnek eredménye a *posta üzemi kar felélesztése* és *egészséges utánpótlásának* a növendék-rendszer útján való biztosítása.

A növendék-rendszer felélesztésénél kettős szempont irányította a vezetőséget. Egyik a *szakzszerűség teljes biztosítására* való törekvés, amely a fiatal korban történő következetes neveléssel biztosítható a legjobban. A másik szempont *szociális természetű*. A kisebb fizetésű alkalmazottak anyagi helyzete ugyanis alig engedi meg, hogy fiúgyermekének tanítási költségeit — különösen, ha a szülői háztól messzebb fekvő városban levő iskolába kell őt járatni — 8 gimnáziumi osztályon át viselni tudják. Ilyenkor következnek azután az eladósodások és azok a szomorú esetek, amelyek sokszor a hitlen pénzkézelés felé sodorják a gyengébbeket. A növendék-rendszer révén lehetővé válik, hogy a négy középiskolát végzett 15—17 éves fiú megfelelő tisztviselői elhelyezkedéshez jusson és szülei anyagi romlása nélkül elhelyezkedjenek.

Ennek az évnek eredménye a *műszaki-üzemi és az üzemi altisztai kar létszámának egyenként 200—200 fővel való emelése*, ami által a karba való bejutáshoz szükséges várakozási idő lényegesen enyhült.

Ennek az évnek az eredménye a *postamesteri kar részére a nyugdíjkérdés rendezése*, a *kiadók kettős biztosításának szabályozása* és számos egyéb, kisebb kérdés rendezése.

Nem sorolom fel tovább a személyzeti téren elért kisebb eredményeket. Ezeket is csak azért idézem emlékeztetőre, hogy egyes karok

nehéz helyzetükben ne veszítsék el hitüket, bizalmunkat. A jégpáncél megtört, a folyam sodra megindult, minden erőnkkel azon vagyunk, hogy a mutatkozó torlódások feloldódjanak.

A végzett munkára való e rövid visszatekintés mellett még egyre kívánom a figyelmet különösen felhívni.

A pihenés nélküli folytonos munkában, a megélhetési viszonyok nehezülése mellett ügyeljünk különösen arra, hogy az *összetartás és egymásrautaltság* érzése közöttünk el ne halványodjék. A postátársadalom erejének tudatát és ezt az érzést az egyes kari egyesületeknek, a Kari Egyesületek Szövetségének és annak irányítása mellett a Jóléti Alapítványnak kell ébrentartania. Ezt kívántam kidomborítania, amikor az év folyamán az alapítvány elnöki székét elhagytam. Tettem ezt azzal a céllal, hogy a szövetséget és az abban tömörült egyesületeket önálló felelős tevékenységre neveljem. A posta vezérigazgatója legyen mindenkor szeretettel és a reá bízott hatalom legnagyobb mértékével a szövetség támogatója, de egyúttal ellenőrzője is.

Nem tudom az év történetére való visszapillantást teljesnek, ha nem tartunk szemlét afelett is, mi újat tettünk az összetartozás érzésének szolgálatában.

Ily irányú tevékenységünk legfőbb eredményei a következők:

A családvédelmi és a postamesteri önállósítási célra létesült kölcsönszámok egyesítéséből és azoknak megfelelő támogatásából ma már összesen 259.500 pengő áll rendelkezésre. Ebből az elmúlt évben 447 alkalmazott részesült kamatmentes kölcsönben.

Folyamatban van kihasználási kölcsön céljára 37.500 pengő körüli összeggel új kölcsön-számla létesítése.

Ezeket a segítő-forrásokat a m. kir. posta jóléti alapítványa kezeli.

Ugyancsak a jóléti alapítvány feladatkörébe tartozik az új postás kórház megvalósítására vonatkozó gondoskodás.

A postás kari összetartozás erős érzésének egyik nemes eredménye az a felajánlás, amellyel személyzetünk a postás kórház pénzügyi megalapozását szolgálta. A pénzügyi alap megteremtése után a kórház gondolatának megvalósításán szorgalmas bizottság dolgozik.

Ahhoz az áldásos és jószívvvel végzett működéshez, amelyet a jóléti alapítvány és a Kari Egyesületek Szövetsége végez, járuljanak ezek az eredmények, mint a most letűnt évnek emlékei.

Szeretném azonban, ha ezek a szervek működésüket főleg oly irányban fejlesztenék ki,

hogy az elesettek segítsége mellett előrelátó, gondozó tevékenységgel a mutatkozó bajok kezdetén siessenek a kartársak segítségére.

Olyan erős közületi szellemet látnék szívesen a Kari Egyesületek révén, mint amilyen volt valamikor a római polgárok között, akik a föld bármely részén az összetartozás és a védelem teljes tudatában önérzetesen vallhaták: „Civis romanus sum“. Római polgár vagyok. *Ebben az országban ne legyen elhagyott postás!*

Visszanézzve az elmúlt évre, nyugodtan állhatunk lelkiismeretünk ítélete előtt, mert munkánkba beleadtuk legjobb tudásunkat, legerősebb akaratomkat és egymás szeretetét.

Hogy többet nem értünk el, nem mi rajtunk múlott.

A lángaborult világrészek viharában mi lehet feladatunk a következő évre?

Dolgozni kitartással, becsülettel, hűséggel hazánk és egymás iránt. Erősen fogni egymás kezét, hogy a nagy vihar, amely körülöttünk és felettünk zúg, senkit el ne sodorjon közülünk és így a kisütő nap együtt találjon minket hűséges magyarokat.

Adjon a jó Isten ehhez mindnyájunknak erőt!

Jogász-szakosztályi előadás. December 15-én egyesületünk jogász-szakosztályának kieszemináriumi előadássorozata keretében dr. Gallyas István „A postás kari egyesület a mai magyar élet szolgálatában“ címmel tartott előadást.

Az előadást Vezérigazgató Úr Ó Méltóságával az élén, szép számú közönség hallgatta végig.

Az előadó a szellemi és lelki értékek művelésének fontosságát hangsúlyozta előadásában. Véleménye szerint a mai nehéz helyzetben a csökkent mértékben rendelkezésre álló anyagi javak csökkenését csak a szellem művelésével és a lélek nemesítésével lehet ellensúlyozni. A tényeket megismerni, mérlegelni és a kellő következtetéseket levonni tudó komoly, tanult elme és a megértő, béketűrő és szeretettel teli lélek ugyanis könnyebben tudja elviselni a mai életünk nehézségeit.

Ennek az elvnek szolgálatában igen nagy szerep vár a kari egyesületekre. A szellemi és lelki értékek művelését ugyanis elsősorban előadások, összejövetelek, vitaestek rendezésével lehet elérni. Ilyenek tartására és rendezésére elsősorban a kari egyesületek hivatottak, mint amelyek saját lehetőségeiket, viszonyaikat, érdeklődési körüket és anyagi helyzetüket legjobban ismerik és így megfelelő előadók és tárgykörök kiválasztásával legjobban tudják az elérni kívánt célt szolgálni. Az előadó tudatában

van annak, hogy állásfoglalása a túlzott idealizmus színében tűnhet fel. Meggyőződése szerint azonban a mai nehéz anyagi életben csak a szellemi és lelki értékek felkutatása és magunk megnevesítése az, ami lelki egyensúlyunkat helyreállíthatja s ha kiegyensúlyozott lélekkel könnyebben viseljük el egyéni életünk nehézségeit, ezzel a mai magyar életet is teljes mértékben szolgáljuk s nemzeti céljaink elérését is erőnköz merően elősegítjük.

Ezek után az előadó számos gyakorlati tanácsot adott az előadások rendezésére, valamint az előadók személyének és az előadások tárgyának kiválasztására vonatkozólag.

Az előadást követő vita során a kérdéshez dr. Pázmány Ödön, dr. Dénes Ferenc, dr. Tordy Géza és dr. Ferenczy Zsigmond kartársaink, valamint dr. Bánó István földművelésügyi min. segédtitkár szóltak hozzá.

A kolozsvári csoport megalakulása. Örömmel közöljük, hogy immár kolozsvári helyi csoportunk is megtartotta alakuló ülését. Most már valamennyi igazgatóság székhelyén működik az egyesületnek csoportja.

Az alakuló közgyűlést dr. Szakáts Károly postaigazgató korelnök nyitotta meg. Miután a közgyűlésen megjelentek egyhangúlag kívánták a csoport megalakulását, a korelnök a csoport megalakultnak nyilvánította.

A gyűlés a következő tisztikart választotta:

Elnök: mándi Márthon Béla postafőigazgató.

Titkár: Dr. Honéczy Árpád postasegédtitkár.

Pénztáros: Dr. Galambos László postafogalmazó.

Igazgató-választmányi tagok: Barabás Lajos postatitkár. Igazgató-választmányi póttagok: Balogh Pál postamérnök és dr. Medgyessy József postasegédtitkár.

Választmányi tagok: Dr. Szakáts Károly postaigazgató, Gazdag Pál postaműszaki tanácsos, dr. Bartha Zoltán postatanácsos, dr. Karácson Sándor postatanácsos és dr. Kovács István postatanácsos.

A szegedi helyi csoport új elnökének megválasztásáról lapunk legutóbbi számában számoltunk be. Utólag közöljük az új elnök bemutatkozó beszédét.

„Kedves Barátaim! A választás és az eredmény kihirdetése megtörtént. Eszerint bizalommal megtisztelték és a jogász és mérnökegyesület szegedi csoportjának elnökévé engem megválasztottatok.

Amidőn a nekem juttatott tisztséget átvesszem és az elnöki széket elfoglalom, hálatelt szívvel köszönetet mondok a belém helyezett bizalmatokért. A tisztségekkel nemcsak bizonyos jogok, hanem kötelezettségek is járnak. Én a jogok

gyakorlása mellett a kötelezettségeket is maradéktalanul teljesíteni kívánom és teljesíteni fogom.

Az egyesületi életet fenntartom és azt fejleszteni óhajtom. Összejöveleteket fogunk rendezni, ahol szakismeretek fejlesztése végett felolvasásokat tartunk. A kartársi érzés és összetartás ápolása céljából a lehetőséghez képest társas összejöveleteket, rendezünk, a nyári hónapokban pedig társas kirándulást. Emellett fiatal kartársainkra is gondolunk és segíteni fogjuk, hogy az előírt gyakorlati közigazgatási vizsgán mielőbb túlessenek és szükség esetén — amennyiben arra pénzügyi fedezet lesz — anyagilag is támogatni fogjuk.

Összejöveteleinken a felolvasásokon kívül a tagok kulturális érdekeit érintő kérdésekkel is foglalkozni fogunk. Vagyis arra fogok törekedni, hogy az egyesületi élet kellemes, barátságos és élvezetes legyen. Ehhez a munkához azonban a Ti segítségtekre is szükségem van. Ezért kérek Benneteket, hogy a kítűzött célok elérésében engem támogassatok, hogy a közösen végzett munka annál szebb és eredményesebb legyen. Erre az együttesen végzendő munkára kérem, az Isten áldását. A jövőre nézve is kérem bizalmatokat és ígérem, hogy a csoport és azon belül a tagok sorsát mindenkor szívemen fogom viselni.“

Arcképleplezés Kassán. A kassai postaigazgatóság tanácstermében december hó 8-án szép és bensőséges ünnepség keretében leplezték le az igazgatóság volt vezetőjének, dr. György József ny. postafőigazgatónak arcképét. A sikerült képet Pásztor Béla postaigazgató, az igazgatóság vezetője a következő mélyen átértzett, meleg szavak kíséretében helyezte el a kassai igazgatóság volt vezetői arcképeinek sorába:

„Egybegyűltünk az igazgatóság e hivatalos helyiségében, a tanácssteremben, hogy néhány percre felfügesszük a munkát s elődömnök, dr. György József ny. postafőigazgató úrnak arcképét elhelyezzük a kerület volt vezetőinek galériájába. Ez alkalomból, megemlékezve az élet rohanó árában a régiekről, vessünk néhány pillantást e postaigazgatóság multjára. Kedves Kartársaim! Nekünk ezer évet meghaladó történetünk van. Alkotmányunk, politikai és jogi fejlettségünk, valamint államéletünk belső berendezettségének színvonala tekintetében nem kellett tanácsért mennünk. E nagy nemzeti képességek és tehetség mellett kétségtelen, hogy az említett kiváló tulajdonságok érvényre juttatása céljából hírvivő berendezéseinknek is kíválóknak kellett lenniök, mert ezek nélkül politika és diplomácia a multban is alig volt elképzelhető.

Sajnos, e tekintetben a futár, tehát a postai szolgálatot illetőleg pozitív adataink alig vannak. Hírvivő berendezéseink az uralkodó és fejedelem politikai céljait szolgálták s ebben a berendezésben az emberiség magáncéljait és érdekeit szolgáló hírszolgálat csak mellékes, csak másodrendű volt. Ily berendezés volt a felvidéki postahálózat is, amelyet Magyarország területén az osztrák császár tartott fenn. Ennek egyik gócpontja Kassa volt. Kassán postaállomás volt ú. n. postamester fenntartásában, aki jogosítva volt postafogatókat tartani s ezzel utasokat és leveleket szállítani. Ez a berendezés tehát a tulajdonképeni postának végrehajtó szolgálata volt, adminisztratív teendőket nem ölelt fel, mert magát a kassai postaszolgálatot is Pozsonyból adminisztrálták.

Az igazgatás tulajdonképeni magja 1722-ben sarjadt ki, amikor III. Károly Flauchenfeld Viktort bízta meg a kassai postai prefektúra vezetésével, amelynek felügyeleti hatáskörébe tartozott az innen Abaujszántó, Tállya és Miskolc felé irányuló postaforgalom is. E berendezés azonban egyáltalán nem volt magyar nemzeti, mert az osztrák császár adományosa volt s annak érdekében is tartatott fenn. Bocskai hajdúi és a Fejedelem kurucai rövid, átmeneti időre kilakoltatták ugyan a császári postamestereket és saját embereiket ültették be a stallumba, ezeknek a működése azonban rövid életű volt. A szabadságharc idejében a „felkelők“, tehát a 48-as kormány, Toborffy debreceni postatisztette meg kassai postai prefektusát, a forradalom leverése után azonban Bécs ezt elmozdította. Utána Németh József (Bécs kegyeltje), majd Pekle Ferenc, Wéber Károly és Lesniewitz Kázmér voltak kassai postaigazgatók. A kigyvezést követőleg 1867—1871-ig Baudler Vilmos, 1871—1885-ig Biringer Gyula, 1885—1889-ig Raschka János, 1890—1904-ig Bene Róbert, 1904—1914-ig Pál Imre, 1914—1918-ig Semsey Mihály, a forradalmi átmeneti időben Fazekas Kálmán voltak az igazgatóság vezetői. 1918 december 29-én szállták meg a csehek Kassát, ekkor szűnt meg a jogfolytonosság s ezzel együtt a adminisztráció, amely 1938 november 10-ig szűnetelt. Ettől az időtől részben a 7. hadtest mellé rendelt postaigazgatósági kirendeltség, részben a Fetigpos adminisztrálta Kassát és a hozzátartozó postai kerületet. A felszabadulás után a kerület első vezetőjéül Silhavy Aladár postafőigazgató bízott meg, akinek azonban az isteni kegy nem adta meg a lehetőséget, hogy állását el is foglalhatta volna. Utána dr. György József postafőigazgató urat bízták meg e kerület vezetésével, aki ezzel a megbízásával nagy feladat elé állított. Egy húsz évig teljesen más világnézetben nevelkedett generációt kellett a mi szerényebb életkörülményeinkhez szo-

kott környezetbe átállítani, egy szinte marxista államrendszeren felépült és ugyanily munkához idomult postástömeget kellett a magyar munkáramhoz betörnie s a Kassán kialakuló társadalmi életbe kellett a m. kir. posta személyzetét nivójának megfelelően bevezetni. Mélyen tisztelt Kartársaim! Mint utóda, illetékesen megállapítom, hogy dr. György József ny. főigazgató úr e nehéz feladatainak maradéktalanul eleget tett. A 67-es kiegyezéstől itt működött magyar elődeinek méltó utódja, s arcképét megbecsüléssel, tisztelettel és szeretettel helyezem a kassai postaigazgatók arcképeinek sorába!¹⁴

Köszönet hölgyeinknek. Vezérigazgató Urunk az alábbi levelet intézte egyesületünk elnökségéhez:

„Tisztelt Elnökség! Miniszter urunk felesége, Varga Józsefné öngyméltósága felhívására a postaalkalmazottak nőhozzátartozói, valamint a nőalkalmazottak a keleti hadszíntéren küzdő honvédeink részére saját anyagukból érmelegítőket, sálakat és harisnyákat készítettek.

A kegyelmes asszony hozzám intézett levelében közölte, hogy az adományokat kézhezvette. Egyúttal arra is kért, hogy az adományok elkészítőinek hazafias áldozatkészségükért és nemes munkájukért legmelegebb köszönetét tolmácsoljam. Felkérem, hogy erről az Egyesület legközelebb megjelenő lapjában megemlékezni és az adakozóknak a magam részéről is köszönetemet tolmácsolni szíveskedjék. Hazafias üdvözzettel dr. Kuzmich Gábor s. k.“

Januári műsoros est. Legközelebbi műsoros estünket január 10-én délután fél hét órai kezdettel rendezük a Benczúr-utcai díszteremben. Az est programja a novemberihez hasonlóan kellemes szórakozást ígér. A műsor után éjfélig tánc. Ismételten felkérjük kedves tagjainkat, hogy mind a hölgyek, mind az urak utcai ruhában szíveskedjenek megjelenni.

A nagyváradai helyicsoport helyiségeinek felavatása. Folyó évi december hó 22-én bensőséges ünnepség keretében avatta fel a nagyváradai postaigazgatóság jogász- és mérnökegyesülete az igazgatóság épületében levő kaszinójának helyiségeit. Az egyesület tagjai már jóval az ünnepség kezdete előtt szép számmal gyűltek össze a kaszinóban, amely 2 helyiségből áll. Az egyik helyiség az intim hangulatú olvasóterem, kényelmes melegtónusú huzatokkal borított karosszékekkel, míg a másik nagyobb helyiség a játékszalet terem zöldposztós billiárd- és játékszaletokkal.

Az olvasóterem falát a Kormányzó Úrnak egy kiváló szíves kivitelű fába metszett arcképe díszíti.

Pontosan déli 12 órakor vonult be a terembe

Gianone Ottó postaműszaki főigazgató, az egyesület alelnöke, az elnökség képviselője, dr. Erdélyi Géza m. kir. postafőigazgató, a helyi csoport elnöke, Kovács Lajos postaigazgató és Nagy Ernő postaműszaki igazgató, az igazgatóság vezetőjének helyettesei társaságában.

Dr. Erdélyi Géza postafőigazgató nyitotta meg az ünnepséget. Szeretetteljes és közvetlen szavakkal emlékezett meg az elmúlt év munkájáról és az egyesület szociális tevékenységéről. Megemlékezett a nagyváradai postások beszerzési csoportjának működéséről, annak kiváló eredményeiről. Ebben a munkában a jogász- és mérnökegyesület tagjai részéről mindig a legnagyobb munkakészséget tapasztalta. Ez a körülmény és az egyesület tagjai között fennálló megértő és kollegális viszony indította arra, hogy az egyesület részére kaszinóhelyiséget létesítsen. Ez a kaszinó lesz hivatva arra, hogy az egyesület tagjai a felelősségteljes munka után szellemi felfrissülést találjanak a kaszinó helyiségeiben, ahol az együvé tartozás gondolatát nem csupán a szórakozás, hanem kulturális, kisszeminárium és egyéb előadások sorozata is ébren fogja tartani.

Meleg szavakkal üdvözölte Gianone Ottót, mint a budapesti jogász- és mérnökegyesület képviselőjét, továbbá az ünnepség szegedi vendégeit dr. György Endre m. kir. postatanácsost és dr. Éhman Aladár m. kir. posta s. titkárt.

Ezután Gianone Ottó postaműszaki főigazgató keresetlen szavakkal köszönte meg az üdvözlést, amelyet a budapesti társegyesület részéről melegen viszonzott. „Legyen ez a hely, — mondotta többek között — a kartársak közötti bajtársias szellem ápolója, a szaktudás szemináriuma és a magyar érzések temploma!“ Isten áldását kérte a kaszinó működésére, amelynek irányelve mindig a keresztény magyar gondolat lesz.

Az ünnepség keretében nyújtotta át szívélyes szavakkal Szendrődi Pál postatanácsos a budapesti Postás Sport Egyesület művészi kiállítású díszoklevelét dr. Erdélyi Gézának, aki viszont hasonló oklevelet nyújtott át Szendrődi Pálnak.

Ezek után dr. Gedeon István postatiszt tartotta meg az egyesület első kisszeminárium előadását. Az előadás tárgyát a Magyar Posta egy régebbi számából merítette az állami alkalmazottak elvált feleségeinek jogállásáról. Az érdekes témát a hallgatóság nagy érdeklődése mellett boncolgatta.

Az ünnepség végén a megjelentek a szónokokat lelkesen ünnepelték és a tagok között barátságos beszélgetés alakult ki a késő délutáni órákig.

A nagyváradai m. kir. postaigazgatóság karácsonyfaünnepélye. December hó

22-én délután rendezte meg a nagyvárad postai igazgatóság az ízlésesen feldíszített és szétszedhető színpaddal felszerelt kiadói tanfolyam teremben karácsonyfai ünnepélyt.

Az ünnepséget dr. Erdélyi Géza postafőigazgató, az igazgatóság vezetője nyitotta meg meleg szavakkal megemlékezve a karácsonynak, mint a szeretetünnep jelentőségéről.

A színpad közepén hatalmas karácsonyfa díszelgett és körülötte a jelmezbe öltözött szereplők élénkítették a képet. A „Mennyből az angyal“-t csengőhangú gyermekkorús énekelte, míg a további műsort bájos gyermekszavalatok tarkították.

Az est szenzációja az ajándékok kiosztása volt, amelynek során 170 gyermek részesült ajándékban. Kiosztásra került 40 drb. képes- és olvasókönyv, nagymennyiségű szaloncukor, füge, narancs, alma és egyéb édesség, továbbá a m. kir. posta jóléti alapítványa által küldött szeretetsomagok, amelyeknek legnagyobb része praktikus, ruhaneműt tartalmazó csomag volt.

Az ünnepségen megjelent dr. Hlatky Endre Nagyvárad thj. város főispánja, dr. Gyapay József h. polgármester, továbbá a római katolikus és a református egyház vezető lelkesei.

A kiválóan sikerült ünnepség rendezéséért elsősorban Kovács Lajosné postai igazgatónért illeti dicséretet, akinek szorgos kezű segítőitársai a tisztviselők feleségei voltak.

A jóléti alapítvány ülése. A m. kir. posta személyzete jóléti alapítványának kezelési bizottsága 1941. évi november hó 28-án rendes ülést tartott.

Dr. Márfalvi Jenő elnök az ülés elején beiktatta hivatalába dr. Ruttner Béla újonnan megválasztott előadóhelyettesét, akit a rendkívüli időknél megfelelő erőfeszítésre hívott fel az alapítvány sok szociális feladatának megvalósításában.

Az új előadóhelyettes megköszönte az egyhangú bizalmat, s kijelentette, hogy lelkiismereti kérdésnek tekinti feladatát és a bizottság megértés és jóindulatú támogatását kérte.

• Ezután közölte, hogy a jóléti alapítvány október hónapban pénzsegély címén 235 esetben 6095 pengőt, temetési segély címén 54 esetben 16.646 pengő 23 fillért és kiegészítő anyasági segély címén 126 esetben 4214 pengő 31 fillért fizetett ki.

A bizottság határozata értelmében az alapítvány kezelési irodája a temetési segélyeket december hó 1-től 1/29 órától 17 óráig fizeti ki.

Karácsonyi felruházásra 10.000 pengő póthitel szavazott meg a bizottság. Ez évben tehát összesen 40.000 pengőt fordít karácsonyi felruházásra. Ebből 854 szegénysorsú postás-gyermek részesül szeretetadományban.

Elvi hozzájárulást adott a bizottság postás-árvák és egyedülálló, gyógyíthatatlan nyugdíjas postaalkalmazottaknak elhelyezésére árvaházban, illetve betegotthonban. A bizottság a felhatalmazást néhány beteg és árva elhelyezése iránt az előzetes tárgyalásokra megadta.

1941. év január 1-től visszamenőleg 7%, majd május 1-től 15% fizetési pótlékot szavazott meg a bizottság a jóléti alapítvány étkedőinek alkalmazottai részére, jöllehet a vonatkozó kormányrendelet hatálya az étkedők alkalmazottaira nem terjed ki. A bizottság a nagy drágaság miatt méltányolta ezeknek az alkalmazottaknak helyzetét.

A m. kir. posta vezérigazgatója az általa alapított családvédelmi és postamesteri önállósítási kölcsönalapot egyesítette és a kölcsönök engedélyezési jogát a jóléti alapítvány elnökére bízta. Ezzel kapcsolatban engedélyt adott arra, hogy a III. és IV. o. postamesteri hivatalokhoz kinevezett postakiadók a hivatali berendezésen kívül méltánylást érdemlő körülmények esetén, egyes nélkülözhetetlen bútordarabok beszerzésére is kölcsönt kérhetnek. Ilyen esetben a kölcsön 500 pengőig terjedhet.

A kárpátaljai lakóházak építése céljából gyűjtött, de fel nem használt 37.738 pengő 18 fillér összeget a Postás Kari Egyesületek Szövetsége elnökének előterjesztése folytán a m. kir. posta vezérigazgatója hozzájárulásával a családalapítás megkönnyítésére és a gyermekáldás előmozdítására házassági kölcsönökre fogják fordítani. A kölcsönszabályzat elkészítésére a bizottság felhatalmazást adott.

Végül dr. Kovács József bizottsági tag, mint a POGE elnöke, ismertette a jóléti alapítvány tüzelőanyagellátási akciójának jelenlegi állását. A jelentésből kitűnt, hogy a tűzifa-akció csaknem befejeződött. A POGE-nak ugyanis 335 vagon tűzifa áll rendelkezésre Budapesten s ez előreláthatóan a felmerülő szükségletre elegendő lesz. A szén szállítása folyamatban van és remélhetőleg itt is sikerülni fog minden igényt kielégíteni. Az alapítvány által a tüzelőfakcióna folyósított 300.000 pengő hitelkeret kimerült s így még 100.000 pengő átutalására van szükség.

Gazdy Jenő bizottsági tag felszólalása után a bizottság a jelentést egyhangúlag tudomásul vette, majd az elnök javaslatára a hitelkeret kibővítésének kérdését az alapítvány számvizsgáló és ellenőrző bizottságához utalta megvizsgálás végett.

Abból az alkalomból, hogy a tüzelőanyagellátási akció első szakasza lezárult, a bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a m. kir. posta vezérigazgatójának a tűzifabeszerezés céljaira rendelkezésre bocsátott teherautóért és az egész akció terén nyújtott támogatásért.

Temetési segélyek kifizetése. A m. kir. postaszemélyzet jóléti alapítványának kezelési irodája 1941 dec. hó 1-től hivatalos óráit temetési segélyüggekben hétköznaponként (szombat kivételével) 8 óra 30 perctől 17 óráig, szombatonként pedig 14 óráig tartja. A kezelési iroda a tényleges alkalmazottak és családtagjaik után esedékes temetési segélyeket a délutáni órákban (14 óra 30 perctől) csak abban az esetben fizeti ki, ha a kérelemben az érdekelt alkalmazott hivatala házastárs elhalálozása esetén az együttélést, gyermek elhalálozása esetén a családi pótlék élvezetét igazolta.

A nyugdíjasok és özvegyek után esedékes temetési segélyeket a kezelési iroda a délutáni órákban csak a központi számvevőség által szabályszerűen igazolt kérelemre fizeti ki. Hasonlóan számvevőségi igazolást kér a kezelési iroda azokban az esetekben is, amidőn a temetési segélyért nem postás hozzátartozó jelentkezik.

A Postás Sport Egyesület fényképi kiállítása. A Postás Sport Egyesület turista szakosztályának rendezésében tartotta meg december hó 8—10-e között második országos fényképi kiállítását. A kiállítás fővédnöke dr. Kuzmich Gáborné volt.

A kiállítást fényes külsőségek között 8-án este 8 órakor a Postás Kari Egyesületek székházának dísztermében nyitották meg.

A megnyitáson Vezérigazgató Urunkkal az élen a postástársadalom vezetői nagy számban jelentek meg. A vendégeket Endrédy Antal postaműszaki főigazgató, a PSE elnöke üdvözölte. A díjakat dr. Kuzmich Gáborné osztotta szét.

A bírálóbizottság tagjai Németh István postafőfelügyelő, szakosztályi elnök elnöklésével a fényképezőművészet kiváló mesterei: Dulovits Jenő, Lehotay Győző és Szabó Lajos voltak.

A kiállítás színvonala igen magas volt. A kiállított képek közül igen sok nemzetközi viszonylatban is elsőrangúnak volt mondható. A kiállított képeket három csoportba sorozták. Az első csoportba a hivatalos fényképtúrákon igazolványos turisták által, a második csoportba az egyéb túrákon a PSE tagjai által, a harmadik csoportba bármily kirándulásokon készített felvételek kerültek.

Díjakat nyertek:

I. díjat: Molnár László, dr. Szentpétery Tibor, Mocsay Béla.

II. díjat: Lovas József, Molnár László, Pásztorhy Lóránt.

III. díjat: Gyélan Győző, Szabó Ferenc.

IV. díjat: Tarnai Tibor, Fabók Gyula, Kuzmich Imre.

V. díjat: Fejes Pál, Lovas József, Molnár László.

VI. díjat Mocsonoky Lajos, Kakasi Tibor.

VII. díjat: Janisch Kálmán, Gellért Géza.

VIII. díjat: Szendy Magda.

IX. díjat: Tarnai Tibor.

X. díjat: Szentpétery Tibor.

XI. díjat: Lovas Józsefné.

Dicséző oklevelet kaptak: dr. Amberg Ernő, Bánszky Pál, ifj. Beranek Ferenc, Borbély Béla, Czeizler Pál, ifj. Falkenheim István, Fülöp Károly, dr. Gallyas István, Halmi Sándor, dr. Horváth István, Janisch Kálmán, Kismarjay György, dr. Krasznay László, Menczel Tihamér, Mészáros Vilmos, Müllner Nándor, Tárnok Károly, Vitál Sándor.

A kiállítást közel 600 látogató tekintette meg. A rendezőbizottság élén dr. Dénes Ferenc postatanácsos, bizottsági elnök, vitéz Vörös Kálmán és dr. Várkonyi József felügyelők végeztek kiálló munkát.

Sakk. A Magyar Sakkszövetség rendezésében december 7-én megtartott Magyarországi villámcsapatbajnoksága a postás színeknek ragyogó sikert hozott. Huszonhét csapat küzdelemből a Postatisztviselők Sakkegyletének csapata (Tipary, Jeney, dr. Krumpholz, Szittyá) fél ponttal a Budai Sakkegylet csapata mögött második helyen végzett. A bajnok budai csapatot 4 : 0 arányban vertük.

A küzdelem öt és fél óra hosszát tartott, ez alatt az idő alatt a játékosok egyenként huszonkét játszmát váltottak, úgyhogy egy-egy játszámára legfeljebb tíz pernyi idő jutott.

Az elsőosztályú csapatbajnokságok során a bajnoksápirány Magyar Munkás Sakkegylet csapatát egyesületünk csapata nagy fölényvel 7½—4½ arányban győzte le. Ezzel a győzelemmel elsőrangú kilátás nyílt a bajnokság elnyerésére. A csapat tagjai: Havasi, Tipary sakk mesterek; Jenei, Honfi, dr. Krumpholz, Köberl főtornajátékosok; Bikics, Szittyá, dr. Tiszay, Pákh, Bencza, dr. Röhler, Grács, dr. Onódy és dr. Soós. Csapatkapitány: Kemes Jenő.

SZERKESZTŐSÉG:

I., KRISZTINA-KÖRÚT 12. II. 220. TÁVBESZÉLŐ: 150—597.

MŰSZAKI KÖZLEMÉNYEK: (Társszerkesztő)

XI., VÁSÁRHELYI PÁL-U. 4/6. TÁVBESZÉLŐ: 258—280.

KIADÓHIVATAL:

I., KRISZTINA-KÖRÚT 12. IV. 432. TÁVBESZÉLŐ: 156—841.

Előfizetési ár évi 10 P. Postai alkalmazottaknak évi 5 P.

Felelős kiadó: DR. LUKÁSZ ALFONZ m. kir. postatitkár.